

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LUTY 2007

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	
	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	76
16. Rynek usług dla rolnictwa	Albin Klementowski	80
	Magdalena Talarek	
17. Wpływ zmiany cen w latach 2005-2006 na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych	Stanisław Mańko	86

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W 2006 r. zdecydowanie poprawiły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w porównaniu z rokiem poprzednim. Przyrost cen skupu podstawowych surowców rolniczych (o 4,8%) z nadwyżką skompensował przyrost cen detalicznych środków produkcji (o 2,7%). W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen w okresie od grudnia 2005 r. do grudnia 2006 r. wyniósł 102 punkty. Pogorszenie rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej w roku poprzednim było jednak na tyle głębokie, że zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej, mierzone wskaźnikami zmian cen płaconych i otrzymywanych przez rolników, jakie zaszły w latach 2004-2006 nie były korzystne dla rolnictwa. Indeks realnych cen koszyka skupu w 3-leciu 2004-2006 wyniósł 106 punktów, podczas gdy dla środków produkcji 116,6. Oznacza to, że realny wzrost cen płaconych przez rolników w latach 2004-2006 wyniósł 16,6%, podczas gdy podstawowe produkty rolnicze zdrożały tylko o 6%. W tym czasie żywność realnie zdrożała o 1,6%, a wynagrodzenia otrzymywane przez pracowników w sektorze przedsiębiorstw o 12,7%. Znaczny wzrost dochodów mierzony wzrostem wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw stanowi więc dobrą przesłankę dla wzrostu popytu na żywność. Wskazuje jednak, że dochodowość produkcji rolniczej w latach 2004-2006 była wyraźnie niższa niż w działach poza rolniczych. Różnice te wyrównywane były częściowo wypłatą dopłat bezpośrednich.

Wzrost cen otrzymywanych przez rolników w 2006 r. miał swoją przyczynę przede wszystkim w znaczących podwyżkach cen surowców roślinnych wywołanych głębokim spadkiem zbiorów prawie wszystkich roślin uprawnych, z wyjątkiem rzepaku. Towarzyszył im niewielki wzrost cen mleka i żywca wołowego oraz praktycznie stabilizacja cen drobiu na niskim poziomie. Nominalnie ceny skupu zbóż wzrosły w 2006 r. o 59-78%. Wzrost cen pszenicy (o 58,5%) nie skompensował jednak znaczącej obniżki cen, jaka miała miejsce w poprzednich 2 latach, a indeks realnych cen pszenicy w 3-leciu 2004-2006 wyniósł 85,6%. W przypadku żyta przyrost cen w 2006 r. był na tyle wysoki (o 77,6%), że mimo bardzo wysokich cen w 2003 r. żyto realnie zdrożało w analizowanym 3-leciu o 1,3%. Dla poziomu cen żyta większe znaczenie miało więc dostosowanie jego podaży do zapotrzebowania rynkowego niż wyłączenie z zakupów interwencyjnych.

Głęboki spadek zbiorów spowodował, że ceny skupu ziemniaków wzrosły po raz drugi z rzędu. W sumie w 3-leciu 2004-2006 ceny nominalne ziemniaków wzrosły o prawie 47%, a realnie o ponad 37%. W sumie ziemniaki obok żywca wołowego należały do najszybciej drożejących surowców rolniczych. Ceny żywca woł-

wego nominalnie wzrosły w 2006 r. o 3,6%, a w ciągu 3 lat (2004-2006) o ponad 53%. Realnie podrożały więc o prawie 44%.

Stabilizacja cen drobiu na niskim poziomie w 2006 r. po znacznym spadku, jaki nastąpił w 2005 r. spowodował, że ceny drobiu w ciągu 3 lat zmalały o ponad 16%, a więc nieco silniej niż pszenica. Zatem bezwzględna opłacalność produkcji żywca drobiowego mierzona relacjami realnych cen drobiu do pszenicy w latach 2004-2006 uległa nieznacznemu pogorszeniu. Najsilniej, bo o 8,6% spadły w 2006 r. nominalne ceny skupu żywca wieprzowego, spadek ten był jednak nie tak głęboki jak w 2005 r. W sumie, mimo głębokich wahań cen następujących wraz z cyklicznymi zmianami podaży żywca, indeks realnych cen w 3-leciu 2004-2006 wyniósł 101,2, co oznacza, że realnie żywiec wieprzowy nieznacznie podrożał. Ceny skupu mleka podniosły się w 2006 r. tylko o 1,5%, a w latach 2004-2006 prawie o 24%. Realnie mleko zdrożało więc o ponad 16% (tab. 1).

Po raz kolejny wskaźniki zmian cen skupu produktów rolniczych odbiegały znacznie (in plus lub in minus) od wskaźników inflacji oraz wskaźników wzrostu cen detalicznych żywności i środków produkcji. Okazało się, że dla poziomu cen decydujące znaczenie mają szoki podażowe na krajowym rynku. Nie zmieniła tego akcesja do UE i zniesienie barier granicznych. Słabo rozwinięta infrastruktura rynkowa i wysokie koszty transakcyjne nie pozwoliły na tyle zwiększyć płynności rynku zbożowego w ramach jednolitego rynku europejskiego, aby nie dopuścić do nadmiernego wzrostu cen krajowych. Pogłębiło to destabilizację rynku wieprzowiny oraz drobiu.

Po grudniowych podwyżkach cen skupu większości surowców rolniczych rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w styczniu 2007 r. prawie nie zmieniły się. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie wyniósł w styczniu 2007 r. 101,2 punktu, a więc prawie na poziomie ubiegłego miesiąca i o 0,7 punktu procentowego (pp) wyższy niż przed rokiem. Wpłynęło na to nieznaczne obniżenie wyrównanego wskaźnika nożyc cen oraz wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu. Sezonowy spadek indeksu produkcji przemysłu rolno-spożywczego w dużej mierze skompensowały grudniowe podwyżki wynagrodzeń, co spowodowało wzrost wyrównanego indeksu wynagrodzeń i cen żywności. Przyrosty cen koszyka skupu nadal wyprzedzają podwyżki cen detalicznych środków produkcji. Utrzymanie się dobrej koniunktury można oczekiwać także w następnym miesiącu. Tym bardziej, że kolejny rok znacznego wzrostu wynagrodzeń tworzy dobre podstawy pod wzrost popytu krajowego na żywność w 2007 roku.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen (grudzień roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2006	2005	2004	2004-2006	
				XII 2003=100	indeks cen realnych
Wynagrodzenia	108,6	107,0	103,4	120,2	112,7
Towary i usługi konsumpcyjne	101,4	100,7	104,4	106,6	100,0
Żywność	101,8	98,8	107,7	108,3	101,6
Środki produkcji	102,7	102,3	118,3	124,3	116,6
Nożyce cen koszyka skupu	102,0	89,8	99,2	90,9	*
Koszyk skupu	104,8	91,9	117,3	113,0	106,0
w tym pszenica	158,5	86,7	66,4	91,2	85,6
żyto	177,6	91,2	66,7	108,0	101,3
ziemniaki	141,2	93,9	110,5	146,5	137,4
bydło	103,6	102,1	144,8	153,2	143,7
trzoda chlewna	91,4	81,6	143,2	106,8	100,2
drób	99,6	85,1	105,2	89,2	83,6
mleko	101,5	98,6	123,8	123,9	116,2

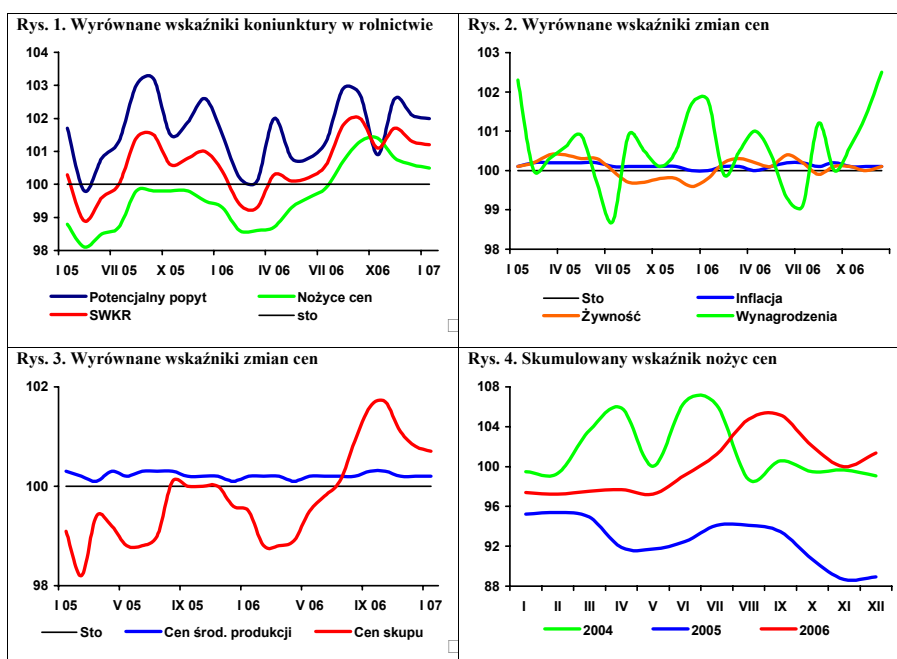
Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	I 07	XII 06	XI 06	X 06	IX 06	VIII 05	I 06
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	101,2	101,3	101,7	101,1	102,0	101,8	100,5
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	102,0	102,1	102,6	100,9	102,7	102,9	101,5
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,5	100,6	100,8	101,4	101,3	100,6	99,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,7	100,8	101,1	101,7	101,6	100,9	97,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,2	100,2	100,2	100,3	100,3	100,2	100,1
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,0	100,1	100,0	100,1	100,2	100,2	100,2
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	102,4	101,4	100,4	99,9	100,6	101,3	102,0
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,6	100,9	103,0	100,0	103,2	103,4	87,1

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

W obecnym sezonie, ze względu na niskie zbiory, podaż zbóż krajowych jest ograniczona, co powoduje, że ceny zbóż i ich przetworów są wyższe niż w dwóch poprzednich sezonach.

Produkcja zbóż w 2006 r. w Polsce była niższa o 19,1% niż w roku poprzednim i wyniosła 21,8 mln ton. Zbiory zbóż podstawowych obniżyły się o 17,9% do 20,5 mln ton. Wszystkie gatunki zbóż plonowały zdecydowanie niżej w porównaniu z plonami uzyskanymi w poprzednich latach. W największym stopniu (o ponad 27%) spadły plony kukurydzy, w najmniejszym (o ok. 17%) – zbóż ozimych, w tym jęczmienia o 16%.

Niższe zbiory spowodowały spadek skupu zbóż. W drugim półroczu 2006 r. był on o 22% niższy niż przed rokiem. Skup pszenicy obniżył się o 22%, a żyta o 23%. Mniej niż w poprzednim sezonie skupiono także jęczmienia (o 14%) i pszenżyta (o 24%). Skup kukurydzy w trzecim kwartale 2006 r. był o 44% niższy niż przed rokiem.

Ceny skupu zbóż do końca 2006 r. ulegały ciągłemu wzrostowi. W porównaniu z listopadem w grudniu najbardziej (o 12%) zwiększyła się cena skupu jęczmienia. Cena pszenicy wzrosła o ok. 7%, natomiast żyta o 5%, a kukurydzy o 9%. W porównaniu z grudniem 2005 r. cena skupu żyta była wyższa o 78%, kukurydzy o 60%, a pszenicy o 59%. Podobnie jak w poprzednich miesiącach 2006 r. w grudniu o kilka procent zwiększyły się ceny w handlu targowiskowym. Były one o ok. 50% wyższe niż przed rokiem; najbardziej w tym okresie wzrosła cena żyta (prawie o 63%). Trwający od 1 listopada 2006 r. interwencyjny skup zbóż nie cieszy się powodzeniem, ze względu na niekorzystne różnice między ceną interwencyjną a cenami rynkowymi.

W obecnym sezonie obserwuje się także wzrost cen zbóż za granicą. Pszenica konsumpcyjna w Niemczech i Czechach była w grudniu o ok. 39% droższa niż przed rokiem. Cena żyta w Niemczech wzrosła w tym okresie o 40%. O około 34% wyższa była cena jęczmienia w Czechach, natomiast kukurydza w Czechach i na Słowacji podrożała odpowiednio o 49 i 46%.

Krajowa produkcja mąki pszennej w dużych zakładach w listopadzie wyniosła 146 tys. ton, natomiast w grudniu obniżyła się do 124 tys. ton. W całym 2006 r. wyprodukowano jej o 11% więcej niż przed rokiem. Produkcja mąki żytniej w 2006 r. obniżyła się w porównaniu z 2005 r. o 13%. O ok. 2% zwiększyła się roczna produkcja makaronu. Łączna produkcja pieczywa i mieszanek dla zwierząt w 2006 r. także będzie wyższa niż w roku poprzednim.

Obroty ziarnem zbóż są wysokie. Ze względu na niską podaż zbóż krajowych, rośnie import. Od początku obecnego sezonu sprowadzono do Polski ponad 370 tys. ton pszenicy (wobec ok. 84 tys. ton

przed rokiem), w tym w październiku i listopadzie ponad 160 tys. ton. Import kukurydzy w październiku i listopadzie wyniósł prawie 90 tys. ton tzn. trzykrotnie więcej niż w całym sezonie 2005/06. Import pozostałych zbóż jest relatywnie niewielki. Wysoki jest jednak także eksport zbóż. Mimo niskiej podaży krajowej eksport zbóż jest większy niż przed rokiem. Od początku obecnego sezonu wywieziono z kraju ok. 440 tys. ton pszenicy (wobec ok. 340 tys. ton przed rokiem), w tym w listopadzie ponad 160 tys. ton oraz 83 tys. ton jęczmienia (w tym ponad 50 tys. ton w listopadzie). Obniżył się natomiast eksport żyta i innych zbóż. Zboże eksportowano do krajów UE (Niemcy, Hiszpania), a także do Algierii i Maroka, sprowadzano natomiast prawie wyłącznie z krajów UE (Czechy, Słowacja, Niemcy, Węgry, Dania). Do końca obecnego sezonu utrzyma się wysoki poziom importu zbóż. Wielkość eksportu będzie uzależniona od dalszych zmian cen na rynku krajowym i w sąsiednich krajach.

Niski jest eksport produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż. W porównaniu z październikiem w listopadzie był niższy eksport wszystkich produktów z tej grupy. Spadek obrotów wystąpił także w imporcie. Niższe obroty obserwuje się także w przypadku produktów przetworzonych. Wyższy niż poprzednim sezonie jest eksport i import pasz dla zwierząt hodowlanych (kod CN 230990), obniżył się jednak w tym okresie handel paszami dla zwierząt domowych (kod CN 230910).

Średni poziom cen przetworów zbożowych w 2006 r. był wyższy niż w poprzednim roku. Nieznacznie obniżyła się jedynie cena kaszy jęczmiennej. W ostatnich miesiącach 2006 r. wzrost tych cen nie był już tak znaczny jak w poprzednich miesiącach. W grudniu cena detaliczna mąki poznańskiej była wyższa o 13% niż przed rokiem, natomiast chleba mieszanego i razowego zwiększyła się odpowiednio o 11 i 13%.

Rosnące ceny zbóż powodują wzrost cen pasz. W grudniu, podobnie jak w poprzednich miesiącach, zwiększyły się ceny wszystkich pasz, a ich wzrost nie przekraczał 2%. W kolejnych miesiącach ceny pasz będą nadal wzrastać, ale skala wzrostu będzie mniejsza niż w przypadku cen zbóż. Będzie to wpływać na poprawę relacji cen pasz do cen zbóż. Niższe niż przed rokiem ceny skupu trzody i bydła powodują, że obniża się poziom opłacalności ich produkcji (mierzonej relacją do cen pasz). Na mniejszy niż w przypadku zbóż wzrost cen pasz wpływają niskie ceny stosowanych w produkcji pasz surowców wysokobiałkowych. Ceny tych surowców nie powinny w najbliższym okresie rosnąć, ponieważ przewiduje się ich wysokie zbiory na świecie.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Kukury- -dza	Jęczmień paszowy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interw. wg kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2005 I-XII	366,9	276,4	351,2	373,4	454,9	346,7	427,1	370,2	.
2006 I-XII	444,1	377,3	.	.	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	.	.	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2005 VII	375,4	253,0	433,9	312,6	417,3	318,2	388,7	351,5	X
VIII	345,2	260,8	408,8	365,0	427,8	324,9	399,3	360,5	X
IX	356,3	271,7	402,9	386,3	428,9	318,5	395,3	357,5	X
X	357,5	274,0	323,8	371,1	429,6	332,3	397,7	355,4	X
XI	359,6	280,8	327,1	365,3	424,4	330,0	401,2	348,2	402,41
XII	361,2	287,1	344,3	369,3	428,4	331,6	407,0	354,8	392,41
2006 I	375,9	312,8	365,9	377,4	432,0	335,1	413,0	353,4	390,98
II	385,9	339,0	387,4	373,4	439,2	347,0	420,0	366,7	389,58
III	390,9	358,5	391,1	387,3	452,4	362,0	428,8	370,3	399,69
IV	396,5	361,6	407,3	384,4	464,1	379,2	443,8	386,7	406,09
V	410,9	362,5	428,4	383,1	455,5	375,4	434,1	379,4	405,26
VI	419,0	342,6	443,5	387,8	463,3	373,2	439,8	392,0	X
VII	408,2	316,9	451,4	367,4	468,3	377,8	444,5	397,3	X
VIII	435,1	358,8	464,6	390,4	512,8	408,5	478,4	426,0	X
IX	493,8	425,6	525,6	410,9	580,7	476,8	522,8	462,4	X
X	503,7	473,3	460,0	434,7	595,6	512,5	548,3	486,2	X
XI	535,8	487,6	504,0	447,1	612,8	519,5	563,1	506,4	388,01
XII	572,5	509,8	551,1	502,7	635,3	539,8	601,7	539,1	388,05

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2005 I-XII	4 070,4	393,4	459,8	322,6	5 483,1	777,3
2005/2006	3 031,3	378,9	511,4	379,0	4 483,1	810,3
VII-XII 2005	2 776,0	393,4	364,5	229,9	3 813,9	448,4 ^a
VII-XII 2006	2 157,5	304,3	315,0	173,7	2 985,8	251,5 ^a
2005 VII	179,7	25,4	38,5	15,1	260,0	43,4
VIII	879,9	159,6	139,3	84,5	1 288,3	16,3
IX	672,0	101,4	81,8	41,8	902,6	18,9
X	440,7	43,7	44,0	30,0	566,3	138,8
XI	335,9	34,4	28,2	26,2	427,4	216,4
XII	267,8	28,9	32,7	32,3	369,3	93,2
2006 I	235,1	29,2	25,8	26,7	323,1	46,9
II	314,6	30,1	22,7	26,2	395,4	55,4
III	313,9	34,7	25,9	26,4	408,5	61,7
IV	223,1	30,5	19,9	19,0	294,1	30,4
V	277,4	37,4	30,1	27,4	374,2	41,9
VI	203,1	23,0	22,5	23,4	273,6	47,0
VII	211,6	37,9	44,6	30,0	328,1	23,6
VIII	569,8	95,1	107,5	50,5	841,8	17,2
IX	649,6	69,9	59,5	41,3	826,8	15,8
X	346,7	46,5	39,4	22,4	457,9	72,8
XI	213,6	32,7	33,1	15,7	296,8	123,7
XII	166,2	22,2	30,9	13,8	234,4	55,0

^a od października do ostatniego miesiąca

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Wyszczególnienie	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2005 I-XII	1662,7	1548,5	129,2	656,2	99,8	4886,5
2006 I-XII	.	1726,0	113,0	.	102,0	.
2005 VII	132,6	124,9	10,61	55,2	7,62	397,0
VIII	148,3	138,2	10,10	55,8	7,38	406,0
IX	147,4	137,8	10,04	54,8	8,16	414,5
X	134,5	125,5	10,08	56,5	9,17	405,5
XI	145,6	135,5	11,31	54,1	9,60	404,2
XII	131,8	120,3	10,17	56,8	7,48	403,3
2006 I	165,5	146,7	10,66	56,3	7,71	422,8
II	161,3	140,9	10,37	54,3	8,83	381,7
III	187,0	163,3	10,79	60,7	9,53	346,7
IV	149,2	135,1	8,49	58,2	7,72	422,9
V	153,1	137,4	9,87	60,6	8,75	481,5
VI	157,9	137,6	8,69	59,3	8,68	465,9
VII	163,4	144,5	9,27	58,6	7,76	438,0
VIII	194,9	160,5	9,99	59,9	8,39	481,9
IX	180,8	149,7	8,18	60,1	9,47	482,3
X	172,1	139,8	8,74	61,4	8,74	486,6
XI	174,0	146,3	9,25	59,7	8,82	493,4
XII	.	124,0	8,6	.	8,1	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenżyto	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenżyto
2005 I-XII	454,8	371,3	124,5	269,9	99,3	249,7	2,6	85,3	21,2	5,4
2005 I-VI	35,1	116,8	8,0	55,6	14,0	148,9	0,8	54,6	13,0	4,0
2006 I-VI	141,0	11,8	3,7	154,9	13,2	130,6	5,7	14,4	22,2	5,3
2005/2006	560,7	266,3	120,2	369,2	98,5	231,4	7,5	45,1	30,4	6,7
2005 X	143,3	59,3	33,3	14,4	16,6	12,5	0,2	3,0	1,1	0,2
XI	42,6	30,4	9,7	80,9	28,1	13,0	0,2	3,2	1,4	0,2
XII	76,6	19,1	11,4	45,3	19,0	16,6	0,2	0,5	2,2	0,2
2006 I	39,1	4,5	1,2	50,3	9,4	22,1	0,5	1,5	1,8	0,1
II	34,3	1,1	0,3	30,1	0,7	17,1	1,3	1,7	2,8	1,7
III	23,4	1,5	0,9	19,9	1,8	19,2	2,6	2,1	5,4	0,7
IV	9,4	0,7	0,6	16,8	0,6	27,4	0,7	1,8	2,1	1,2
V	28,7	1,5	0,4	16,2	0,3	27,3	0,4	0,6	4,5	1,1
VI	6,1	2,5	0,2	21,6	0,3	17,5	0,2	6,7	5,7	0,4
VII	11,6	4,8	9,4	24,9	1,5	19,9	0,2	18,2	2,2	0,1
VIII	99,6	10,8	18,1	19,7	8,2	48,5	0,6	8,9	0,9	0,2
IX	90,3	13,2	3,0	6,5	4,3	140,1	4,9	18,8	7,5	0,6
X	75,5	10,1	1,2	20,3	5,4	105,0	5,9	10,4	43,7	0,3
XI	162,0	1,5	51,6	6,1	0,3	59,9	0,1	2,2	43,9	0,5

^a razem z pszenicą durum

Źródło: Dane CIHZ i CAAC, za 2005 r. dane ostateczne, za 2006 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód
2005 I-XII	15,3	1,5	4,7	5,8	17,7	37,1	19,1	41,3	30,9	184,9
2005 I-VI	5,3	0,4	1,8	1,1	17,7	18,5	9,3	21,7	14,7	97,4
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,1	17,7	100,1
2005/2006	17,8	2,9	5,4	5,3	5,5	35,9	19,4	35,7	33,9	187,6
2005 X	1,1	0,3	0,5	2,2	0,0	2,8	1,6	3,2	4,6	14,6
XI	2,3	0,2	0,4	1,0	0,0	2,8	2,0	2,9	1,7	11,6
XII	2,1	0,3	0,3	0,7	0,0	2,1	1,7	2,7	1,4	10,3
2006 I	1,4	0,3	0,4	0,1	0,0	2,4	1,8	2,5	3,0	11,4
II	1,5	0,4	0,4	0,1	4,0	2,2	1,6	2,3	1,6	10,6
III	1,4	0,4	0,4	0,1	0,2	2,8	1,9	3,6	4,3	18,1
IV	1,1	0,2	0,4	0,1	0,1	3,2	1,3	2,7	4,4	19,6
V	1,3	0,3	0,4	0,1	0,5	3,5	1,8	2,5	1,7	22,1
VI	1,1	0,3	0,5	0,1	0,8	3,2	1,2	2,6	2,7	18,3
VII	0,6	0,2	0,4	0,1	0,6	2,7	1,2	2,2	3,5	21,5
VIII	0,5	0,1	0,4	0,0	0,8	2,3	1,0	2,2	2,3	22,4
IX	0,5	0,2	0,4	0,1	0,3	4,5	1,3	2,3	2,7	12,1
X	0,5	0,1	0,4	0,1	0,8	3,6	0,7	3,2	1,4	16,3
XI	0,4	0,0	0,3	0,0	0,5	3,0	0,9	3,0	1,0	14,9

Źródło: Dane CIHZ i CAAC, za 2005 r. dane ostateczne, za 2006 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze (CN 230990)	Pasze (CN 230910)	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze (CN 230990)	Pasze (CN 230910)
2005 I-XII	8,1	32,8	156,8	72,2	97,9	32,4	8,7	51,2	142,9	71,5
2005 I-VI	3,9	15,4	69,6	29,9	49,1	15,1	2,8	23,0	64,1	32,3
2006 I-VI	3,6	20,7	86,7	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,3	34,7
2005/2006	7,8	38,1	173,9	91,5	105,1	36,3	11,2	57,4	173,0	74,0
2005 X	0,8	2,9	14,0	6,7	9,5	2,9	1,1	5,3	11,8	5,9
XI	0,8	3,2	15,9	6,6	9,7	3,2	0,9	5,2	14,2	8,5
XII	0,8	2,7	13,9	9,0	9,4	2,4	1,0	4,0	14,7	6,3
2006 I	0,4	2,9	12,3	6,5	10,8	2,6	0,4	3,8	14,5	5,7
II	0,6	2,9	12,6	7,3	10,6	3,1	1,0	4,6	12,8	5,6
III	0,6	3,6	17,0	9,3	10,7	3,8	1,1	5,9	15,0	6,6
IV	0,5	3,2	15,0	8,6	9,2	3,0	1,0	4,6	15,0	5,2
V	0,9	5,0	14,8	9,4	9,7	3,2	1,2	5,4	16,5	5,2
VI	0,6	3,1	15,0	8,1	5,3	3,2	0,7	4,8	20,5	6,4
VII	0,5	2,2	13,8	7,9	7,3	2,5	0,8	3,9	16,6	5,5
VIII	0,5	3,8	16,1	9,3	8,4	3,3	1,4	5,0	19,4	5,9
IX	0,4	3,4	17,4	9,4	7,5	4,2	0,5	6,0	19,0	6,3
X	0,5	2,5	16,7	9,4	8,3	3,8	0,6	8,1	19,5	7,8
XI	0,4	2,0	13,4	8,1	8,3	3,6	0,4	4,2	16,0	6,0

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ i CAAC, za 2005 r. dane ostateczne, za 2006 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Miesiące	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2005 I-XII	0,68	1,52	1,08	2,38	2,29	2,70	3,13	3,37
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2005 I-VI	0,71	1,58	1,17	2,38	2,29	2,71	3,11	3,38
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
X	0,68	1,45	1,02	2,38	2,30	2,68	3,15	3,37
XI	0,68	1,43	1,02	2,38	2,30	2,68	3,16	3,37
XII	0,68	1,42	1,02	2,36	2,31	2,66	3,17	3,36
2006 I	0,68	1,39	1,01	2,34	2,28	2,64	3,12	3,39
II	0,69	1,38	1,00	2,34	2,27	2,64	3,13	3,38
III	0,69	1,38	1,00	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
IV	0,69	1,36	0,98	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
V	0,69	1,36	0,99	2,34	2,27	2,62	3,13	3,39
VI	0,69	1,37	0,99	2,34	2,27	2,62	3,13	3,39
VII	0,70	1,37	1,01	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
VIII	0,83	1,36	1,03	2,34	2,27	2,64	3,15	3,40
IX	1,00	1,47	1,08	2,38	2,39	2,84	3,23	3,65
X	0,99	1,55	1,11	2,38	2,43	2,94	3,27	3,75
XI	0,98	1,60	1,11	2,38	2,44	2,94	3,29	3,79
XII	0,98	1,61	1,11	2,40	2,44	2,94	3,29	3,78

Źródło: Dane GUS, obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Miesiące	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2005 I-XII	810	946	1467	826	1173	1031	1633
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2006 I-VI	817	913	1493	781	1151	1008	1606
X	808	923	1465	806	1159	1008	1617
XI	805	920	1464	803	1155	1007	1617
XII	802	920	1461	802	1155	1006	1617
2006 I	792	890	1473	795	1161	1013	1609
II	789	897	1478	794	1161	1013	1606
III	806	905	1484	781	1155	1013	1611
IV	808	921	1503	780	1144	1007	1611
V	838	920	1504	768	1145	1002	1605
VI	867	947	1518	767	1140	999	1593
VII	894	947	1510	768	1136	998	1583
VIII	896	951	1514	766	1138	999	1577
IX	909,0	964,7	1528,7	779,6	1149,5	1009,4	1584,8
X	913,2	980,3	1529,7	792,7	1158,7	1015,0	1584,3
XI	928,9	992,1	1533,5	805,4	1165,4	1027,2	1582,1
XII	934,3	1006,6	1558,3	820,2	1177,3	1034,9	1582,7

Źródło: GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka

Miesiące	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników / ceny targowiskowe żyta	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt / ceny skupu pszenicy	Koncentrat „Provit” sypki dla trzody / ceny targowiskowe żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B” sypka dla bydła	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit” sypki dla tuczników	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt
2005 VII	2,56	2,73	5,09	1,12	2,46	4,89	3,03
VIII	2,50	2,72	5,00	1,10	2,58	5,16	3,01
IX	2,53	2,70	5,09	1,11	2,55	5,12	3,01
X	2,43	2,70	4,87	1,14	2,41	4,84	2,67
XI	2,43	2,72	4,90	1,17	2,23	4,48	2,49
XII	2,41	2,70	4,88	1,21	2,23	4,49	2,37
2006 I	2,37	2,69	4,80	1,20	2,12	4,29	2,25
II	2,29	2,64	4,63	1,21	2,02	4,01	2,28
III	2,16	2,55	4,45	1,17	2,10	4,34	2,20
IV	2,06	2,46	4,25	1,16	2,07	4,28	2,23
V	2,05	2,51	4,28	1,09	2,09	4,36	2,31
VI	2,06	2,46	4,27	1,05	2,23	4,64	2,42
VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,88	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,72
IX	1,64	2,33	3,32	1,00	2,60	5,28	2,26
X	1,55	2,30	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	2,18	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	2,06	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32

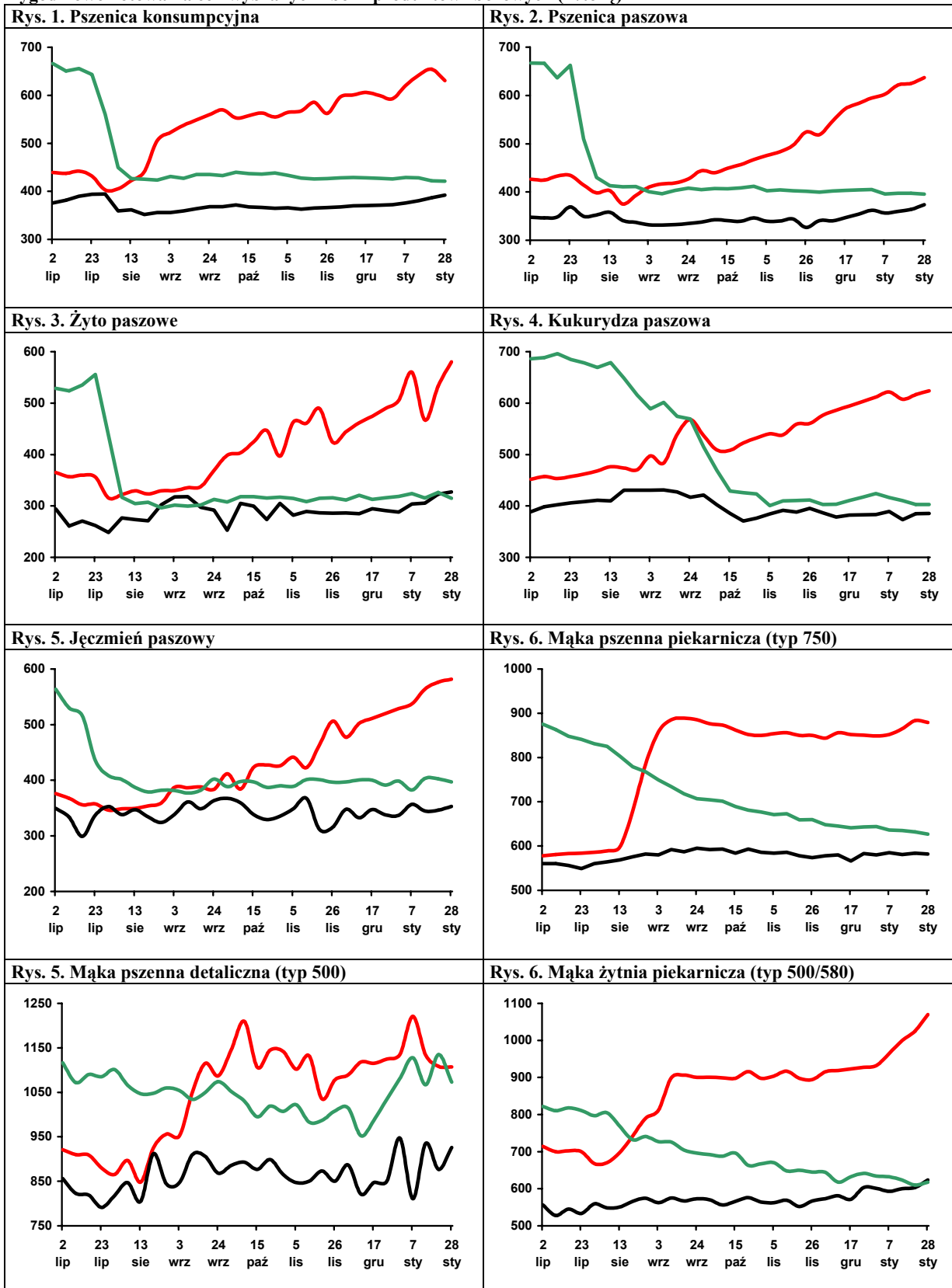
Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2005 VII	108,32	90,45	94,74	97,00	74,26	87,23	95,27
VIII	104,37	91,90	96,61	87,92	74,33	86,56	97,34
IX	105,93	96,94	106,67	86,58	74,34	83,36	99,22
X	106,00	97,25	109,16	86,41	75,68	84,63	95,20
XI	107,93	98,65	110,00	86,72	76,48	77,21	90,60
XII	108,84	99,43	110,32	91,74	75,33	80,59	92,31
2006 I	108,94	99,83	111,00	110,03	81,33	81,55	83,17
II	111,27	100,32	113,14	108,75	85,25	85,63	95,29
III	112,84	99,61	118,97	108,35	86,08	89,50	94,89
IV	115,70	100,49	121,23	106,53	86,73	91,23	97,75
V	120,68	102,26	120,32	110,00	89,57	91,63	99,66
VI	121,23	102,36	122,33	107,10	89,61	93,18	99,53
VII	122,08	102,33	123,25	.	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	.	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	.	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	.	95,00	105,00	111,67
XI	152,40	130,40	.	.	97,80	113,40	123,80
XII	151,00	137,33	.	137,66	100,66	120,00	134,66

Źródło: Komisja Europejska (do VI 2006), ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:

2006/07 — 2005/06 — 2004/05 —

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006, 2005, 2004, 2003; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2006 r. wg GUS wyniosła 262 tys. ha. Plony były niższe od średniego poziomu w ostatnich trzech kampaniach i wyniosły 420 dt/ha. Zawartość cukru w surowcu szacuje się na 16,70%, tj. o 0,7 pp. poniżej średniej z ostatnich pięciu kampanii (17,41%). Na tej podstawie produkcja cukru szacowana jest na ok. 1650 tys. ton, która będzie o 20% niższa niż w poprzednim sezonie. Potwierdzają to wyniki produkcyjne w październiku i listopadzie br., kiedy cukrownie wyprodukowały łącznie 1078 tys. ton cukru, wobec 1505 tys. ton w analogicznym okresie 2005 r. Produkcja będzie o 150 tys. ton większa od kwoty produkcyjnej, która w sezonie 2006/2007 wynosi 1498 tys. ton, po zmniejszeniu kwoty podstawowej 1671,9 tys. ton współczynnikiem redukcji (0,896). Komisja Europejska podobnie jak w sezonie 2005/2006 zredukowała kwoty produkcyjne we wszystkich krajach członkowskich, aby zrównoważyć podaż z popytem i nie prowadzić interwencyjnych zakupów cukru.

Rozpoczęła się reforma systemu regulacji rynku, która zakłada obniżkę minimalnej ceny skupu buraków. W sezonie 2006/2007 cena ta wynosi 32,86 EUR/tonę i na tej podstawie ocenia się, że ceny skupu osiągną poziom 125-130 EUR/tonę i będą o 25% niższe niż w sezonie poprzednim. Spadek dochodów plantatorów wynikający z redukcji ceny minimalnej będzie rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W pierwszym roku reformy środki pomocowe na ten cel wynoszą 99,1 mln EUR. W okresie od 1 grudnia 2006 r. do 30 czerwca 2007 r. plantatorzy otrzymają z ARiMR tzw. płatność cukrową w wysokości 33,94 zł/tonę buraków kwotowych ze zbiorów 2006 r.

W 2006 r. konsumpcja cukru w gospodarstwach domowych wg GUS wyniesie ok. 18 kg na osobę i będzie o 2% mniejsza niż w 2005 r. Zużycie cukru w przemyśle spożywczym szacowane jest na podstawie tendencji w produkcji artykułów żywnościowych zawierających cukier i w 2006 r. zmniejszyło się o 10 tys. ton do ok. 850 tys. ton. Uwzględnia-

jąc zmiany w spożyciu w gospodarstwach domowych, zużycie w przemyśle przetwórczym oraz pozostałych działach gospodarki (45 tys. ton) szacuje się, że całkowite zużycie cukru w Polsce w 2006 r. wzrosło o ok. 1%, tj. do 1640 tys. ton.

W grudniu utrzymała się spadkowa tendencja cen cukru na rynku krajowym. Ceny zbytu cukru workowanego obniżyły się do 2,55 zł/kg, a paczkowanego do 2,60 zł/kg. W porównaniu do listopada ceny zbytu były niższe odpowiednio o 2,3% i 1,1%. Ceny detaliczne w grudniu porównaniu do listopada obniżyły się o 2,7% do 3,19 zł/kg.

W okresie 11 miesięcy 2006 r. eksport cukru wyniósł 690,5 tys. ton, a w skali całego roku zwiększył się do 710 tys. ton. Przedmiotem eksportu były przede wszystkim produkty z sezonów 2004/2005 i 2005/2006 wynoszące łącznie ok. 718 tys. ton. Cukier ten sprzedawano głównie do krajów trzecich – 617 tys. ton. Sprzedaż cukru na rynek UE była niewielka 73 tys. ton. W 2006 r. ARR wypłaciła 406 mln zł refundacji do wywozu 288 tys. ton cukru, w tym 398 mln zł do eksportu 273 tys. ton cukru białego. W listopadzie cukier eksportowano do krajów trzecich po cenach ok. 320 EUR/tonę. W sprzedaży na rynek unijny uzyskiwane ceny były zbliżone do ceny interwencyjnej 631,9 EUR/tonę. Import cukru zwiększył się do 65 tys. ton, ale jego znaczenie w zaopatrzeniu rynku pozostaje niewielki. Wysokie ceny transakcyjne w imporcie z krajów trzecich wskazują, że był on realizowany w ramach kontyngentów preferencyjnych.

Terminowe notowania cukru białego na giełdzie w Londynie (kontrakt 5) w grudniu 2006 r. i styczniu br. wyniosły 370-350 USD/tonę. Notowania gotówkowe cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) wykazują tendencję spadkową i w grudniu oraz styczniu wyniosły ok. 255 USD/tonę.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Marmolada dżemy i powidła	Słodzone napoje bezalkoholowe
2005	I-XII	146,1	78,6	51,5	74,4	25,2
	XI	16,0	9,0	4,2	5,5	1,6
	XII	11,8	8,3	3,6	5,6	1,9
2006	I	9,6	8,0	3,7	6,5	1,4
	II	8,7	7,9	3,8	4,4	1,5
	III	8,6	8,6	5,1	5,0	2,4
	IV	10,9	4,9	3,8	4,4	2,7
	V	8,7	4,8	4,7	4,1	3,2
	VI	8,2	4,3	4,9	5,2	3,1
	VII	6,4	3,8	4,0	3,9	3,4
	VIII	10,1	6,1	4,7	4,5	2,9
	IX	11,6	9,3	4,3	3,7	1,9
	X	14,1	10,5	3,8	4,5	1,8
	XI	17,2	11,0	4,4	4,8	1,6
I-XI 2005		134,3	70,4	47,9	68,8	23,0
I-XI 2006		113,9	79,2	47,3	50,8	26,0
I-XI 2006 / I-XI 2005 ·100		84,8	112,5	98,7	73,8	113,0

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-25	Kraje trzecie	Ogółem	UE-25	Kraje trzecie
2005	I-XII	279,40	617,75	209,91	544,18	593,57	433,78
	XI	295,46	641,89	231,75	592,98	635,00	473,45
	XII	262,13	574,70	230,38	553,74	594,28	451,29
2006	I	266,61	626,07	236,22	579,83	605,86	514,50
	II	268,61	611,34	240,71	600,17	611,42	583,20
	III	279,55	644,66	256,38	601,83	638,80	543,89
	IV	296,13	642,48	271,32	635,74	666,13	580,13
	V	335,47	650,53	295,43	800,63	927,36	622,84
	VI	366,12	646,98	311,86	623,76	629,81	613,93
	VII	370,82	636,77	347,72	634,70	641,07	608,78
	VIII	429,96	617,36	380,14	622,25	623,31	602,79
	IX	453,12	659,46	370,43	645,80	659,54	557,38
	X	413,39	654,90	321,76	636,79	645,89	586,17
	XI	439,55	658,48	317,13	635,49	634,01	659,02

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

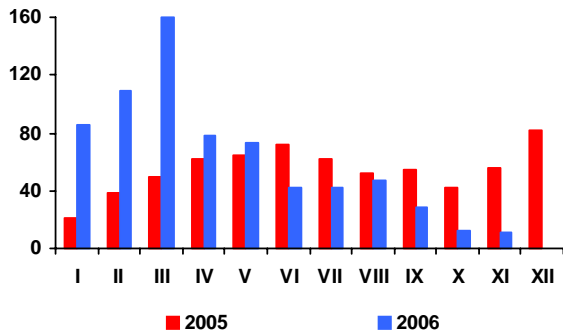
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena interwencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2005	XI	2,52	2,59	2,51	3,08
	XII	2,53	2,61	2,44	3,03
2006	I	2,50	2,62	2,42	3,00
	II	2,48	2,54	2,40	2,98
	III	2,53	2,61	2,45	2,97
	IV	2,62	2,66	2,48	2,99
	V	2,67	2,72	2,46	3,02
	VI	2,75	2,84	2,54	3,03
	VII	2,67	2,72	2,53	3,08
	VIII	2,80	2,93	2,47	3,24
	IX	2,78	2,93	2,51	3,33
	X	2,71	2,79	2,46	3,34
	XI	2,61	2,63	2,42	3,28
	XII	2,55	2,60	2,41	3,19

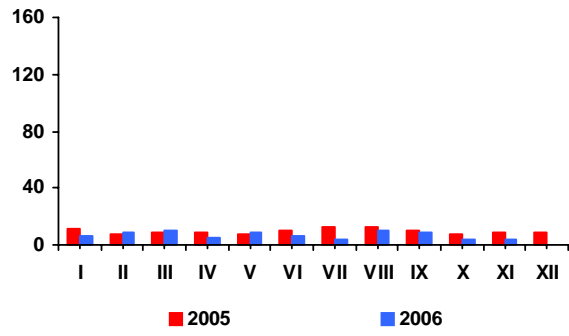
^a cenę interwencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

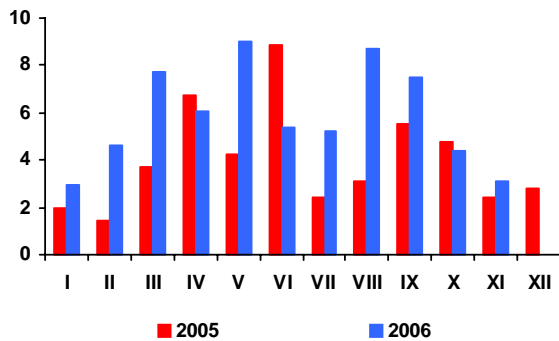
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

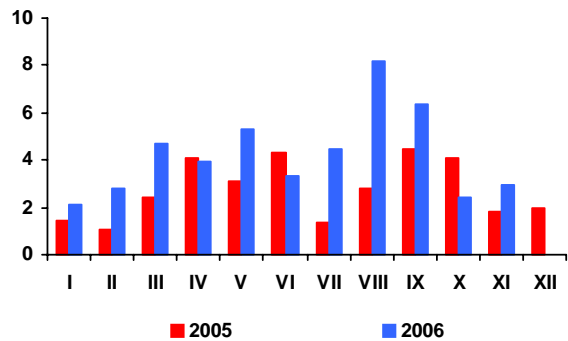
Rys. 2. Eksport do UE-25 (tys. ton)

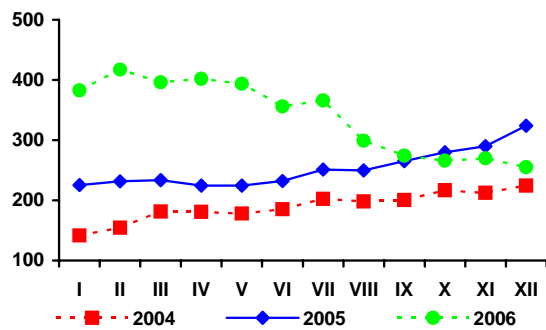
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

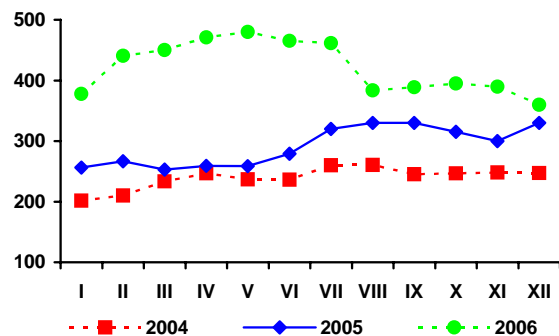
Rys. 4. Import z UE-25 (tys. ton)

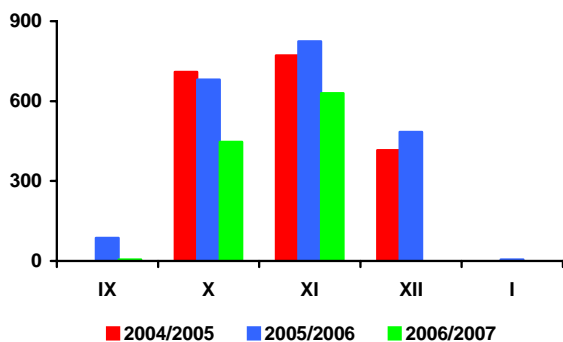
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Światowe zbiory rzepaku w sezonie 2007/08 mogą być rekordowe. Według najnowszych ocen Oil World osiągną poziom ok. 53 mln ton i będą o ok. 6 mln ton większe niż w sezonie 2006/07. Przewiduje się wzrost zbiorów u wszystkich głównych producentów rzepaku, w tym największy w UE (z 15,9 w sezonie 2006/07 do 18,0 mln ton w sezonie 2006/07). Zbiory w Chinach szacuje się na poziomie 12,7 mln ton (wzrost o 0,6 mln ton), a w Kanadzie na poziomie 9,5-10,5 mln ton (wzrost o 0,4-1,4 mln ton). Wzrost zainteresowania uprawą rzepaku w Europie i na świecie wynika przede wszystkim z dynamicznego rozwoju produkcji biodiesla i w ślad za tym wzrostu cen rzepaku i oleju rzepakowego, co w dalszej kolejności wpływa na poprawę opłacalności jego produkcji względem zbóż. Wysokie ceny rzepaku i oleju rzepakowego utrzymają się prawdopodobnie do końca bieżącego sezonu. Czynnikiem ograniczającym spadek cen rzepaku przed następnym sezonem będzie zarówno utrzymujący się nadal wysoki popyt na olej rzepakowy używany w produkcji biodiesla, jak również przewidywana bardzo duża redukcja światowych zapasów rzepaku (do zaledwie 4,5 mln ton na koniec sezonu, wobec 11,5 mln ton przed rokiem).

Po znaczącym wzroście cen w grudniu, w pierwszych trzech tygodniach stycznia na rynku europejskim nastąpiły niewielkie spadki cen rzepaku (o 3,0% do 355 USD/tonę – cif Hamburg w trzecim tygodniu stycznia) i nieco większe oleju rzepakowego (o 5,0% do 813 USD/tonę – olej holenderski fob ex-mill), natomiast ceny śrutu rzepakowego nadal wzrastały (do 170 USD/tonę – fob ex-mill Hamburg, tj. o 5,6% w porównaniu z przeciętną ceną w grudniu).

Na rynku krajowym obroty handlowe rzepakiem utrzymują się na niskim poziomie. W styczniu były one jednakże większe niż przed miesiącem. Według notowań MRiRW zakłady tłuszczowe w styczniu kupiły ok. 33 tys. ton rzepaku, tj. 33% więcej niż w grudniu i o 17% więcej niż w tym samym miesiącu roku poprzedniego. Przeciętna cena zakupu rzepaku (ponad 990 zł/tonę) była niewiele wyższa niż przed miesiącem (o 0,5%), lecz znacząco wyższa niż przed rokiem (o 18%). Nieznacznie (poniżej 1%) wzrosły też ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego (do ok. 2650 zł/tonę), istotnie

(o 12%) śrutu rzepakowej (do ponad 400 zł/tonę). W porównaniu ze styczniem roku poprzedniego były one odpowiednio o 14 i 13% droższe.

W listopadzie przemysł tłuszczowy (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) przerobił ok. 120 tys. ton rzepaku, tj. o 10% mniej niż przed miesiącem i o 3% mniej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych 11 miesiącach 2006 r. łącznie ponad 1,3 mln ton, tj. o 32% więcej niż w analogicznym okresie 2005 r. Produkcja surowego oleju rzepakowego wyniosła 524 tys. ton, z tego rafinowano 343 tys. ton, tj. o 1,5% więcej niż w pierwszych 11 miesiącach poprzedniego roku. W porównywanym okresie ponad dwukrotnie wzrosła produkcja rafinowanego oleju słonecznikowego (do 47,2 tys. ton) oraz niemalże dwukrotnie produkcja rafinowanego oleju sojowego (do 20,4 tys. ton). Produkcja margaryn pozostała prawie bez zmian (313 tys. ton).

W listopadzie obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami oleistymi były większe niż przed miesiącem (nie dotyczy nasion oleistych). W pierwszych 11 miesiącach 2006 r. wyeksportowano 170 tys. ton oleju rzepakowego (o 71% więcej niż w tym samym czasie roku poprzedniego), 354 tys. ton śrutu rzepakowej (o 27% więcej) oraz 35 tys. ton margaryn (o 14% więcej). Niższy był tylko eksport rzepaku (125 tys. ton, wobec 186 tys. ton przed rokiem). Importowano 1867 tys. ton śrut oleistych (o 5% więcej niż w pierwszych jedenastu miesiącach 2005 r.), 384 tys. ton olejów roślinnych (o 53% więcej), 221 tys. ton nasion oleistych (dwukrotnie więcej), w tym 120 tys. ton rzepaku (czterokrotnie więcej) oraz 22 tys. ton margaryn (o 15% więcej).

W 2006 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, oleje roślinne i margaryny potaniały bardziej na poziomie detalu niż u producenta. Ceny zbytu niektórych margaryn wzrosły.

W 2006 r. tłuszcze roślinne podrożały względem tłuszczów zwierzęcych, bowiem przeciętny spadek cen detalicznych olejów roślinnych (o 1,1% w relacji rok do roku) i margaryn (o 0,5%) był znacznie mniejszy niż masła (o 2,9%), a zwłaszcza niż „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” (o 10,9%).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2004 I-XII	392 679	266 530	34 409	624 800	16,36	8,8	62,8
2005 I-XII	520 081	288 990	117 245	691 826	18,12	22,5	75,2
2005 XI	48 149	29 443	15 665	61 927	1,62	32,5	77,8
XII	49 931	37 040	13 999	72 972	1,91	28,0	68,4
2006 I	51 335	29 849	17 220	63 964	1,68	33,5	80,3
II	53 836	31 472	17 716	67 592	1,77	32,9	79,6
III	57 827	33 334	19 242	71 919	1,88	33,3	80,4
IV	49 959	32 541	18 571	63 929	1,67	37,2	78,1
V	54 164	40 979	19 383	75 760	1,98	35,8	71,5
VI	39 212	32 921	18 769	53 364	1,40	47,9	73,5
VII	26 339	29 677	10 474	45 542	1,19	39,8	57,8
VIII	41 971	27 497	14 712	54 756	1,43	35,1	76,7
IX	50 949	37 504	14 746	73 707	1,93	28,9	69,1
X	51 763	44 992	12 323	84 432	2,21	23,8	61,3
XI	46 772	39 678	18 261	68 189	1,79	39,0	68,6
Wskaźnik zmian w %							
XI 2006 / X 2005	90,4	81,9	148,2	77,6	77,6	164,0	116,5
XI 2006 / XI 2005	97,1	134,8	116,6	110,1	110,1	120,0	88,2
XI 2006 / XII 2005	93,7	107,1	130,4	93,4	93,4	139,3	100,2

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2004 I-XII	392 679	18 956	33 431	378 204	9,91	8,5	103,8
2005 I-XII	520 081	17 525	113 220	424 386	11,12	21,8	122,5
2005 XI	48 149	3 317	15 498	35 968	0,94	32,2	133,9
XII	49 931	1 923	13 562	38 292	1,00	27,2	130,4
2006 I	51 335	851	16 846	35 340	0,93	32,8	145,3
II	53 836	456	16 598	37 694	0,99	30,8	142,8
III	57 827	788	18 325	40 290	1,06	31,7	143,5
IV	49 959	125	17 849	32 235	0,84	35,7	155,0
V	54 164	358	17 989	36 533	0,96	33,2	148,3
VI	39 212	188	17 584	21 816	0,57	44,8	179,7
VII	26 339	460	9 111	17 688	0,46	34,6	148,9
VIII	41 971	207	13 266	28 912	0,76	31,6	145,2
IX	50 949	3 340	14 200	40 089	1,05	27,9	127,1
X	51 763	821	11 754	40 830	1,07	22,7	126,8
XI	46 772	508	17 107	30 173	0,79	36,6	155,0
Wskaźnik zmian w %							
XI 2006 / X 2005	90,4	60,0	145,5	73,9	73,9	161,1	122,3
XI 2006 / XI 2005	97,1	15,3	110,4	83,9	83,9	113,6	115,8
XI 2006 / XII 2005	93,7	26,4	126,1	78,8	78,8	134,7	118,9

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe
 Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2004 I-XII	589 019	1 642 467	140 784	2 090 702	23,9	28,2
2005 I-XII	780 122	1 975 956	326 810	2 429 268	41,9	32,1
2005 XI	72 224	203 546	32 960	242 810	45,6	29,7
XII	74 897	168 956	46 680	197 173	62,3	38,0
2006 I	77 003	204 995	46 645	235 353	60,6	32,7
II	80 754	130 534	38 806	172 482	48,1	46,8
III	86 741	186 219	51 996	220 964	59,9	39,3
IV	74 939	145 750	33 249	187 440	44,4	40,0
V	81 246	170 057	29 623	221 680	36,5	36,7
VI	58 818	190 488	25 065	224 241	42,6	26,2
VII	39 509	194 026	13 854	219 681	35,1	18,0
VIII	62 957	129 321	17 850	174 428	28,4	36,1
IX	76 424	145 549	38 528	183 445	50,4	41,7
X	77 645	181 131	29 633	229 143	38,2	33,9
XI	70 158	189 241	34 413	224 986	49,1	31,2
Wskaźnik zmian w %						
XI 2006 X 2005	90,4	104,5	116,1	98,2	128,5	92,0
XI 2006 XI 2005	97,1	93,0	104,4	92,7	107,5	104,8
XI 2006 XII 2005	93,7	112,0	73,7	114,1	78,7	82,1

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śrut rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2004 I-XII	589 019	3 761	139 966	452 814	23,8	130,1
2005 I-XII	780 122	3 168	325 959	457 331	41,8	170,6
2005 XI	72 224	604	32 960	39 868	45,6	181,2
XII	74 897	125	46 437	28 585	62,0	262,0
2006 I	77 003	112	46 589	30 526	60,5	252,3
II	80 754	83	38 758	42 079	48,0	191,9
III	86 741	96	51 543	35 294	59,4	245,8
IV	74 939	91	33 041	41 989	44,1	178,5
V	81 246	270	29 229	52 287	36,0	155,4
VI	58 818	804	24 077	35 545	40,9	165,5
VII	39 509	512	13 634	26 387	34,5	149,7
VIII	62 957	637	17 281	46 313	27,4	135,9
IX	76 424	3 544	37 768	42 200	49,4	181,1
X	77 645	1 781	28 798	50 628	37,1	153,4
XI	70 158	152	33 368	36 942	47,6	189,9
Wskaźnik zmian w %						
XI 2006 X 2005	90,4	5,9	114,9	72,2	127,2	125,2
XI 2006 XI 2005	97,1	25,2	101,2	92,7	104,2	104,8
XI 2006 XII 2005	93,7	121,6	71,9	129,2	76,7	72,5

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2004 I-XII	354 737	12 473	19 635	347 575	9,10	5,5	102,1
2005 I-XII	347 835	21 267	34 258	334 844	8,77	9,8	103,9
2005 XI	33 765	2 294	5 452	30 607	0,80	16,1	110,3
XII	27 039	2 239	3 842	25 436	0,67	14,2	106,3
2006 I	23 005	1 932	2 487	22 450	0,59	10,8	102,5
II	27 808	1 815	2 581	27 042	0,70	9,3	102,8
III	29 274	2 118	3 308	28 084	0,74	11,3	104,2
IV	26 866	1 832	2 793	25 905	0,68	10,4	103,7
V	26 937	1 499	3 447	24 989	0,65	12,8	107,8
VI	29 319	1 882	3 592	27 609	0,72	12,3	106,2
VII	23 511	1 405	2 855	22 061	0,58	12,1	106,6
VIII	29 056	1 288	2 810	27 534	0,72	9,7	105,5
IX	29 681	2 158	3 427	28 412	0,74	11,5	104,5
X	31 994	1 942	3 413	30 523	0,80	10,7	104,8
XI	35 861	2 161	3 651	34 371	0,90	10,2	104,3
Wskaźnik zmian w %							
XI 2006 X 2005	112,1	90,8	97,2	112,3	112,3	86,7	99,8
XI 2006 XI 2005	106,2	94,2	67,0	112,3	112,3	63,1	94,6
XI 2006 XII 2005	132,6	96,5	95,0	135,1	135,1	71,7	98,1

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, CIHZ i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2005 I-XII	773,9	367,3	2,11
2006 I-XII	929,8 ^b	445,5 ^b	2,09
2005 XII	841,4	361,2	2,33
2006 I	842,0	375,9	2,24
II	835,1	385,9	2,16
III	833,2	390,9	2,13
IV	850,9	396,5	2,15
V	867,7	410,9	2,11
VI	977,2	419,0	2,33
VII	942,6	408,2	2,31
VIII	924,6	438,2	2,11
IX	938,1	493,8	1,90
X	976,5	503,7	1,94
XI	987,6	535,8	1,84
XII	987,6	572,5	1,73
Wskaźnik zmian w %			
XII 2006 XI 2006	102,2	106,8	x
XII 2006 XII 2005	117,4	158,5	x
I-XII 2006 I-XII 2005	120,1	121,3	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW, ^b szacunek IERiGŻ-PIB
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2005 I-XII	3,23	3,92	4,27	4,72	5,40	5,90
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2005 XII	3,31	3,91	4,14	4,64	5,29	5,83
2006 I	3,02	3,85	4,16	4,65	5,26	5,77
II	3,09	3,76	4,06	4,67	5,26	5,76
III	3,14	x	4,03	4,69	5,26	5,74
IV	3,22	x	3,99	4,68	5,24	5,70
V	3,25	x	4,09	4,69	5,24	5,64
VI	3,33	x	4,10	4,67	5,21	5,56
VII	3,20	x	4,15	4,69	5,22	5,55
VIII	3,26	x	4,09	4,69	5,24	5,54
IX	3,23	x	4,11	4,73	5,24	5,50
X	3,23	x	4,06	4,74	5,25	5,48
XI	3,25	x	4,03	4,75	5,26	5,49
XII	3,39	4,01	4,02	4,74	5,25	5,47
Wskaźnik zmian w %						
XII 2006 XI 2006	104,3	x	99,8	99,8	99,8	99,6
XII 2006 XII 2005	102,4	102,6	97,1	102,2	99,2	93,8
I-XII 2006 I-XII 2005	99,7	98,7	95,3	99,6	97,0	94,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

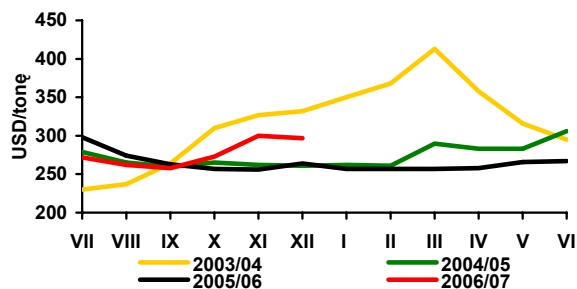
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Margar- ryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Marga- ryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2005 I-XII	3,68	4,68	7,20	12,01	3,70	4,96	6,44	12,50	15,75	5,56
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2005 XII	3,72	4,80	7,21	11,93	3,25	4,88	6,36	12,35	15,50	4,92
2006 I	3,68	4,80	7,22	11,58	3,02	4,88	6,30	12,33	15,30	4,88
II	3,64	4,80	6,72	11,46	2,81	4,88	6,30	12,23	15,30	4,80
III	3,60	4,76	6,50	11,41	2,80	4,88	6,30	12,28	15,15	4,72
IV	3,68	4,80	6,6	11,45	2,89	4,88	6,32	12,25	15,05	4,68
V	3,68	4,68	6,30	11,33	2,83	4,88	6,26	12,13	15,10	4,64
VI	3,68	4,72	6,34	11,31	2,83	4,88	6,24	12,00	15,15	4,56
VII	3,76	4,72	6,49	11,28	2,76	4,92	6,24	11,90	15,20	4,56
VIII	3,76	4,68	6,56	11,32	2,76	4,88	6,24	11,90	15,20	4,52
IX	3,76	4,72	6,77	11,40	2,76	4,88	6,22	12,05	15,15	4,48
X	3,72	4,84	6,70	11,53	2,85	4,92	6,24	12,13	15,20	4,44
XI	3,72	4,80	6,66	11,64	2,83	4,92	6,26	12,15	15,15	4,44
XII	3,80	4,80	6,63	11,58	2,84	4,84	6,26	12,10	15,05	4,40
Wskaźnik zmian w %										
XII 2006 XI 2006	102,2	100,0	99,5	99,5	100,4	98,4	100,0	99,6	99,3	99,1
XII 2006 XII 2005	102,2	100,0	92,0	97,1	87,4	99,2	98,4	98,0	97,1	89,4
I-XII 2006 I-XII 2005	101,1	101,7	91,9	95,3	76,5	98,4	97,2	97,0	96,2	82,7

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

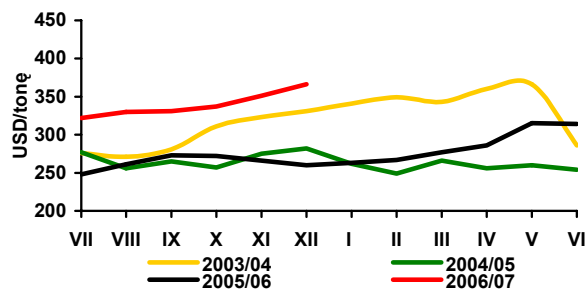
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

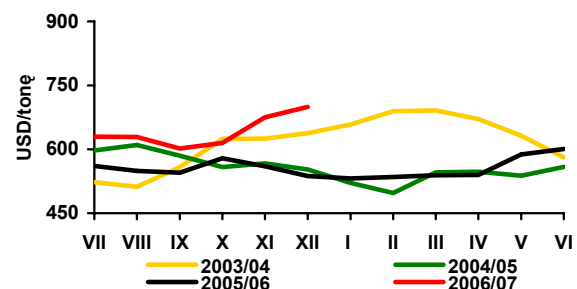
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

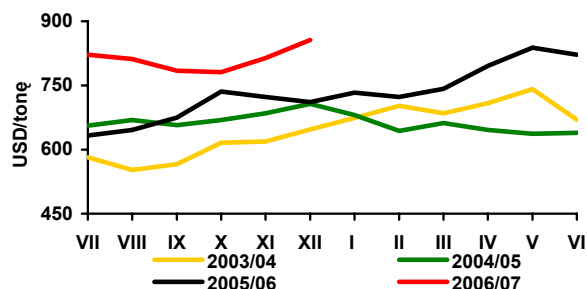
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

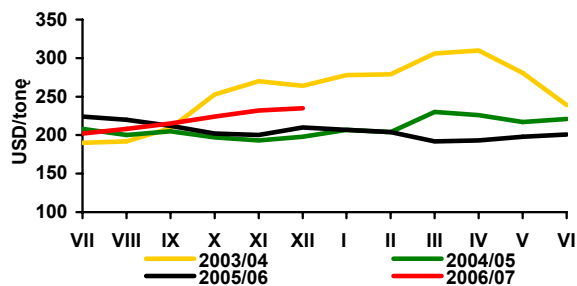
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

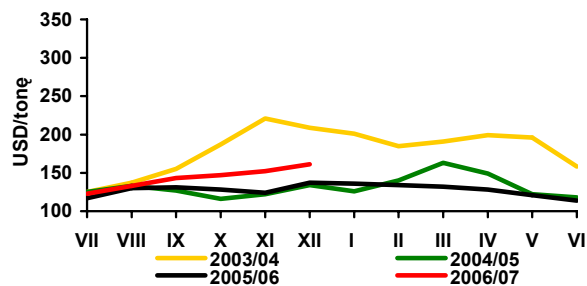
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

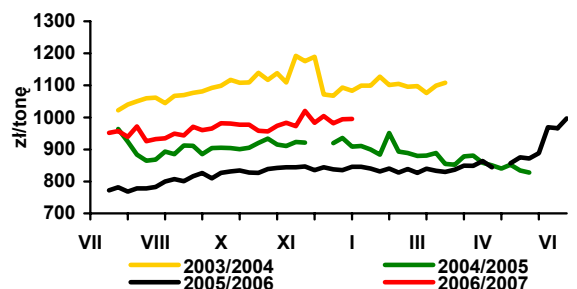
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śrutu sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

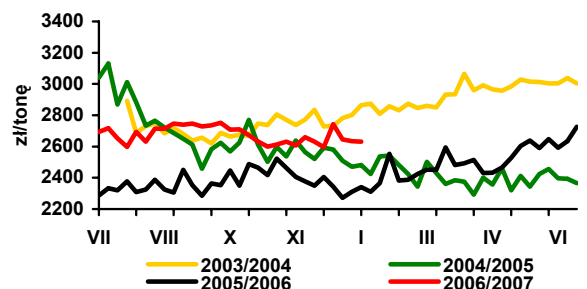
Rys. 6. Ceny niemieckiej śrutu rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

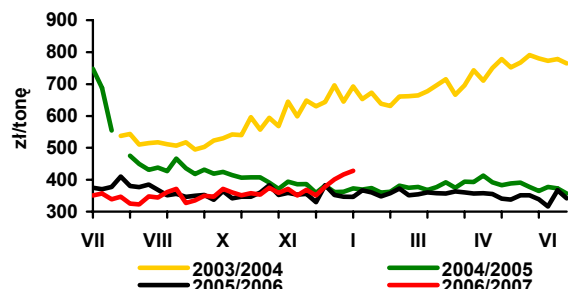
Rys.7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

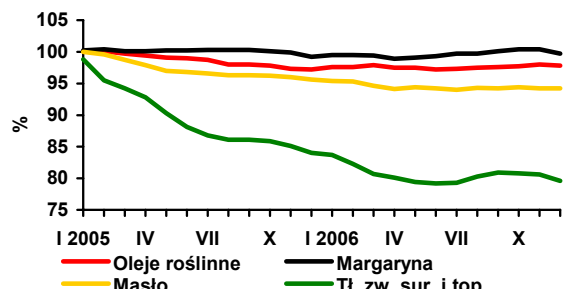
Rys.8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śrutu rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2004 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Po stabilizacji w listopadzie, w grudniu 2006 r. wystąpił dalszy, znaczący wzrost cen ziemniaków. Na targowiskach przeciętny ich poziom wyniósł 975 zł/tonę i był o 48% wyższy niż w analogicznym okresie 2005 r. Natomiast w porównaniu z 2004 r. wzrost cen targowiskowych był 2,7-krotny. Wzrosły też ceny skupu i ceny detaliczne.

W grudniu najdroższe ziemniaki, w cenie oscylującej ok. 110 zł/dt były w województwach zachodniej części Polski: pomorskim, dolnośląskim, lubuskim, wielkopolskim, zachodniopomorskim, lubuskim oraz kujawsko-pomorskim. Nieco niższe, w granicach 850-870 zł/tonę były ceny ziemniaków w województwach: mazowieckim, małopolskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim. Natomiast najtaniej można było kupić ziemniaki w województwach: lubelskim, podlaskim i świętokrzyskim, gdzie ich produkcja jest najbardziej rozdrobniona i podaż stosunkowo wysoka.

Ceny skupu ziemniaków, po stosunkowo niewielkim wzroście w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu, wraz ze zmianą asortymentu skupu (wzrost udziału ziemniaków jadalnych i do przetwórstwa na frytki i chipsy) w grudniu wzrosły do 388 zł/tonę, wobec 213 zł/tonę w listopadzie 2006 r., co w porównaniu z analogicznym okresem 2005 r. stanowiło wzrost o 41%.

Na skutek znacznego spadku produkcji skrobi ziemniaczanej, jej ceny rosły w bardzo szybkim tempie. W grudniu na poziomie producenta wynosiły one 2,44 zł/kg, podczas gdy na początku bieżącego sezonu oscylowały w granicach ok. 1,5 zł/kg. Duży wzrost cen mączki ziemniaczanej notuje się również w sprzedaży detalicznej. W grudniu cena ta wyniosła 3,18 zł/kg i była o 6% wyższa niż przed miesiącem, a w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost cen wyniósł 11%. Ze względu na bardzo wysokie poziomy cen zbytu skrobi ziemniaczanej, dalszy jej wzrost nie powinien być tak znaczący jak w końcu 2006 r. Większą dynamiką wzrostu mogą charakteryzować się ceny detaliczne, gdyż bardzo mocno zmalała marża handlowa (relacja cen detalicznych do cen zbytu obniżyła się do zaledwie 1,3, podczas gdy w latach poprzednich oscylowała w przedziale 1,7-1,9).

Wyższe ceny surowca przekładają się również na wzrost cen detalicznych pozostałych przetworów ziemniaczanych. Wzrost cen frytek, kopytek i pyzów nie jest jednak tak znaczący jak w przypadku skrobi ziemniaczanej i w skali miesiąca wynosi ok. 1%, a w skali roku 4-5%. Ze względu na wzrost konkurencji nie nastąpił wzrost cen chipsów, a ich obecne ceny są nawet niższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku o ok. 4%.

Znaczący spadek podaży ziemniaków nie ma istotnego wpływu na dotychczasowe tendencje w handlu zagranicznym przetworami z ziemniaków. W ciągu pierwszych 11 miesięcy 2006 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne wyniosła 92,4 tys. ton, wobec 81,9 tys. ton w analogicznym okresie 2005 r. Mniejszy wzrost, z 16,8 do 17,1 tys. ton, zanotowano w eksporcie chipsów. Natomiast eksport suszu w tym okresie był niższy o ok. 0,9 tys. ton niż w okresie styczeń-listopad 2005 r. i wyniósł 7,4 tys. ton. Obniżyła się znacząco sprzedaż skrobi ziemniaczanej na rynki zagraniczne (z 56,8 do 42,5 tys. ton), wzrósł natomiast eksport syropów skrobiowych (z 40,7 do 49,0 tys. ton). Na obniżenie eksportu skrobi ziemniaczanej, wpływ ma dużo niższa produkcja krajowa, jak również „0” refundacje eksportowe (w I półroczu 2006 r. wyniosły one średnio 50-60 EUR/tonę), co znacząco pogorszyło opłacalność eksportu.

W ciągu 11 miesięcy 2006 r. import frytek wyniósł 30,0 tys. ton, chipsów 3,5 tys. ton, a suszu z ziemniaków 4,4 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie ubiegłego roku było to odpowiednio: 16,9; 1,3 i 2,8 tys. ton. Rosnie również import skrobi nieprzetworzonych, z 32,9 do 49,0 tys. ton (w tym skrobi ziemniaczanej z 6,2 do 15,7 tys. ton.). Wzrósł również import pozostałych produktów skrobiowych, ale skala wzrostu już nie była tak znacząca. W okresie pierwszych 11 miesięcy 2006 r. sprowadzono 100,9 tys. ton syropów skrobiowych oraz 74,2 tys. ton dekstryn i preparatów wykarbolicznych na bazie skrobi, wobec odpowiednio: 87,6 i 73,4 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
I	-	-	-	-	-	1 894
II	-	-	-	-	-	41
III	-	-	-	-	-	-
IV	43 300	38 600	39 100	-	-	-
V	30 000	29 100	32 400	-	-	-
VI	25 100	24 900	29 400	-	-	-
VII	29 400	25 800	21 900	-	-	-
VIII	76 700	44 500	36 700	4 285	806	-
IX	311 000	238 900	159 600	36 496	27 538	12 631
X	336 600	319 600	326 900	38 832	41 608	37 510
XI	178 100	144 600	133 700	34 780	20 373	17 714
XII	34 100	49 900	45 400	1 035	5 092	-
RAZEM	1 104 000 ^b	855 900 ^c	724 200 ^d	115 428	95 417	69 790

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy

^b okres VII-XII 2004, ^c okres VII-XII 2005, ^d okres VII-XII 2006

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2004 I-XII	2 913	742	60 663	65 750	13	11 983	13 681	74 388	12 347	6 345
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2005 I-XI	1 636	858	20 995	56 779	71	40 701	8 801	81 852	16 836	8 301
2006 I-XI	757	1 036	10 349	42 538	70	48 986	7 552	92 365	17 121	7 425
2005 XI	5	191	1 682	7 838	11	4 785	1 179	7 577	1 301	567
XII	7	0	1 853	6 878	0	3 962	728	8 328	1 142	611
I	2	0	74	3 173	12	4 318	411	7 491	1 190	739
2006 II	2	0	996	2 925	1	4 092	528	6 644	1 611	1 053
III	2	80	2 196	4 876	7	4 095	501	9 317	2 065	872
IV	66	616	1 539	5 147	0	3 564	570	7 860	1 885	678
V	303	340	2 443	5 800	12	4 083	535	8 422	1 883	664
VI	345	0	232	4 599	1	4 193	751	9 803	1 734	666
VII	26	0	1 379	2 957	13	6 193	831	9 625	1 361	439
VIII	3	0	181	2 229	7	5 131	665	9 578	1 489	573
IX	2	0	15	1 988	10	4 282	817	7 559	1 383	520
X	2	0	1 081	4 861	4	4 867	1 030	7 160	1 396	703
XI	3	0	213	3 983	1	4 168	914	8 908	1 125	516

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2004 I-XII	21 193	9 119	8 341	1 594	13 899	45 401	83 454	7 352	428	1 303
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2005 I-XI	44 908	7 988	42 258	6 252	26 606	87 640	73 412	16 866	1 280	2 817
2006 I-XI	43 222	16 758	46 566	15 692	33 408	100 922	74 219	30 030	3548	4 365
2005 XI	447	92	1 998	1 159	2 925	8 776	7 716	1 612	84	241
XII	657	0	1 948	714	3 129	7 105	7 002	1 755	200	296
I	1 366	0	3 100	668	3 475	4 777	6 328	1 487	140	532
2006 II	1 992	521	6 348	1 439	2 339	5 958	6 242	1 467	149	413
III	3 424	2 886	8 177	1 587	3 009	8 822	7 819	2 314	290	453
IV	5 759	7 984	8 352	686	2 817	7 039	6 288	2 057	241	506
V	22 356	3 287	10 539	956	3 935	13 000	6 882	3 073	328	325
VI	7 593	221	4 386	601	3 415	9 686	6 695	3 578	434	349
VII	15	0	504	987	3 559	10 521	6 552	2 714	649	292
VIII	114	0	3 650	2 881	3 746	8 694	6 656	4 309	484	320
IX	105	1 678	853	2 724	2 334	11 360	7 489	3 405	325	347
X	237	90	364	1 679	3 219	12 253	8 153	3 404	279	473
XI	260	90	293	1 483	1 561	8812	5 113	2 224	229	357

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	XII	X	XI	XII	Wskaźnik zmian cen	
		2005	2006	2006	2006	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	27,5	18,4	21,3	38,8	141,1	182,2
	Targowiskowa	66,0	92,9	92,9	97,5	147,7	105,0
	Detaliczna (zł/kg)	0,89	1,25	1,25	1,28	143,8	102,4
	Importowa	74,0	92,4	117,0	.	186,3	126,6
	Eksportowa	34,3	42,3	78,1	.	187,7	184,6
Relacje cen	Skup / targowisko	0,42	0,20	0,23	0,40	-	-
	Targowisko / detal	0,74	0,74	0,74	0,76	-	-
	Skup / detal	0,31	0,15	0,17	0,30	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	145,5	147,3	144,7	143,9	99,0	99,5
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	1,50	1,91	2,16	2,44	162,7	113,0
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	2,86	2,90	3,00	3,18	111,2	106,0
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	7,84	8,18	8,22	8,22	104,1	100,5
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,90	32,20	32,20	32,20	96,1	100,0
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,40	6,52	6,62	6,62	104,4	101,5
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,18	7,34	7,38	7,38	105,1	100,5

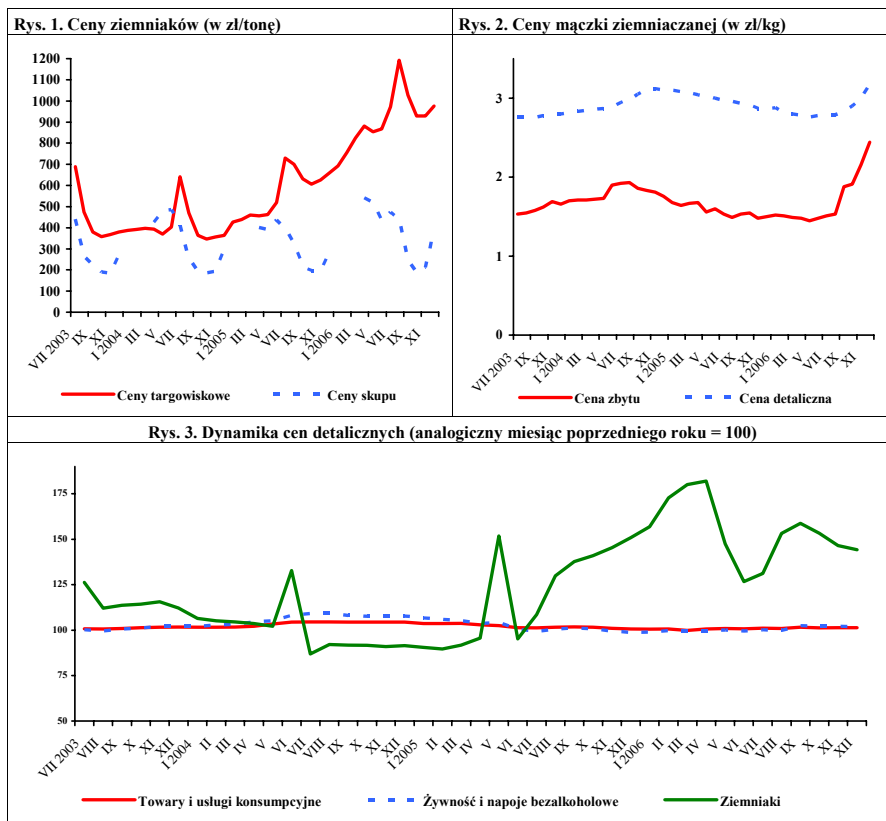
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemiaków na targowiskach

Województwa		listopad	wrzesień	październik	listopad	wsk. zmian cen	
		2005	2006	2006	2006	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	66,1	104,9	106,6	112,9	170,8	106,0
2	Kujawsko-pomorskie	72,8	93,3	100,2	108,1	148,5	107,9
3	Lubelskie	55,9	79,7	77,8	76,3	136,4	98,0
4	Lubuskie	65,5	106,5	98,4	109,6	167,2	111,4
5	Łódzkie	69,7	93,2	92,8	96,7	138,6	104,2
6	Małopolskie	59,1	83,2	85,5	87,6	148,2	102,4
7	Mazowieckie	72,5	91,2	95,9	97,5	134,6	101,7
8	Opolskie	75,3	106,0	104,3	105,8	140,6	101,4
9	Podkarpackie	67,5	90,3	87,0	94,4	139,8	108,5
10	Podlaskie	54,4	78,8	72,4	77,9	143,1	107,5
11	Pomorskie	69,0	100,5	104,8	112,6	163,1	107,4
12	Śląskie	68,3	97,4	98,7	103,3	151,4	104,7
13	Świętokrzyskie	58,8	82,7	75,7	81,5	138,6	107,6
14	Warmińsko-mazurskie	63,3	88,0	87,7	87,5	138,2	99,8
15	Wielkopolskie	68,1	103,1	104,1	109,6	161,0	105,4
16	Zachodniopomorskie	65,5	104,3	100,0	110,2	168,2	110,2
maksimum		75,3	106,5	106,6	112,9	x	
minimum		54,4	78,8	72,4	76,3		
różnica w %		38,3	35,2	47,2	48,1		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W listopadzie 2006 r. w porównaniu z listopadem roku poprzedniego duże i średnie zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję konserw warzywnych o 36%, gotowych dań mrożonych o 34%, mrożonych warzyw o 12% i marynat o 8%. Produkcja soku pomidorowego obniżyła się o 12%, a jednogatunkowych soków warzywnych pozostałych o 5%. Od stycznia do listopada 2006 r. w stosunku do analogicznego okresu 2005 r. wzrosła produkcja pozostałych soków warzywnych o 26% (do 9,5 tys. ton), soku pomidorowego o 7% (do 29,5 tys. ton) i konserw warzywnych o 5% (do 68,9 tys. ton), a o 4% mniej wyprodukowano warzyw mrożonych (395,9 tys. ton).

W listopadzie 2006 r. wyeksportowano 21,1 tys. ton warzyw świeżych o wartości 7,1 mln EUR, co oznacza spadek ilości w stosunku do listopada 2005 r. o 33%, a wartości o 17%. Sprzedaż cebuli zmniejszyła się o 53%, ogórków o 52%, kapusty o 44%, pomidorów o 36% i marchwi o 16%. Wzrosła jedynie sprzedaż kalafiorów o 53%. W listopadzie 2006 r. sprzedano 36,0 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 22,4 mln EUR. Rozmiary eksportu przetworów spadły w stosunku do listopada 2005 r. o 17%, a wartość sprzedaży wzrosła o 1%. Na zmniejszenie wolumenu eksportu przetworów warzywnych wpłynęła niższa sprzedaż mrożonek (o 24%), marynat (o 17%) i konserw (o 7%). Natomiast o 6% zwiększył się eksport suszy.

Import warzyw świeżych w listopadzie 2006 r. wyniósł 13,9 tys. ton, a jego wartość 8,0 mln EUR. W porównaniu z listopadem 2005 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 19%, a jego wartość o 22%. Mniej zakupiono marchwi (o 81%), czosnku, papryki, ogórków i pomidorów. Natomiast prawie trzykrotnie wzrósł import cebuli. Import przetworów warzywnych wyniósł 11,0 tys. ton, a jego wartość 8,2 mln EUR, co oznacza wzrost w porównaniu z listopadem 2005 r. o 26 i 14%. Spośród przetworów dwukrotnie zwiększył się zakup koncentratu pomidorowego, o 23% suszy, o 20% mrożonek i o 2% marynat. Zmniejszył się jedynie import konserw warzywnych (o 13%).

Od stycznia do listopada 2006 r. wyeksportowano ogółem 347,2 tys. ton warzyw świeżych o wartości 126,8 mln EUR. Rozmiary eksportu w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego obniżyły się o 21%, a jego wartość zwiększyła się o 1%. W tym samym czasie sprzedano 376 tys. ton warzyw przetworzonych o wartości 198 mln EUR, czyli o 4% mniej, ale o wartości wyższej o 3%. Równocześnie zaimportowano 201 tys. ton warzyw

świeżych za 134 mln EUR, tzn. więcej o 29% i o wartości o 15% wyższej niż w analogicznym okresie 2005 r. Import przetworów warzywnych wyniósł w tym czasie 102 tys. ton, a jego wartość 81 mln EUR, czyli jego rozmiary zwiększyły się o 2%, a wartość o 5%.

W grudniu 2006 r. w porównaniu z listopadem nieznacznie obniżyły się ceny detaliczne cebuli, kapusty białej, buraków, porów i selerów. Natomiast cena kalafiorów wzrosła o 51%, papryki o 27%, cebuli o 4% i pieczarek o 3%. Ceny detaliczne i ceny zbytu przetworów warzywnych były zbliżone do cen z listopada 2006 r. W stosunku do grudnia 2005 r. zwiększyły się ceny detaliczne prawie wszystkich warzyw świeżych, w tym: cebuli (o 60%), marchwi (o 17%), buraków i porów (o 14%), kalafiorów (o 12%), i selerów (o 11%). Tańsza była jedynie kapusta biała (o 16%). Spośród przetworów warzywnych najbardziej wzrosły ceny detaliczne: mrożonej fasoli szparagowej (o 16%), mrożonego szpinaku (o 14%) i mrożonych mieszanek warzywnych (o 11%) oraz ceny zbytu: keczupu (o 16%), mrożonych mieszanek warzywnych (o 13%), mrożonej fasoli szparagowej (o 11%) i mrożonych kalafiorów (o 8%). Niższe były ceny zbytu ogórków konserwowych, koncentratu pomidorowego i soku pomidorowego. Na zbliżonym poziomie do grudnia 2005 r. utrzymały się ceny detaliczne: ogórków konserwowych, soku pomidorowego i jednogatunkowych soków warzywnych.

W styczniu 2007 r. w porównaniu z grudniem 2006 r. wzrosły ceny skupu większości warzyw przeznaczonych do bezpośredniego spożycia, do przetwórstwa i na eksport. Najbardziej zdrożały warzywa kierowane do przetwórstwa: marchew (o 42%) i pietruszka (o 34%) oraz pomidory do bezpośredniego spożycia (o 27%). Spółdzielnie ogrodnicze o 5% mniej płaciły za pieczarki, a firmy eksportujące o 10% mniej za buraki i o 5% za marchew. Zwiększyły się ceny hurtowe większości warzyw, a najbardziej, bo dwukrotnie ogórków spod osłon. W stosunku do stycznia 2006 r. najbardziej wzrosły ceny skupu cebuli (cebula przeznaczona na eksport zdrożała niemal trzykrotnie) i pietruszki (o 49%). Natomiast niższe niż rok temu były ceny skupu kapusty białej, czerwonej, pekińskiej, selerów i porów. Wzrosły ceny hurtowe niemal wszystkich warzyw, a najbardziej cebuli i kapusty białej, natomiast o 8% obniżyła się cena hurtowa marchwi.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2005 XII	0,43	0,89	0,40	0,49	0,44	-	-	-	3,34	-	4,41
2005 I-XII	0,40	0,92	0,49	0,61	0,47	1,10	0,76	1,78	3,80	1,54	4,32
2006 I	0,51	0,92	0,55	0,56	0,49	-	-	-	4,77	-	4,39
II	0,55	0,96	0,66	0,69	0,61	-	-	-	-	-	4,11
III	0,58	0,99	0,68	0,77	0,67	-	-	-	4,72	-	4,30
IV	0,60	1,04	0,69	0,82	0,73	-	-	-	6,41	-	4,35
V	0,69	1,07	0,63	1,06	0,82	-	-	-	5,34	-	3,95
VI	0,92	1,27	0,68	1,09	0,90	-	-	-	3,21	-	4,14
VII	1,58	1,76	1,50	1,53	0,78	1,22	0,90	-	2,69	-	4,88
VIII	1,14	1,79	0,40	1,23	0,66	1,15	0,81	-	1,66	2,20	5,33
IX	0,94	1,57	0,34	0,74	0,58	0,95	0,70	1,07	1,65	1,91	5,26
X	0,82	1,38	0,29	0,59	0,45	-	-	0,50	1,99	-	4,29
XI	0,90	1,35	0,29	0,57	0,50	-	-	-	2,82	-	4,32
XII	0,93	1,39	0,26	0,58	0,48	-	-	-	4,07	-	4,68
2006 I-XII	0,85	1,29	0,58	0,85	0,64	1,11	0,80	0,79	3,58	2,06	4,50
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
Wskaźnik zmian w %											
<u>I 2007</u> XII 2006	101	105	104	105	104	-	-	-	127	-	95
<u>I 2007</u> I 2006	184	159	49	109	102	-	-	-	108	-	102

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2005 XII	0,60	0,35	0,21	0,22	0,67	-	-	-	-	-	-
2005 I-XII	0,52	0,37	0,20	0,22	0,70	0,71	1,46	0,95	0,93	0,46	0,24
2006 I	0,59	0,38	0,34	0,26	0,80	-	-	-	-	-	-
II	0,61	0,58	0,55	0,35	1,25	-	-	-	-	-	-
III	0,65	0,73	0,68	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,68	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,76	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	0,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	0,90	-	-	-	-	0,78	-	-	1,04	-	-
VIII	1,12	0,30	-	-	-	0,95	1,44	0,98	1,03	0,50	0,24
IX	1,16	0,29	0,23	0,25	-	0,96	1,29	1,01	0,90	0,47	0,23
X	1,20	0,25	0,24	0,24	-	0,83	1,34	0,80	-	0,46	0,22
XI	1,42	0,25	0,23	0,22	0,65	-	1,39	0,90	-	-	-
XII	1,45	0,25	0,24	0,23	0,73	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,95	0,48	0,36	0,26	0,86	0,88	1,37	0,92	0,99	0,48	0,23
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>I 2007</u> XII 2006	99	112	142	109	134	x	x	x	x	x	x
<u>I 2007</u> I 2006	242	74	100	96	123	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2005 XI	3,01	-	0,54	0,42	0,69	2,63	0,48	1,22	0,80	0,38	1,10	0,36	-
XII	-	-	0,53	0,46	0,65	-	0,50	1,19	0,79	0,30	1,25	0,35	-
2005 I-XII	2,91	1,33	1,11	0,45	0,47	2,53	0,60	1,11	1,09	0,30	1,18	0,46	0,35
2006 I	-	-	0,76	0,55	0,70	-	0,53	1,10	1,02	0,30	1,68	0,43	-
II	-	-	0,97	0,72	0,90	-	0,72	1,73	1,30	0,40	2,20	0,45	-
III	-	-	0,87	0,67	0,90	-	0,83	2,05	1,43	0,46	-	0,47	-
IV	-	-	0,86	0,61	-	-	0,88	2,00	1,93	0,49	-	0,48	-
V	5,50	-	1,42	0,59	-	-	0,94	2,50	3,00	0,56	-	0,60	-
VI	2,90	-	0,83	0,47	0,80	-	1,10	3,00	3,25	0,66	-	1,25	-
VII	2,98	0,95	0,92	0,36	0,80	-	1,40	-	-	1,11	-	0,63	-
VIII	2,01	0,80	1,53	0,40	0,70	3,08	1,00	-	3,25	0,91	1,40	0,57	-
IX	2,53	0,75	1,25	0,34	0,65	2,53	0,79	-	1,01	0,88	-	0,40	-
X	2,64	1,60	0,72	0,26	0,49	2,20	0,80	2,20	0,83	0,69	1,00	0,40	-
XI	2,80	-	0,63	0,24	0,43	-	0,62	1,65	0,75	0,74	1,00	0,36	-
XII	-	-	0,61	0,24	0,40	-	0,60	1,50	0,74	0,79	1,00	0,41	-
2006 I-XII	3,05	1,03	0,95	0,45	0,68	2,60	0,85	1,97	1,68	0,67	1,38	0,54	-
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
Wskaźnik zmian w %													
I 2007 XII 2006	x	x	115	100	113	x	95	109	107	105	100	90	x
I 2007 I 2006	x	x	92	44	64	x	108	149	77	277	60	86	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2005 VIII	2 768	953	32 385	11 117	939	12 983
IX	5 428	955	61 437	14 504	1 039	7 988
X	1 875	1 200	57 315	7 735	1 274	5 850
XI	2 528	881	46 868	4 133	1 152	4 225
XII	2 206	1 238	32 719	4 375	1 362	3 744
2005 I-XII	33 595	13 215	413 560	76 538	14 430	57 777
2006 I	2 139	707	34 676	3 116	1 291	2 018
II	2 411	1 002	31 559	3 692	1 340	2 497
III	3 232	1 391	36 214	4 361	1 397	3 464
IV	3 292	1 111	25 062	3 526	1 215	2 075
V	2 232	1 017	20 071	3 061	1 072	1 837
VI	2 414	648	20 236	4 221	871	2 172
VII	2 727	258	20 451	10 320	642	8 353
VIII	2 890	571	25 791	12 150	853	12 760
IX	3 331	898	57 993	12 202	1 333	8 031
X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
Wskaźnik zmian w %						
XI 2006 XI 2005	88	95	112	136	134	108

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2005												2006						IX 2006 IX 2005 (%)	
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI			
Warzywa ogółem	42264	40188	41015	31384	25839	463277	30210	33181	37908	31239	36057	28254	30752	31013	33682	33867	21051	67		
Cebula	10948	9839	14954	14323	14226	158740	19307	18329	18301	14923	16429	10135	6338	6129	7808	7828	6783	47		
Kapusta	1402	1759	3232	5899	3724	97036	2778	4480	6602	6147	6745	2410	1688	1402	2311	4981	3283	56		
Marchew	498	618	959	896	728	22014	645	1546	1855	1624	2277	11800	454	266	266	340	752	84		
Ogórki	10934	3587	2318	444	67	29806	66	104	57	263	802	2163	5813	7669	4212	431	212	48		
Pomidory	12650	15125	10386	2756	179	63554	314	297	164	914	3409	6162	10327	10523	11300	8908	1761	64		
Kalafiory	1915	4135	3003	602	169	14552	170	106	149	116	147	2154	2848	1635	2581	3779	919	153		
Przetwory ogółem	24484	39722	40318	43226	38665	430657	38526	40075	48935	33780	30414	28683	21020	21666	34226	42616	36014	83		
Susze	1292	1146	1465	1620	862	14093	1530	1472	1837	1441	1385	1256	1143	1160	1447	1809	1717	106		
Marynaty	2202	3761	3547	3762	3089	31151	2180	2365	3509	2460	2383	1967	1874	2177	2777	3451	3112	83		
Konserwy	1862	3969	3968	4087	3988	35245	2931	3501	3763	2784	2465	1873	1060	1742	2973	3792	3791	93		
-kapusta kwasz.	649	736	1363	1064	1199	12170	782	973	1109	834	904	527	375	628	1142	938	1433	135		
Mrożonki	17089	28396	29484	31545	28567	327375	29711	30404	37042	24615	22167	21085	15214	14436	24897	30805	24106	76		
Pieczarki i ich przetwory	8070	9310	12350	1848	11217	133923	12514	11425	13077	10735	10392	9214	7418	7481	9112	11045	10534	89		
Warzywa ogółem	16699	14693	14418	8615	6563	131836	6580	7108	8432	7253	12232	12875	15724	16147	17665	15703	7112	83		
Cebula	1987	2574	3483	3664	3223	29822	3456	3362	3480	2763	3285	2708	2170	2475	3651	3926	2471	67		
Kapusta	156	222	414	667	462	9661	462	673	1063	876	1033	476	284	221	318	540	364	55		
Marchew	142	137	188	201	154	3458	133	216	302	243	348	327	187	129	107	100	87	43		
Ogórki	3376	1071	680	128	51	11508	33	42	44	174	488	907	1935	2493	1399	243	143	112		
Pomidory	8406	7605	6343	1590	93	44378	123	184	85	1018	3928	5719	8553	7910	8308	6167	1209	76		
Kalafiory	699	993	822	134	90	4335	113	60	88	64	107	604	804	709	1058	1007	370	246		
Przetwory ogółem	12930	20773	21174	22256	20067	212840	20768	21054	26407	1907	17198	15707	11490	13302	21260	26185	22397	101		
Susze	1944	1972	2775	2657	1952	23092	2523	2090	3012	2290	2014	1986	1788	1973	2507	3137	2919	110		
Marynaty	1542	2497	2511	2658	2059	21486	1617	1684	2535	1960	1968	1546	1461	1589	2165	2833	2499	94		
Konserwy	1234	2361	1790	2104	2094	19105	1662	2029	2393	1814	1541	1475	760	1244	2020	2375	2104	100		
-kapusta kwasz.	250	245	376	380	424	3713	259	363	426	328	338	208	151	194	356	336	409	108		
Mrożonki	6813	12375	12443	13368	12326	133496	13194	13214	16338	11156	10172	8902	6349	6764	12916	15761	13027	97		
Pieczarki i ich przetwory	10393	11500	15647	15645	15177	166481	16684	14884	17450	15807	16445	14041	11102	11361	13944	16340	15134	97		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHŻ. MRiRW, MF, od I.I.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2005												2006												IX 2006 IX 2005 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI								
Warzywa ogółem	4769	4604	5418	17111	23313	179112	24538	25904	34659	27311	21493	20266	9961	5530	8210	9144	13853	81							
Cebula	1854	1684	1248	1721	2313	19094	1215	1770	2368	2030	3862	8285	3699	2596	6031	5299	4955	288							
Kapusta	2	0	1	49	77	2276	81	258	354	675	431	26	11	2	-	2	0	x							
Marchew	225	192	214	324	1067	20373	3326	3754	5050	4160	5681	5677	2966	1580	185	602	62	19							
Ogórki	3	21	1526	3934	3112	16328	3138	2427	2413	2093	352	123	22	34	43	112	1903	48							
Pomidory	887	104	550	5019	9308	58210	8734	9191	11310	7288	4789	3290	1573	552	178	358	4338	86							
Papryka	416	1038	570	2480	2815	20480	2528	2470	3766	2396	2019	1679	962	82	874	366	1153	46							
Czosnek	798	958	506	730	748	7727	455	668	458	703	353	452	442	407	476	363	275	38							
Przetwory ogółem	7246	8950	9981	8752	8927	108525	8357	8284	12257	9641	7534	7559	7116	9399	10144	10612	11024	126							
Mrożonki	1618	1378	1435	1819	1793	20879	2200	2443	3550	2470	2073	1698	1490	2776	3264	2343	2183	120							
Susze	288	652	822	638	675	8873	834	678	975	1100	1102	824	506	537	594	563	785	123							
Marynaty	485	766	933	858	978	8375	761	692	732	657	523	572	520	525	710	1027	873	102							
Konserwy	1668	2322	2608	2497	2515	26622	1841	1887	2774	2390	1075	1242	1334	2212	2232	3263	2183	87							
<i>-kukurydza konserw.</i>	998	1352	1513	1333	290	12303	781	948	1566	1759	471	629	722	1605	1538	2104	1531	115							
Koncentrat pomid.	2321	2828	3143	1869	2035	33766	1987	1580	3032	2004	1718	2481	2484	2490	2186	2406	3863	207							
Warzywa ogółem	2121	1749	2822	10320	16729	133089	19738	20234	26495	22538	15580	8991	4518	1970	2179	3572	8001	78							
Cebula	103	116	187	170	172	1732	146	258	625	235	296	969	449	406	940	908	972	572							
Kapusta	0	0	0	7	11	670	14	55	133	290	180	9	1	1	-	2	1	14							
Marchew	87	47	48	88	263	5219	737	971	1455	1272	1554	1692	754	605	70	114	15	17							
Ogórki	1	7	687	2088	2601	13175	3921	3131	1404	927	214	19	3	15	27	721	1594	76							
Pomidory	664	103	429	3598	7151	56550	6703	7439	10998	8166	5422	2305	1335	309	158	433	3133	87							
Papryka	305	442	329	2030	3124	24807	3068	3235	4331	3737	3822	2427	1092	78	342	252	1097	54							
Czosnek	671	742	526	705	738	6554	654	795	641	1027	554	797	548	348	407	459	358	51							
Przetwory ogółem	5837	6924	7851	7189	7147	84264	7015	6386	9651	7850	6379	6168	5526	6806	8106	8775	8216	114							
Mrożonki	1182	1008	1021	1300	1294	15325	1710	1600	2328	1634	1555	1187	1049	1632	2133	1645	1570	121							
Susze	1092	1133	1291	994	901	1316	1116	946	1519	1646	1384	1111	725	845	1195	1035	1201	121							
Marynaty	344	507	661	599	730	5566	497	459	527	484	458	475	403	384	626	808	606	101							
Konserwy	1522	2089	2462	2501	2453	24940	2020	1786	2747	2199	1297	1485	1426	2117	2230	3263	2052	82							
<i>-kukurydza konserw.</i>	715	984	1130	1026	223	8802	634	697	1229	1321	353	459	527	1108	1142	1548	1136	111							
Koncentrat pomid.	1225	1564	1733	1086	1112	18500	1105	902	1670	1175	1122	1370	1333	1302	1215	1333	2066	190							

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2005 IX	0,26	0,13	0,22	0,30	0,50	0,24	1,29	0,61	0,33	0,48
X	0,23	0,13	0,20	0,29	0,61	0,27	1,30	0,66	0,28	0,47
XI	0,26	0,11	0,22	0,29	0,58	0,22	1,37	0,68	0,36	0,48
XII	0,23	0,12	0,21	0,75	0,52	0,53	1,48	0,65	0,35	0,46
2005 I-XII	0,19	0,10	0,16	0,39	0,70	0,30	1,29	0,67	0,31	0,46
2006 I	0,18	0,17	0,21	0,50	0,39	0,59	1,49	0,69	0,33	0,47
II	0,18	0,15	0,14	0,41	0,62	0,56	1,45	0,67	0,38	0,46
III	0,19	0,16	0,16	0,77	0,52	0,59	1,45	0,66	0,39	0,46
IV	0,18	0,14	0,15	0,66	1,15	0,55	1,39	0,90	0,39	0,48
V	0,20	0,15	0,15	0,61	1,14	0,72	1,44	0,62	0,38	0,48
VI	0,27	0,20	0,18	0,42	0,94	0,27	1,41	0,90	0,40	0,45
VII	0,34	0,17	0,41	0,33	0,83	0,28	1,40	0,98	0,40	0,42
VIII	0,40	0,16	0,49	0,33	0,75	0,43	1,48	0,79	0,31	0,52
IX	0,47	0,14	0,40	0,33	0,74	0,41	1,52	0,79	0,31	0,48
X	0,50	0,11	0,29	0,57	0,69	0,27	1,38	0,89	0,36	0,51
XI	0,36	0,11	0,12	0,67	0,69	0,40	1,42	0,89	0,29	0,51
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2006</u> <u>X 2006</u>	72	100	41	118	100	148	102	100	81	100
<u>XI 2006</u> <u>XI 2005</u>	138	100	55	231	119	182	104	131	81	106

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2005 X	0,99	0,83	1,10	0,93	5,13	1,50	3,81	3,75	2,94
XI	0,56	0,50	0,64	0,59	-	-	3,72	2,79	-
XII	0,53	0,51	0,68	0,59	-	-	7,77	3,74	-
2005 I-XII	0,53	0,47	0,89	0,59	2,27	1,19	4,52	4,94	1,86
2006 I	0,57	0,61	0,85	0,64	-	-	9,45	5,40	-
II	0,65	0,78	1,03	0,79	-	-	10,81	7,98	-
III	0,74	0,81	1,07	0,78	-	-	4,86	11,83	-
IV	0,67	0,75	1,08	0,76	-	-	3,53	6,99	-
V	0,69	0,69	1,20	0,81	-	-	2,28	5,74	-
VI	0,88	0,71	1,25	1,17	1,86	-	1,31	3,28	2,23
VII	1,13	1,09	1,41	0,94	1,20	-	0,79	2,88	1,59
VIII	1,21	1,37	1,27	0,78	1,16	1,19	1,34	2,07	2,99
IX	1,18	0,92	0,86	0,69	1,19	0,87	1,23	2,06	2,28
X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2005 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>I 2007</u> <u>XII 2006</u>	108	107	100	103	x	x	238	x	x
<u>I 2007</u> <u>I 2006</u>	225	185	92	108	x	x	142	x	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2005 XI	2,96	7,85	2,86	2,85	2,70	5,98	2,54
XII	2,93	7,92	2,89	2,84	2,72	5,15	2,50
2005 I-XII	3,01	8,10	2,74	2,83	2,61	5,77	2,32
2006 I	2,84	7,67	2,89	2,86	2,67	5,25	2,36
II	2,79	7,49	2,92	2,87	2,75	5,31	2,35
III	2,81	7,48	2,93	2,90	2,77	5,57	2,29
IV	2,74	7,28	2,93	2,89	2,82	5,79	2,29
V	2,74	7,17	2,90	2,85	2,79	5,91	2,40
VI	2,77	7,17	2,91	2,89	2,78	5,93	2,49
VII	2,74	7,21	2,92	2,90	2,75	5,94	2,50
VIII	2,77	7,06	2,96	2,94	2,77	5,93	2,48
IX	2,79	6,95	3,07	2,99	2,85	5,93	2,44
X	2,78	7,22	3,15	3,01	2,93	5,98	2,42
XI	2,73	7,32	3,16	3,06	3,03	5,96	2,45
XII	2,74	7,43	3,21	3,08	3,06	5,97	2,44
Wskaźnik zmian w %							
XII 2006 XI 2006	100	102	102	101	101	100	100
XII 2006 XII 2005	94	94	111	108	113	116	98

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2005 XI	1,21	0,87	1,31	1,14	2,82	3,18	5,01	-	-	3,38	5,87
XII	1,20	0,88	1,34	1,13	2,80	3,34	7,22	-	-	4,00	6,09
2005 I-XII	1,26	0,83	1,57	1,23	3,22	3,67	9,42	2,92	2,44	4,29	6,00
2006 I	1,21	0,95	1,42	1,18	2,89	3,87	8,90	-	-	5,86	6,06
II	1,26	1,13	1,62	1,29	3,26	4,72	9,61	-	-	6,67	5,98
III	1,28	1,22	1,72	1,36	3,41	5,73	10,04	-	-	6,52	5,89
IV	1,31	1,28	1,87	1,41	3,84	6,95	10,23	-	-	6,27	5,98
V	1,39	1,32	2,08	1,48	4,75	7,47	13,13	-	-	5,17	5,73
VI	1,81	1,33	2,36	1,76	5,98	6,66	11,80	-	3,06	3,37	5,75
VII	2,49	1,68 ^a	2,49	2,07	7,37	1,48 ^a	9,77	-	2,02	2,21	6,27
VIII	2,32	2,11 ^a	2,30	1,69	6,70	5,79	5,13	-	1,90	3,95	7,14
IX	2,08	0,98	1,82	1,44	4,66	4,40	3,71	3,21	1,84	3,48	6,65
X	1,90	0,80	1,62	1,34	1,34	4,08	3,39	3,61	2,98	2,37	5,96
XI	1,85	0,75	1,55	1,30	3,20	3,84	5,76	-	-	2,98	5,95
XII	1,92	0,74	1,57	1,29	3,10	3,82	7,31	-	-	4,49	6,15
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
Wskaźnik zmian w %											
XII 2006 XI 2006	104	99	101	99	97	99	127	x	x	151	103
XII 2006 XII 2005	160	84	117	114	111	114	101	x	x	112	101

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2005 XI	4,36	15,29	6,10	5,06	6,68	5,30	8,60	3,56	5,25	7,86	3,76
XII	4,32	15,29	6,10	5,08	7,00	5,30	8,56	3,54	5,18	7,69	3,76
2005 I-XII	5,18	15,05	6,14	5,07	6,80	5,31	8,51	3,56	5,24	7,82	3,74
2006 I	4,30	15,57	6,16	5,16	6,72	5,36	8,60	3,53	5,25	7,80	3,79
II	4,32	15,57	6,18	5,32	6,74	5,40	8,60	3,79	5,23	7,86	3,80
III	4,29	15,57	6,16	5,42	6,72	5,44	8,65	3,52	5,28	7,89	3,82
IV	4,23	15,57	6,22	5,54	6,68	5,44	8,70	3,52	5,18	7,74	3,82
V	4,22	15,57	6,24	5,60	6,68	5,48	8,70	3,52	5,23	7,86	3,82
VI	4,21	15,43	6,26	5,62	6,68	5,46	8,70	3,54	5,28	7,94	3,82
VII	4,24	15,43	6,22	5,66	6,68	5,46	8,70	3,54	5,33	7,94	3,81
VIII	4,23	15,43	6,24	5,64	6,68	5,48	8,70	3,55	5,35	7,97	3,81
IX	4,24	15,43	6,26	5,66	6,66	5,50	8,70	3,55	5,35	8,00	3,80
X	4,28	15,57	6,48	5,70	6,78	5,62	8,70	3,55	5,40	8,06	3,80
XI	4,30	15,57	6,76	5,76	7,00	5,76	8,75	3,57	5,35	8,00	3,80
XII	4,30	15,57	7,06	5,78	7,18	5,90	8,75	3,57	5,28	7,86	3,79
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
Wskaźnik zmian w %											
XII 2006 / XI 2006	100	100	104	100	103	102	100	100	99	98	100
XII 2006 / XII 2005	100	102	116	114	103	111	102	101	102	102	101

^a w zł/l

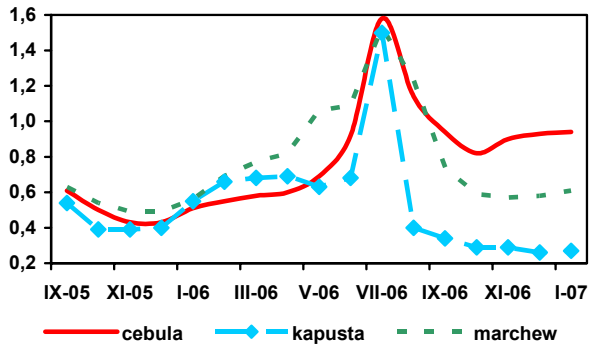
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych i cen detalicznych warzyw w Polsce i w Niemczech (%)

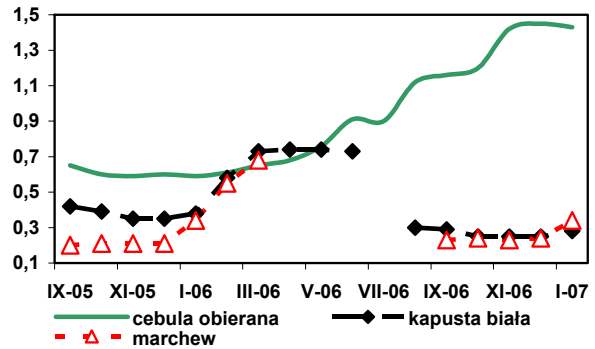
Miesiące	Ceny hurtowe						Ceny detaliczne						
	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafior	Cebula	Kapusta biała	Kapusta pekińska	Marchew	Buraki	Pory	Kalafior
2005 VIII	43	43	59	25	43	54	62	-	-	67	94	56	84
IX	46	63	56	24	45	49	65	36	-	63	78	65	95
X	55	72	28	25	-	-	55	35	67	61	71	70	79
XI	52	73	27	25	-	-	53	33	66	61	60	71	70
XII	48	75	35	27	-	-	57	30	61	56	40	65	55
2006 I	46	74	37	28	-	-	57	35	60	56	39	66	83
II	48	68	42	25	-	-	58	37	62	54	44	63	107
III	46	65	44	25	-	-	50	36	59	51	54	66	117
IV	-	59	58	26	-	-	37	38	58	51	54	70	116
V	44	58	65	25	-	-	35	-	-	52	97	95	110
VI	46	61	66	28	-	-	46	-	-	72	107	97	119
VII	45	64	63	29	44	55	64	-	-	75	89	-	62
VIII	52	67	58	28	48	48	73	-	-	77	92	85	66
IX	54	69	31	26	-	-	69	32	-	65	58	67	83
X	52	75	29	28	-	-	62	30	71	63	64	77	68
XI	53	74	30	26	-	-	58	27	66	63	45	80	43
XII	50	75	32	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse i dla Niemiec ceny detaliczne na podstawie "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

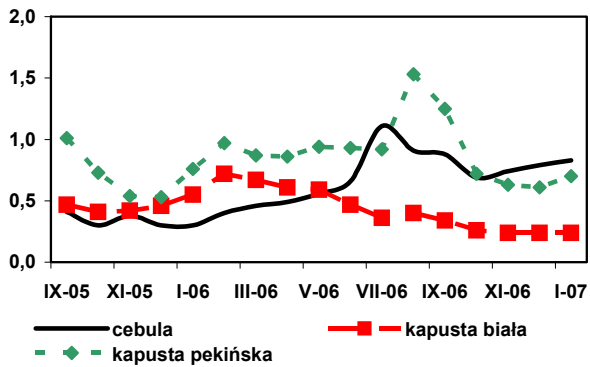
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

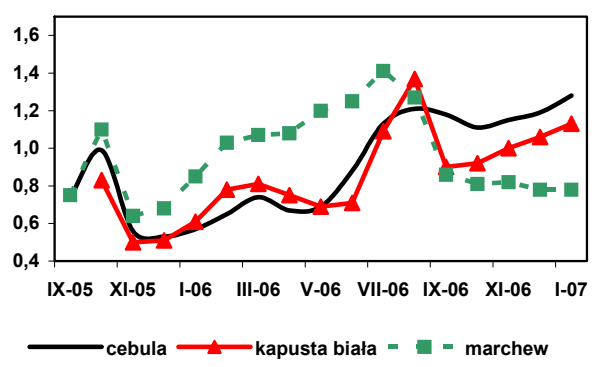
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

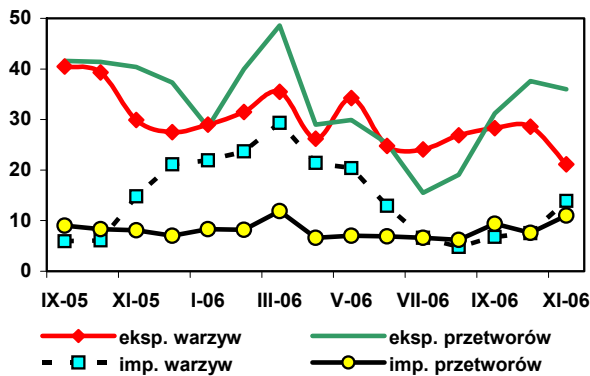
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

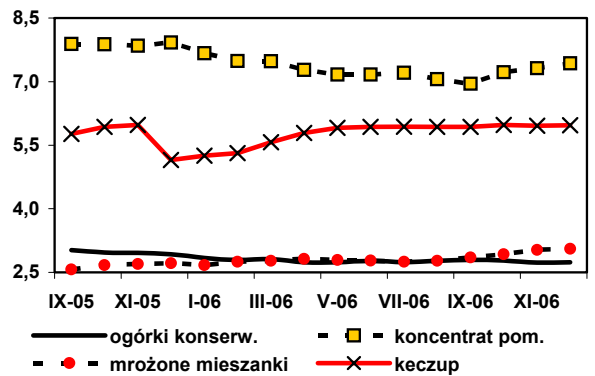
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

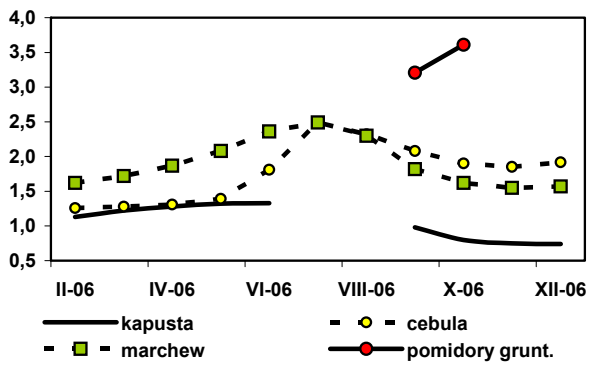
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

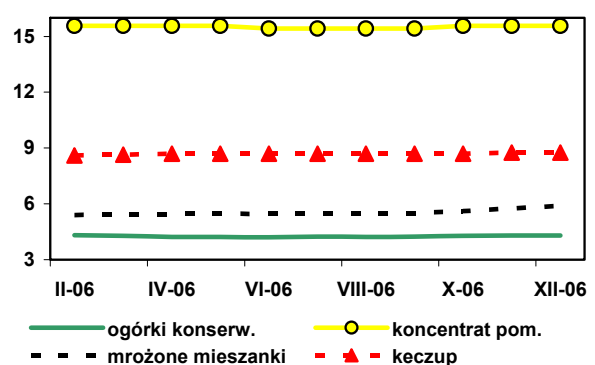
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W listopadzie 2006 r. mniejsza niż w listopadzie roku poprzedniego była produkcja soków pitnych i dżemów. Zwiększyła się natomiast produkcja kompotów, zagęszczonych soków owocowych i owoców mrożonych. W okresie I-X 2006 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego produkcja soków pitnych obniżyła się o 10%, a dżemów o 26%. Nieznacznie (o 3%) wzrosła produkcja soków zagęszczonych. Natomiast produkcja owoców mrożonych zwiększyła się o 19%, a kompotów – 3-krotnie.

W listopadzie 2006 r. dwukrotnie większe w porównaniu z listopadem 2005 r., były rozmiary eksportu owoców świeżych (decydujący był wzrost eksportu jabłek). Eksport przetworów owocowych zmniejszył się o 5% (niższa była sprzedaż soku jabłkowego i mrożonych owoców, a wyższa dżemów i owoców w puszkach). Wpływy z eksportu całej tej grupy towarowej zmniejszyły się o 2,2% i wyniosły 77,2 mln EUR. Ceny większości owoców i ich przetworów były niższe niż w listopadzie 2005 r. Import owoców świeżych zmniejszył się o 24%, a zadecydował o tym spadek przywozu owoców cytrusowych (o 38%) oraz jabłek (o 78%). Wyższy był przywóz bananów, winogron i arbuźów. Rozmiary importu przetworów owocowych obniżyły się o 30% (najbardziej spadł przywóz zagęszczonych soków owocowych i dżemów). Z powodu wzrostu cen w imporcie większości produktów wartość przywozu przetworów obniżyła się mniej niż jego volumen (o 25%). Wydatki na przywóz owoców świeżych obniżyły się w takiej samej skali jak rozmiary przywozu. Łączna wartość przywozu owoców i ich przetworów była niższa o 2% i wyniosła 66,4 mln EUR. W listopadzie dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego owocami i ich przetworami wyniosło 10,8 mln EUR, wobec ujemnego na poziomie 9,2 mln EUR, w listopadzie roku poprzedniego. W okresie I-XI 2006 r. zarówno wartość eksportu, jak i importu owoców oraz ich przetworów wzrosła w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego – odpowiednio o 17,7% i o 9,2% i wyniosła 897,0 i 845,6 mln EUR. Dodatkowo saldo obrotów wyniosło 51,4 mln EUR. W okresie I-XI 2005 r. import przewyższał eksport o 11,8 mln EUR.

W grudniu 2006 r. wyższe niż w grudniu 2005 r. były ceny detaliczne truskawek mrożonych, soku pomarańczowego i soku jabłkowego. Potaniały natomiast wszystkie owoce świeże oraz sok z czarnej porzeczki, dżemy i owoce południowe w puszkach. W okresie styczeń-grudzień 2006 r. przeciętne ceny detaliczne owoców świeżych zwiększyły się w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego o 3,4% (ceny jabłek wzrosły o 17,0%, gruszek, o 4,5%, a owoców południowych spadły o 4,4%). Ceny przetworów owocowych były niższe o 1,0%. Wzrost cen owoców świeżych był wyższy od wzrostu cen żywności (o 0,6%). W grudniu 2006 r. wyższe niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego, były ceny zbytu pitnego soku pomarańczowego i produkowanego z porzeczek czarnych. Niższe były ceny soku jabłkowego i dżemów. Średnie ceny zbytu soku jabłkowego i dżemów były też niższe niż w okresie I-XI 2006 r. w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego.

W styczniu 2007 r. wzrosły w stosunku do stycznia roku poprzedniego ceny płacone za jabłka deserowe przez spółdzielnie ogrodnicze i firmy eksportowe. Nie zmieniły się natomiast ceny tych owoców na rynkach hurtowych. Droższe na rynkach hurtowych były gruszki, a tańsze wszystkie owoce południowe (najbardziej zmniejszyły się ceny winogron, pomarańczęk i mandarynek). Ceny jabłek kierowanych do przetwórstwa, z powodu większej ich podaży, obniżyły się o 20% i wyniosły 0,47 zł/kg. W styczniu 2007 r. tańsze niż w miesiącu poprzednim były na rynkach hurtowych jedynie pomarańcze. Najbardziej, w wyniku sezonowego spadku podaży z importu, wzrosły ceny winogron. Ceny hurtowe jabłek zwiększyły się o 6%. Droższe były także jabłka deserowe skupowane przez firmy eksportowe i spółdzielnie ogrodnicze. Nie zmieniły się znacznie ceny płacone za jabłka przez zakłady przetwórcze. W grudniu ceny hurtowe jabłek w Polsce stanowiły 52% cen w Niemczech, gruszki były tańsze o 7%, a banany o 25% (w grudniu roku poprzedniego wskaźniki te wynosiły odpowiednio: 45,6 i 30,0%).

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2005 XII	0,98	2,14	-	-	-	-	-
2005 I-XII	1,03	1,92	1,47^a	2,44^a	4,33	2,34	2,03^a
2006 I	1,01	2,43	-	-	-	-	-
II	1,15	2,54	-	-	-	-	-
III	1,17	2,57	-	-	-	-	-
IV	1,27	2,75	-	-	-	-	-
V	1,71	-	-	-	-	-	-
VI	1,97	-	1,74	-	-	-	-
VII	2,54	-	1,82	2,43	1,99	4,38	-
VIII	1,66	-	-	2,06	2,85	2,57	2,05
IX	1,07	2,04	-	-	-	-	1,00
X	0,99	2,03	-	-	-	-	1,24
XI	0,97	2,52	-	-	-	-	-
XII	0,98	2,38	-	-	-	-	-
2006 I-XII	1,37	2,41	1,77^a	2,22^a	2,42	2,99	1,43^a
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>I 2007</u> XII 2006	107	92	x	x	x	x	x
<u>I 2007</u> I 2006	104	91	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2005 XII	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-
2005 I-XII	0,33	1,13^a	0,76^a	0,62^a	1,84^a	0,62^a	2,03^a	1,84^a	0,92^a
2006 I	0,46	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,40	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,43	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,40	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,36	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,35	1,71	-	-	-	-	-	-	-
VII	0,31	2,22	0,55	0,61	2,02	-	1,37	0,70	-
VIII	0,27	-	1,18	0,75	2,20	0,63	1,31	0,99	0,51
IX	0,26	-	-	-	1,99	0,66	-	-	0,48
X	0,29	-	-	-	2,25	0,60	-	-	0,42
XI	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,49	-	-	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,37	1,99^a	1,02^a	0,63^a	2,16^a	0,64^a	1,36^a	0,90^a	0,47^a
2007 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>I 2007</u> XII 2006	96	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>I 2007</u> I 2006	80	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2005 XII	0,78	1,00	1,00	0,74	0,74	0,81	0,75	1,50	1,78	-	-	-	-
2005 I-XII	0,82	1,16	1,38	0,77	0,77	0,80	0,76	1,50	1,55	2,15	3,33	4,15	1,88
2006 I	0,82	0,98	1,00	0,84	0,75	0,81	0,78	-	1,47	-	-	-	-
II	0,98	1,15	1,00	1,11	1,00	1,03	1,01	-	-	-	-	-	-
III	1,01	1,50 ^a	1,51	0,95	1,01	1,04	1,02	-	-	-	-	-	-
IV	1,08	1,70 ^a	1,53 ^a	1,05	1,03	1,06	1,11	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,47	1,90	2,11	1,58	1,61	1,60	1,29	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,05	2,21	-	2,05	2,25	2,16	2,11	-	-	3,98	3,13	-	-
VII ^a	2,07	2,20	-	2,38	2,20	2,20	2,20	-	-	3,78	3,46	5,33	-
VIII ^a	1,21	2,20	-	2,20	2,20	2,20	2,20	2,31	-	-	3,17	4,22	1,42
IX	0,76	1,00	-	-	-	-	0,79	1,67	1,57	-	-	-	0,82
X	0,73	1,00	-	-	0,63	0,65	0,71	1,56	1,59	-	-	-	1,33
XI	0,78	1,03	1,04	0,76	0,73	0,73	0,73	1,54	1,45	-	-	-	-
XII	0,81	1,04	1,32	0,86	0,79	0,79	0,77	1,48	1,45	-	-	-	-
2006 I-XII	1,15	1,47	1,33	1,38	1,29	1,30	1,23	1,71	1,51	3,88	3,25	4,78	1,19
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>I 2007</u> XII 2006	110	103	129	108	103	105	108	101	97	x	x	x	x
<u>I 2007</u> I 2006	109	109	170	111	108	102	106	100	95	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2005 X	29 257	15 327	10 085	56 791	15 764	5 868	183
XI	11 642	14 733	18 169	27 128	12 342	5 592	971
XII	10 843	18 429	13 814	6 362	11 150	5 615	854
I-XII	163 582	192 602	178 496	182 823	285 161	74 376	6 210
2005 I	6 986	12 624	19 880	1 922	10 419	6 475	940
2006 II	6 541	10 201	20 920	2 368	9 279	4 372	932
III	7 383	12 295	26 652	2 548	11 368	4 976	1 007
IV	8 325	11 491	22 920	1 946	9 726	4 362	821
V	8 221	11 632	24 640	1 088	8 832	4 073	951
VI	8 943	10 571	19 138	5 250	51 958	5 205	1 013
VII	7 944	11 408	12 656	10 424	79 972	3 974	2 668
VIII	7 266	9 954	21 770	28 726	80 510	4 485	4 673
IX	6 635	9 116	18 917	45 481	34 790	3 703	1 039
X	10 275	9 486	25 762	49 665	15 422	4 447	997
XI	5 851	9 892	24 329	32 662	15 221	4 774	1 511
Wskaźniki zmian (%)							
<u>XI 2006</u> X 2006	57	104	94	66	99	107	152
<u>XI 2006</u> XI 2005	50	67	134	120	123	85	156

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2005										2006										XI 2006 XI 2005 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI					
Owoce świeże	27 574	21 744	21 241	37 055	632 867	49 138	68 737	69 526	41 174	42 035	36 455	44 105	34 831	31 913	29 114	44 212	208				
Jabłka	5 194	7 729	10 922	24 077	426 280	43 048	63 618	60 871	35 625	34 757	11 892	1 893	3 161	14 211	18 580	34 430	315				
Gruszki	867	1 046	533	227	6 428	147	162	127	96	103	19	40	171	814	682	332	62				
Truskawki	444	238	83	83	22 315	124	43	86	370	204	16 181	6 210	331	274	44	-	-				
Śliwki	4 830	1 189	-	-	8 602	-	-	-	-	-	16	103	2 337	5 973	1 578	17	-				
Maliny	1 604	1 591	102	41	16 056	182	39	178	195	165	175	10 143	5 405	3 273	849	98	96				
Wiśnie	188	51	41	-	1 734	-	-	-	-	-	-	1 213	7 982	40	-	-	-				
Przetwory owocowe	61 297	73 776	68 134	48 982	688 712	51 169	46 653	56 974	50 343	50 111	52 584	73 648	69 941	79 545	90 675	64 995	95				
Zagęszczony sok jabłkowy	23 254	36 941	32 185	18 573	234 819	15 501	11 001	13 353	13 966	12 572	13 195	15 016	14 330	32 472	45 774	30 403	94				
Truskawki w puszkach	594	952	572	414	5 817	400	639	725	720	733	1 099	802	558	614	622	608	106				
Wiśnie w puszkach	546	450	483	366	7 769	465	560	789	549	441	365	333	764	525	581	481	100				
Dżemy	1 981	1 633	1 600	1 325	20 203	1 849	1 845	2 693	2 377	2 360	1 873	1 839	2 427	3 119	3 353	2 187	137				
Mrożonki	21 477	20 606	18 526	15 372	268 410	20 698	19 538	23 400	19 513	19 546	20 697	38 603	33 001	26 996	24 665	17 952	97				
Owoce świeże	15 426	9 861	9 282	11 865	226 769	12 796	17 644	20 427	12 343	13 806	19 711	30 316	20 468	14 238	9 629	13 214	142				
Jabłka	1 021	1 746	2 939	4 991	91 250	9 836	14 987	15 099	9 557	9 945	3 637	594	1 022	2 993	4 168	8 270	281				
Gruszki	325	395	218	102	2 790	61	73	40	68	63	14	25	81	355	309	154	70				
Truskawki	443	149	50	48	12 516	73	25	25	276	303	11 837	5 655	403	539	58	-	1				
Śliwki	1 958	544	1	-	3 500	-	2	-	-	-	6	38	821	2 260	707	8	654				
Maliny	1 301	1 041	151	61	10 249	245	49	224	267	162	146	7 955	3 658	2 032	535	97	64				
Wiśnie	128	55	51	-	1 343	-	-	-	-	-	-	792	3 761	35	-	-	-				
Przetwory owocowe	59 469	74 779	69 615	48 356	595 795	49 497	45 704	55 674	53 822	49 929	56 909	77 723	80 878	86 402	91 939	63 950	92				
Zagęszczony sok jabłkowy	21 378	40 600	35 102	19 183	197 560	15 990	10 976	13 911	18 266	13 433	14 494	15 184	13 687	33 089	44 595	29 435	84				
Truskawki w puszkach	687	600	697	504	6 427	486	713	840	808	855	1 176	939	643	687	703	684	98				
Wiśnie w puszkach	616	538	615	476	7 989	610	668	886	617	530	469	395	701	570	620	521	85				
Dżemy	2 299	1 984	1 968	1 434	22 909	1 996	2 224	3 428	3 085	2 936	2 453	2 960	3 069	3 722	3 763	2 650	135				
Mrożonki	20 268	19 472	17 051	13 766	213 291	18 839	17 085	21 162	17 796	18 140	19 106	37 543	35 040	26 747	25 054	16 708	98				

tys. EUR

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW. Ministerstwa Finansów i od 01.01.2006 Centrum Analityczne Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2005											2006											XI 2006 XI 2005 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI							
Owoce świeże	96 156	91 177	81 802	111 466	1043 109	97 257	77 952	87 084	70 176	70 405	69 468	102 437	99 599	72 437	71 964	62 192	76						
Banany	17 905	19 466	17 789	20 314	240 349	27 149	17 439	22 407	16 756	21 124	16 709	16 517	20 676	18 134	18 931	21 037	118						
Owoce cytrusowe	11 194	29 631	40 883	71 978	368 806	58 455	47 616	44 510	33 843	18 644	12 037	9 145	8 704	11 064	21 202	25 154	62						
Brzoskwinie i nekt.	17 722	2 025	217	27	78 976	61	50	53	24	2 667	8 742	25 187	20 116	11 558	1 706	55	26						
Winnogrona	25 535	19 780	8 237	5 659	114 033	2 912	3 607	5 574	7 261	8 277	4 415	6 361	18 950	16 220	18 968	8 871	108						
Arbuzy	10 786	235	148	162	99 756	146	195	533	874	7 386	17 268	33 879	21 888	6 745	559	183	124						
Jabłka	3 804	11 594	3 318	303	25 316	184	755	889	1 202	2 729	2 859	4 461	1 483	2 883	2 471	721	22						
Przetwory razem	24 406	25 608	27 445	26 688	263 209	19 557	16 415	25 495	21 206	21 701	17 189	20 965	20 599	20 383	22 510	19 107	70						
Soki zagęszczone	13 663	13 184	11 902	13 508	132 177	9 628	7 215	7 907	8 751	9 810	7 682	7 054	6 051	6 871	6 888	5 065	43						
-sok pomarańczowy	5 383	5 885	5 759	6 386	64 739	4 106	2 851	3 364	3 797	3 412	3 427	3 766	3 107	3 624	3 306	2 193	38						
Mrożonki	2 994	2 589	1 535	1 688	23 409	1 442	1 277	2 964	1 431	2 012	897	3 453	6 060	2 738	2 060	1 022	67						
Susze	823	1 358	1 834	1 332	11 132	1 171	998	814	371	729	651	689	894	861	1 759	1 848	101						
Dżemy	659	549	762	424	5 940	344	418	701	506	510	744	407	431	356	644	432	57						
Przetwory puszkow.	6 140	7 746	11 288	9 545	89 236	6 834	6 357	12 878	10 057	8 516	7 171	9 314	7 040	9 405	10 849	10 580	94						
-ananasy	1 305	2 026	2 741	2 084	21 697	1 015	1 794	3 540	2 243	1 506	1 558	1 445	1 632	1 629	2 321	2 967	108						
-brzoskwinie	1 762	2 449	4 547	3 765	29 579	2 253	1 716	4 631	3 460	2 826	2 109	1 757	1 803	3 657	3 666	4 295	94						
Owoce świeże	53 983	54 442	58 787	74 493	620 803	55 379	51 393	60 097	51 236	54 424	50 191	60 828	58 103	45 446	50 701	44 509	76						
Banany	8 287	10 186	10 910	11 292	125 315	11 152	11 537	14 004	11 560	13 513	10 899	6 434	9 467	8 463	9 895	12 146	111						
Owoce cytrusowe	6 324	13 393	22 682	38 833	194 592	30 524	24 975	22 665	16 147	8 783	6 624	5 424	5 245	6 899	12 171	13 907	61						
Brzoskwinie i nekt.	9 324	1 092	107	11	44 241	44	76	100	40	2 324	8 191	19 745	16 227	7 074	969	32	30						
Winnogrona	16 631	16 331	8 842	6 258	100 861	3 923	4 405	7 047	9 204	10 604	4 766	7 095	14 103	10 823	13 789	7 093	80						
Arbuzy	758	106	84	66	17 197	79	120	329	637	3 332	5 574	8 681	3 527	853	190	51	61						
Jabłka	723	1 252	783	126	6 607	109	327	458	814	2 072	2 040	3 179	520	484	435	241	31						
Przetwory razem	25 716	26 490	29 270	25 824	253 632	20 868	18 401	29 225	21 278	21 658	19 141	25 289	32 068	26 562	26 984	21 862	75						
Soki zagęszczone	10 884	11 247	11 564	12 117	105 629	9 869	7 674	9 265	9 304	9 517	8 949	8 633	7 600	8 638	8 536	6 343	55						
-sok pomarańczowy	4 427	5 063	5 522	6 112	54 236	4 404	3 323	4 185	4 858	4 309	4 512	4 939	3 995	4 518	4 419	3 036	55						
Mrożonki	3 730	2 469	1 873	1 763	29 673	1 303	1 243	2 953	1 608	1 358	834	8 331	14 017	5 969	3 012	1 311	70						
Susze	1 191	2 235	2 929	2 409	16 682	2 237	1 873	1 624	701	1 272	992	1 016	1 389	1 368	2 818	2 993	102						
Dżemy	652	884	1 228	712	8 200	547	689	991	750	524	936	371	673	443	813	436	36						
Przetwory puszkow	9 091	9 452	11 439	8 571	91 589	6 799	6 783	14 128	8 750	8 800	7 328	6 843	8 257	9 904	11 438	10 548	92						
-ananasy	776	1 158	1 642	1 241	12 553	624	1 018	1 976	1 221	861	805	721	805	830	1 235	1 555	95						
-brzoskwinie	1 024	1 321	2 520	1 877	15 736	1 232	1 439	2 549	1 827	1 568	1 135	894	936	1 596	2 257	2 558	102						

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i od 01.01.2006 CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2005 IX	0,20	0,37	1,00	0,68	0,81	0,68	0,67	0,99	1,01	1,16	1,13
X	0,23	0,38	0,63	0,54	0,65	1,07	0,71	1,01	1,16	0,63	1,19
XI	0,27	0,41	0,59	0,60	1,48	1,25	0,70	1,09	1,18	1,22	1,27
XII	0,21	0,45	0,58	0,86	1,49	-	0,68	0,99	1,16	1,22	1,30
2005 I-XII	0,21	0,43	0,56	0,29	0,64	0,77	0,66	0,80	0,94	1,10	1,03
2006 I	0,23	0,42	0,59	0,56	1,35		0,68	1,07	1,22	1,21	1,31
II	0,24	0,45	0,60	0,43	1,27		0,68	1,01	1,21	1,11	1,19
III	0,25	0,31	0,29	0,49	1,26		0,69	1,02	1,26	1,16	1,12
IV	0,27	0,70	0,75	0,46	1,37	3,50	0,72	1,08	1,58	1,12	1,12
V	0,29	0,61	1,49	0,26	0,98		0,84	1,05	1,26	1,17	1,20
VI	0,31	0,70	0,73	0,24	0,83		0,88	1,11	1,27	1,07	1,29
VII	0,31	0,62	0,91	0,25	0,78	0,65	0,90	0,84	1,20	1,17	1,19
VIII	0,32	0,47	1,22	0,36	0,68	0,47	0,98	0,79	1,17	1,15	0,92
IX	0,21	0,44	1,97	0,59	0,62	0,86	1,01	0,82	1,10	1,12	1,09
X	0,22	0,45	1,31	0,50	0,63	2,70	1,04	0,77	1,02	1,13	1,07
XI	0,24	0,46	1,24	0,27	0,99		0,99	0,77	1,03	1,13	1,08
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2006</u> <u>X 2006</u>	109	102	95	54	157	x	95	100	101	100	101
<u>XI 2006</u> <u>XI 2005</u>	89	112	210	45	67	x	141	71	87	93	85

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i od 01.01.2006 CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2005 XII	1,30	1,25	1,23	1,17	1,26	2,80	-	-	-	-	3,92	3,46	3,97	3,83	6,52
2005 I-XII	1,30	1,32	1,28	1,20	1,28	2,70	5,08	4,10	4,51	3,10	4,07	3,65	4,43	3,56	7,08
2006 I	1,34	1,28	1,28	1,26	1,30	2,84	-	-	-	-	3,75	3,14	3,93	3,69	11,15
II	1,54	1,10	1,26	1,10	1,52	3,12	-	-	-	-	3,93	3,08	4,01	3,60	10,90
III	1,54	1,11	1,23	1,34	1,50	3,06	-	-	-	-	3,83	2,99	4,01	3,58	8,98
IV	1,75	1,67	1,76	1,98	1,82	3,97	-	-	-	-	3,95	2,66	3,85	3,28	8,59
V	2,22	1,26	2,50	2,01	2,93	4,02	-	-	-	-	4,11	2,88	4,16	3,43	9,44
VI	2,42	2,18	2,30	2,23	2,70	4,55	2,50	-	-	-	3,67	3,04	5,34	3,26	8,58
VII	2,37	-	-	-	-	4,47	4,24	3,42	4,02	3,19	3,00	3,05	5,52	3,61	8,22
VIII	1,92	-	-	-	-	-	6,10	2,02	7,06	2,17	2,85	3,02	5,42	3,66	5,54
IX	2,29	2,05	2,30	2,23	2,75	2,93	6,79	-	-	1,18	2,79	2,89	5,26	3,58	4,32
X	1,36	1,32	1,35	1,38	1,52	3,25	8,27	-	-	2,15	3,01	3,08	4,71	3,77	4,38
XI	1,31	1,29	1,33	1,35	1,49	2,53	10,75	-	-	-	3,24	3,24	3,73	3,64	4,83
XII	1,27	1,31	1,28	1,32	1,48	2,65	-	-	-	-	3,50	3,14	3,56	3,43	5,04
2006 I-XII	1,78	1,46	1,66	1,62	1,90	3,40	6,44	2,72	5,54	2,17	3,47	3,02	4,46	3,54	7,50
2007 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>I 2007</u> <u>XII 2006</u>	106	98	102	98	103	112	x	x	x	x	103	100	105	97	205
<u>I 2007</u> <u>I 2006</u>	100	101	102	102	117	105	x	x	x	x	97	100	95	91	93

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki*	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2005 X	8,63	7,77	8,60	2,99	1,63	1,83
XI	8,63	7,50	8,27	2,96	1,63	1,83
XII	8,57	7,47	7,67	2,87	1,64	1,90
2005 I-XII	8,07	7,62	8,08	2,65	1,61	1,84
2006 I	7,30	7,57	6,40	2,89	1,47	1,86
II	7,40	7,47	6,37	2,79	1,29	1,64
III	7,30	7,13	6,50	2,88	1,49	1,69
IV	7,63	7,37	6,47	2,98	1,49	1,77
V	7,57	7,30	6,60	2,86	1,52	1,80
VI	7,60	7,27	6,63	2,93	1,51	1,78
VII	7,60	7,27	7,03	3,13	1,49	1,80
VIII	7,63	7,40	6,90	3,11	1,49	1,87
IX	7,73	7,60	7,17	3,14	1,55	1,94
X	7,33	7,30	7,33	3,12	1,54	1,97
XI	7,50	7,33	7,33	3,11	1,52	2,06
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
Wskaźniki zmian cen (%)						
XII 2006 XI 2006	101	99	101	101	99	99
XII 2006 XII 2005	89	97	96	109	91	107

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

****Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2005 XI	2,08	4,30	-	-	-	-	7,20	5,20	4,87	5,02	4,99
XII	2,10	4,44	-	-	-	-	9,47	5,05	4,79	4,90	4,73
2005 I-XII	2,07	4,62	3,95	5,68	7,00	7,77	9,88	5,19	4,86	5,00	5,47
2006 I	2,13	4,51	-	-	-	-	13,27	5,00	4,69	4,77	4,63
II	2,19	4,65	-	-	-	-	13,31	5,09	4,58	4,63	4,66
III	2,29	4,84	-	-	-	-	11,59	5,01	4,51	4,44	4,90
IV	2,39	5,17	-	-	-	-	10,80	5,05	4,55	4,24	4,99
V	2,75	5,46	-	-	14,18	-	10,64	5,01	4,62	4,27	5,26
VI	3,25	5,89	-	7,24	5,36	-	10,26	4,89	4,67	4,40	5,72
VII	3,83	6,27	6,42	5,69	4,22	10,38	10,43	4,33	4,83	4,53	6,89
VIII	3,31	5,57	3,79	-	-	10,60	7,63	3,98	5,01	4,51	7,07
IX	2,48	4,25	2,49	-	-	10,24	5,75	3,96	5,01	4,44	6,75
X	2,13	4,04	2,87	-	-	-	5,74	3,89	5,08	4,38	6,23
XI	2,07	4,16	-	-	-	-	6,16	4,25	5,09	4,47	4,82
XII	2,08	4,36	-	-	-	-	6,72	4,41	4,76	4,43	4,58
2006 I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
Wskaźniki zmian cen (%)											
XII 2006 XI 2006	100	105	x	x	x	x	109	104	94	99	95
XII 2006 XII 2005	99	98	x	x	x	x	71	87	99	90	97

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2005 XI	11,06	4,08	2,84	3,39	9,04	5,78	5,07
XII	11,06	4,07	2,83	3,38	8,80	5,62	4,95
2005 I-XII	10,89	4,11	2,84	3,41	9,97	6,02	5,48
2006 I	11,03	4,07	2,81	3,38	8,44	5,68	4,81
II	11,00	4,06	2,84	3,40	8,26	5,66	4,75
III	10,97	4,05	2,83	3,45	8,12	5,62	4,71
IV	11,03	4,05	2,83	3,45	7,96	5,46	4,55
V	11,00	4,07	2,84	3,50	7,88	5,46	4,54
VI	11,00	4,07	2,87	3,50	7,74	5,44	4,54
VII	10,97	4,06	2,88	3,53	7,78	5,36	4,52
VIII	10,97	4,07	2,89	3,55	8,14	5,32	4,51
IX	11,03	4,02	2,90	3,59	8,62	5,32	4,55
X	10,94	4,00	2,90	3,65	9,04	5,24	4,54
XI	10,97	3,98	2,90	3,71	9,40	5,26	4,65
XII	10,97	4,04	2,87	3,53	9,46	5,22	4,62
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
Wskaźniki zmian cen (%)							
XII 2006 XI 2006	100	102	99	95	101	99	99
XII 2006 XII 2005	99	99	101	104	108	93	93

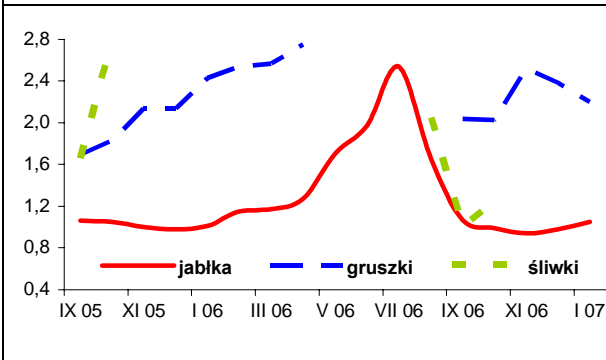
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych i cen detalicznych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

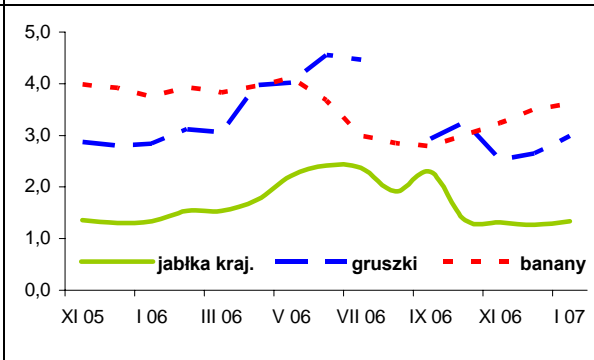
Miesiące	Ceny hurtowe				Ceny detaliczne					
	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2005 VIII	58	45	-	59	41	107	-	105	100	77
IX	-	72	-	66	43	87	-	106	108	53
X	43	98	-	68	44	72	-	110	110	61
XI	48	95	-	72	42	68	-	109	120	-
XII	45	94	-	70	42	67	-	105	134	-
2005 I-XII	54	93	35	66	41	75	63	100	111	62
2006 I	49	96	-	68	45	65	-	108	128	-
II	52	97	-	69	47	68	-	103	122	-
III	55	110	-	67	45	75	-	97	113	-
IV	55	-	-	68	44	76	-	99	116	-
V	56	-	36	66	47	71	83	110	121	-
VI	59	-	34	64	50	75	52	119	122	-
VII	-	54	40	56	56	79	-	105	117	91
VIII	56	-	38	58	46	89	-	102	-	65
IX	55	72	-	69	38	68	-	97	93	40
X	45	77	-	68	39	64	-	96	104	39
XI	46	74	-	72	40	65	-	100	140	-
XII	52	93	-	75	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

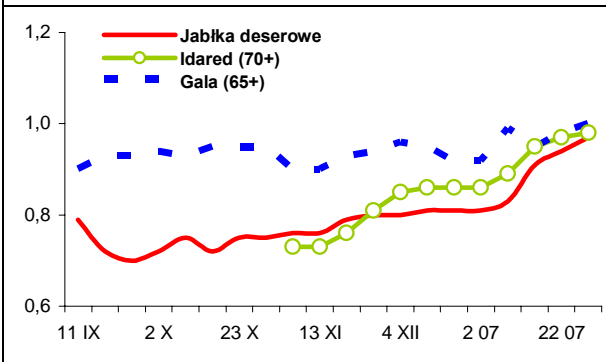
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2005, 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

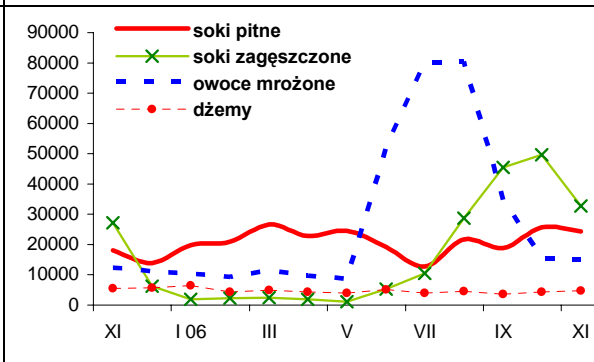
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w 2005, 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

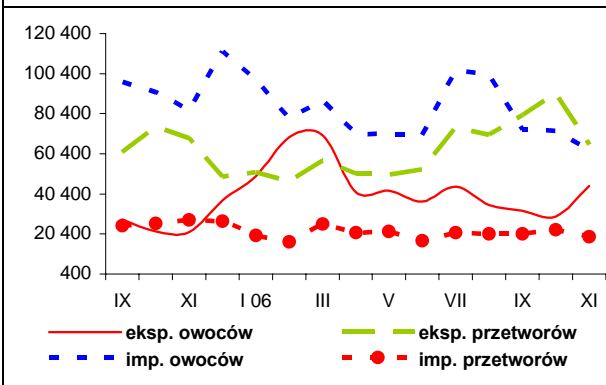
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w IX-XII 2006 r. i w I. 2007 r. (zł/kg)

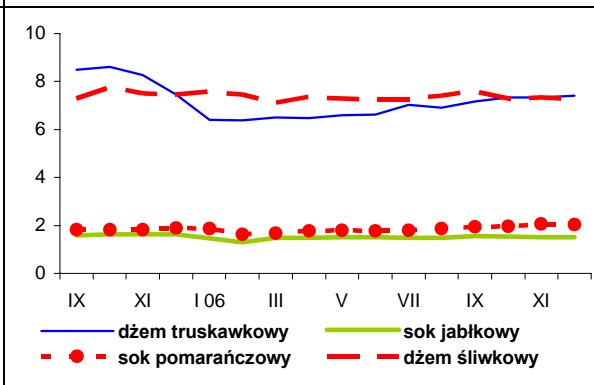
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2005 i w 2006 r. (tony)

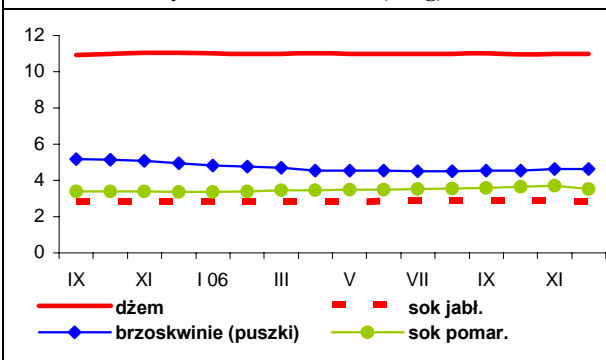
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2005 i 2006 r. (tony)

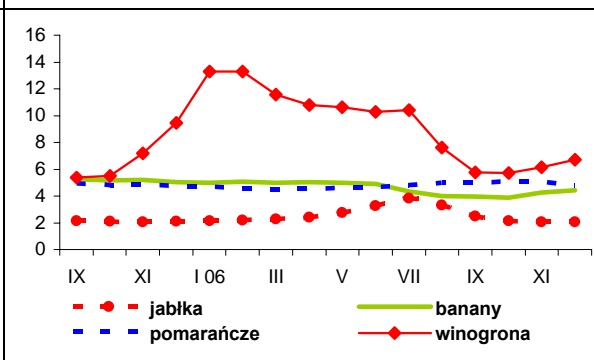
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2005 i 2006 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2005 i 2006 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2005 i 2006 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W grudniu 2006 r. minął okres przejściowy i od 1 stycznia 2007 r. przemysł mleczarski w Polsce skupuje jedynie mleko kl. ekstra, podobnie jak w pozostałych państwach Wspólnoty. W grudniu ub. r. dostawy mleka kl. I stanowiły ok. 12% ogólnego zaopatrzenia przemysłu mleczarskiego w surowiec. W 2006 r. dostarczono do mleczarni, wg wstępnych danych GUS, 8364,4 mln l mleka, tj. o 2,56% mniej niż w roku poprzednim.

W ostatnim miesiącu ub. r. zanotowano obniżenie cen skupu mleka kl. ekstra do 102,24 zł/100 l ze 103,75 zł/100 l płaconych rok wcześniej. Wzrosły natomiast ceny mleka kl. I z 66,97 zł/100 l w grudniu 2005 r. do 70,33 zł/100 l w grudniu 2006 r. Dane dotyczące cen skupu mleka w krajach UE wskazują, że w listopadzie w Polsce nadal płacono jedne z najniższych cen wynoszące 26,68 EUR/100 kg, podczas gdy w Słowacji 26,73 EUR/100 kg, Czechach 27,54 EUR/100 kg i Niemczech 28,00 EUR/100 kg.

W ostatnim tygodniu stycznia br. ceny bydła mlecznego na targowiskach wykazywały słabe tendencje wzrostowe: ceny jałówek cielnych wzrosły z 1860-2900 do 2050-2900 zł/szt., średnio z 2242 do 2313 zł/szt. oraz krów mlecznych, odpowiednio, średnio z 2093 do 2123 zł/szt.

Ceny zbytu wyrobów mleczarskich w styczniu br. nie wykazywały istotnych zmian. Utrzymało się natomiast zróżnicowanie regionalne.

Przeciętne krajowe ceny mleka spożywczego 2%, wg ZSRIR, utrzymały się na poziomie 136-137 zł/100 kg, przy rozpiętości od 121-122 zł/100 kg w makroregionie zachodnim do 145-147 zł/100 kg w m. północnym. Ceny mleka UHT 2% były mało zróżnicowane i wynosiły na ogół 174-179 zł/100 kg. Jogurt naturalny 2% przeciętnie w kraju zdrożał z 285 zł/100 kg w pierwszej dekadzie stycznia do 296 zł/100 kg w końcu miesiąca. Najwyższe ceny jogurtu płacono w m. cen-

tralnym (302-315 zł/100 kg), a najniższe w m. południowo-wschodnim (270-281 zł/100 kg). Ceny kefiru 2% w ciągu analizowanego miesiąca nieznacznie obniżyły się, z 259 do 251 zł/100 kg. Relatywnie wysokie ceny płacono w m. centralnym (272-280 zł/100 kg) oraz nieco niższe w m. północnym i południowo-wschodnim (252-268 zł/100 kg). Najniższe ceny kefiru notowano w m. zachodnim 190-194 zł/100 kg. Ceny śmietany 10-29% w skali kraju wahały się od 429 do 442 zł/100 kg, przy czym najniższe notowano w m. zachodnim (395-447 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym (469-477 zł/100 kg).

Ceny zbytu masła w blokach wykazywały tendencje spadkowe, przeciętnie z 968 zł/100 kg na początku miesiąca do 945 zł/100 kg w ostatnim tygodniu. Podobne spadki cen występowały w poszczególnych makroregionach, najgłębsze w m. południowo-wschodnim, odpowiednio z 963 do 908 zł/100kg. Znacznie większe zróżnicowanie charakteryzowało ceny masła konfekcjonowanego, najniższe płacono w m. centralnym 866-893 zł/100 kg, a najwyższe w m. północnym 1162-1172 zł/100 kg.

Za mleko pełne w proszku najniższe ceny płacono w m. zachodnim (867-931 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym (927-947 zł/100 kg). Natomiast ceny odtłuszczonego mleka w proszku utrzymywały się na zbliżonym poziomie w poszczególnych makroregionach, 850-870 zł/100 kg.

Sery dojrzewające Edam i Gouda charakteryzuje zbliżony poziom cen zbytu, od 1040-1050 zł/100 kg w m. północnym i zachodnim do 1150-1160 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim. Ceny zbytu serów: Podlaskiego, Zamojskiego i Morskiego wynosiły od 984-1065 zł/100 kg w m. zachodnim i północnym do 1156-1189 w m. centralnym. Natomiast za twaróg o zawartości 40% tłuszczu płacono od 654-678 zł/100 kg w m. północnym i południowo-wschodnim do 742-886 zł/100 kg w m. centralnym i zachodnim.

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2005 I-XII	8 583,8	92,77	.	.
2006 I-XII ^a	8 364,4	93,02	.	.
2005 XI	625,0	94,23	101,96	65,56
XII	624,0	96,91	103,75	66,97
2006 I	615,3	95,19	101,77	66,16
II	563,9	95,46	100,21	66,73
III	628,7	94,48	100,21	68,21
IV	667,1	93,87	98,70	64,87
V	772,4	91,56	97,05	64,14
VI	779,9	90,95	96,44	61,61
VII	784,1	89,94	95,77	61,05
VIII	765,1	90,26	96,00	62,97
IX	734,0	91,18	97,58	64,50
X	709,4	93,06	99,47	66,58
XI	620,6	94,60	102,05	68,95
XII	635,3	98,35	102,24	70,33
Wskaźnik zmian w %				
<u>XII 2006</u> <u>XI 2006</u>	102,4	104,0	100,2	102,0
<u>XII 2006</u> <u>XII 2005</u>	101,8	101,5	98,5	105,0

^a dane nieostateczne.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		Chude	pełne				świeże	dojrzewające
2004 I-XII	2 080,1	138,6	33,6	255,0	269,6	177,2	295,6	218,7
2005 I-XII	2 290,9	142,3	49,6	240,9	313,6	179,5	295,2	239,0
2005 X	177,9	11,1	3,3	19,8	25,3	14,6	23,8	20,8
XI	169,6	7,8	2,2	18,8	21,5	12,9	24,1	18,3
XII	171,6	7,2	2,5	14,2	21,7	14,1	23,8	18,4
2006 I	165,1	7,4	3,2	31,2	21,6	13,3	25,4	19,8
II	159,6	6,1	2,6	24,6	20,5	12,0	23,0	18,0
III	181,5	7,3	2,4	31,1	24,2	13,7	25,4	19,5
IV	175,1	9,0	3,8	26,4	25,3	14,1	24,5	18,4
V	192,3	11,7	3,5	31,2	32,4	14,4	26,5	21,7
VI	186,9	15,9	2,2	28,4	36,7	13,9	22,9	21,8
VII	186,0	14,1	2,2	29,0	33,1	13,5	23,0	22,2
VIII	189,4	13,7	2,4	25,4	30,7	14,0	25,3	22,4
IX	190,3	13,5	2,8	23,8	29,1	14,7	23,1	22,6
X	185,6	12,7	3,0	28,7	27,4	15,6	25,9	21,2
XI	174,9	7,8	2,5	26,8	25,3	13,1	25,8	19,6
Wskaźnik zmian w %								
<u>XI 2006</u> <u>X 2006</u>	94,2	61,4	83,3	93,4	92,3	84,0	99,6	92,5
<u>XI 2006</u> <u>XI 2005</u>	103,1	100,0	113,6	142,6	117,7	101,6	107,1	107,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	Chude	pełne	W blokach	konfekcjonowane				
2005 XI	1,21	1,63	7,98	10,12	10,90	10,95	0,76	4,58	7,10	11,99
XII	1,22	1,63	7,93	10,25	10,98	11,05	0,76	4,57	7,12	11,98
2006 I	1,22	1,65	7,97	9,95	10,61	11,46	0,77	4,60	7,15	11,87
II	1,22	1,63	7,94	9,86	9,85	11,42	0,78	4,61	7,17	11,75
III	1,22	1,63	8,12	9,76	9,84	11,42	0,78	4,60	7,15	11,71
IV	1,22	1,63	8,19	9,78	10,08	11,52	0,76	4,61	7,15	11,66
V	1,22	1,63	8,13	9,86	9,75	11,37	0,76	4,61	7,17	11,65
VI	1,22	1,63	8,08	9,78	9,71	11,19	0,76	4,61	7,14	11,52
VII	1,22	1,63	8,12	9,78	9,70	11,07	0,76	4,61	7,16	11,31
VIII	1,22	1,63	8,21	9,80	9,72	11,02	0,76	4,59	7,17	11,32
IX	1,23	1,63	8,59	9,91	9,92	11,11	0,76	4,62	7,20	11,39
X	1,23	1,64	8,89	10,14	.	11,33	0,75	4,64	7,24	11,46
XI	1,23	1,65	9,02	10,34	10,58	11,35	0,76	4,64	7,26	11,61
XII	1,23	1,65	9,12	10,33	10,13	11,34	0,76	4,62	7,27	11,60
2007 I ^a	1,36	1,76	8,56	9,35	9,45	10,14	.	4,42	7,30	10,85
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2006</u> <u>XI 2006</u>	100,0	100,0	101,1	99,9	95,7	99,9	100,0	99,6	100,1	99,9
<u>XII 2006</u> <u>XII 2005</u>	100,8	101,2	115,0	100,8	92,3	102,6	100,0	101,1	102,1	96,8

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 22-28 I 2007 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2005 XI	1,47	2,42	10,75	3,06	3,11	0,62	1,03	1,35	9,42	16,02
XII	1,47	2,41	10,74	3,06	3,10	0,62	1,03	1,35	9,41	16,05
2006 I	1,56	2,41	10,67	3,04	3,06	0,63	1,04	1,34	9,42	16,15
II	1,56	2,40	10,72	3,04	3,06	0,63	1,04	1,34	9,43	16,16
III	1,56	2,40	10,67	3,04	3,03	0,63	1,04	1,34	9,43	16,16
IV	1,57	2,39	10,68	3,05	3,01	0,63	1,03	1,33	9,42	16,21
V	1,57	2,39	10,72	3,02	3,02	0,63	1,03	1,34	9,46	16,12
VI	1,57	2,39	10,68	3,03	3,03	0,63	1,03	1,34	9,49	16,04
VII	1,57	2,38	10,71	3,03	3,04	0,63	1,04	1,34	9,49	15,92
VIII	1,58	2,38	10,71	3,05	3,04	0,63	1,04	1,34	9,51	15,90
IX	1,58	2,39	10,78	3,05	3,03	0,63	1,04	1,34	9,52	15,99
X	1,60	2,38	10,75	3,05	3,04	0,63	1,04	1,34	9,58	16,01
XI	1,59	2,38	10,73	3,04	3,03	0,63	1,05	1,34	9,59	15,93
XII	1,59	2,37	10,65	3,05	3,01	0,63	1,05	1,35	9,59	15,88
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2006</u> <u>XI 2006</u>	100,0	99,6	99,3	100,3	99,3	100,0	100,0	100,7	100,0	99,7
<u>XII 2006</u> <u>XII 2005</u>	108,2	98,3	99,2	99,7	97,1	101,6	101,9	100,0	101,9	98,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2004 I-XII	129,0	81,2	27,6	52,9	43,7	5,9	8,6	4,1	3,7	1,9
2005 I-XII	152,6	104,5	36,8	205,4	77,2	8,3	14,8	3,6	6,3	4,3
2005 X	15,7	9,3	2,4	22,6	6,5	0,5	1,3	0,3	1,8	0,7
XI	14,2	9,7	2,7	18,0	6,8	0,3	1,3	0,5	0,7	0,8
XII	7,5	9,1	1,8	18,4	6,1	0,5	1,3	0,3	0,5	0,4
2006 I	9,7	8,7	2,1	13,4	7,7	0,4	1,6	0,2	1,2	0,6
II	6,4	8,4	2,4	11,7	7,8	0,5	1,3	0,2	1,1	0,9
III	6,9	10,0	2,3	16,4	8,2	0,4	1,9	0,6	1,7	1,1
IV	8,0	8,6	1,8	25,8	6,7	0,4	1,4	0,3	1,7	0,9
V	7,4	13,4	1,5	22,3	7,9	0,6	1,7	0,4	1,8	1,3
VI	11,8	9,7	2,7	27,2	7,1	0,8	1,6	0,2	2,1	1,1
VII	13,4	10,1	2,0	27,6	6,9	0,8	1,1	0,3	2,4	0,9
VIII	10,7	11,1	2,3	25,6	6,8	0,5	1,0	0,3	2,9	1,1
IX	11,6	10,1	2,4	20,9	6,5	0,5	1,2	0,4	2,8	0,7
X	9,4	12,0	2,1	22,7	8,0	0,7	1,9	0,6	6,0	0,9
XI	7,3	9,1	1,2	15,5	7,0	0,6	1,6	0,6	2,1	0,4
Wskaźnik zmian w %										
XI 2006 X 2006	77,7	75,8	57,1	68,3	87,5	85,7	84,2	100,0	35,0	44,4
XI 2006 XI 2005	51,4	93,8	44,4	86,1	102,9	200,0	123,1	120,0	300,0	50,0

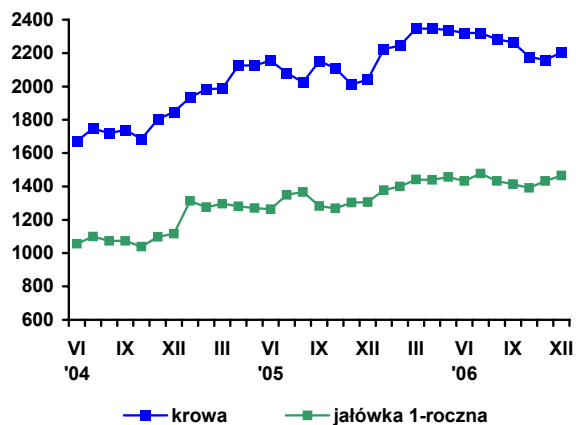
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

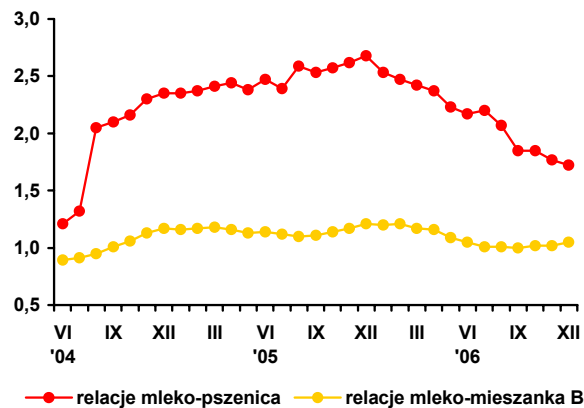
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2004 I-XII	1 606	2 352	2 397	547	822	1 704	3 232	2 223	1 432	801
2005 I-XII	1 807	2 605	2 326	528	925	1 849	2 998	2 956	964	1 267
2005 X	1 853	2 646	2 348	528	1 008	1 827	3 155	3 857	530	1 404
XI	1 872	2 709	2 388	526	1 007	2 193	3 102	3 095	782	1 376
XII	1 758	2 644	2 097	443	970	1 742	3 056	3 088	929	1 296
2006 I	1 852	2 627	1 981	515	1 016	2 115	2 950	3 200	573	1 429
II	1 791	2 665	1 918	475	1 441	1 695	3 006	3 232	587	1 255
III	1 856	2 806	1 872	503	1 010	1 653	3 137	5 090	532	1 278
IV	1 862	2 705	1 768	316	969	1 986	3 099	2 720	504	1 169
V	1 853	1 784	1 947	456	973	1 935	2 628	2 938	522	1 153
VI	1 903	2 631	1 886	564	985	2 171	2 788	3 181	609	1 068
VII	1 846	2 516	1 805	546	1 000	1 764	3 346	2 669	502	997
VIII	1 995	2 576	1 679	512	868	1 869	3 304	2 842	452	1 052
IX	2 038	2 665	1 844	616	1 016	2 079	3 562	3 117	557	1 155
X	2 104	2 593	1 730	523	990	2 108	3 114	2 730	469	1 060
XI	2 194	2 599	1 725	587	983	2 201	2 730	2 721	479	1 138
Wskaźnik zmian w %										
XI 2006 X 2006	104,3	100,2	99,7	112,2	99,3	104,4	87,7	99,7	102,1	107,4
XI 2006 XI 2005	117,2	95,9	72,2	111,6	97,6	100,4	88,0	87,9	61,3	82,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

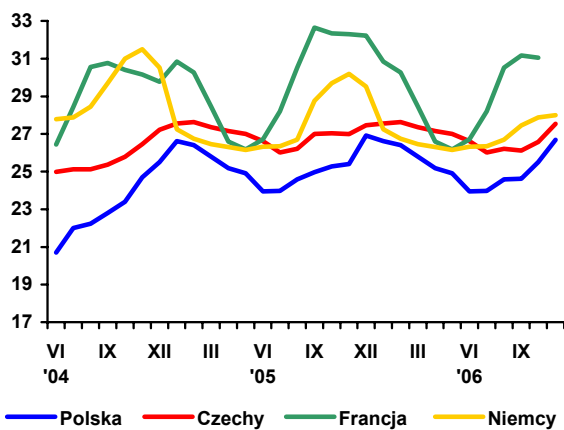
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

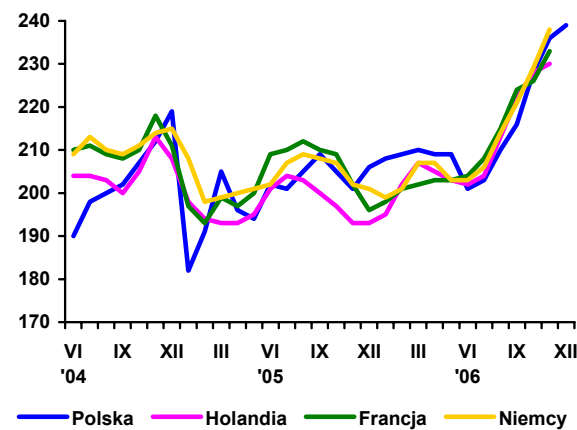
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

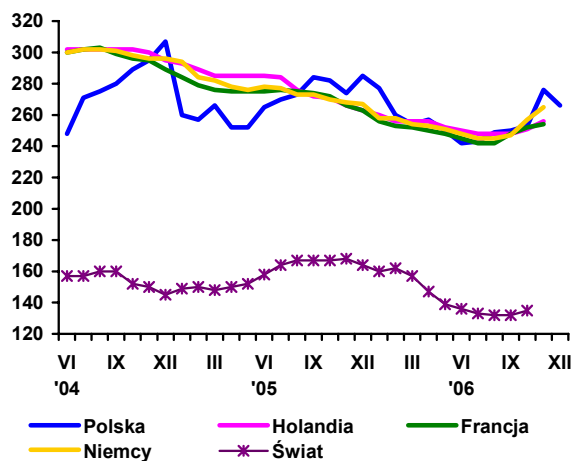
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

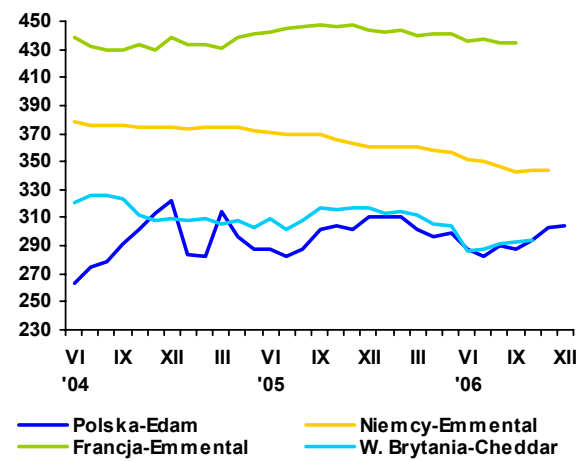
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W 2006 r. średnioroczna cena skupu bydła wynosiła 4,05 zł/kg wagi żywej i była tylko o 4 grosze za kilogram wyższa niż 2005 r. W grudniu 2006 r. nastąpił nieznaczny wzrost cen skupu żywca wołowego z 3,93 do 4 zł/kg wagi żywej. Nadal utrzymywała się tendencja spadkowa cen skupu pozostałych gatunków żywca rzeźnego i w IV kwartale 2006 r. relacja ceny skupu żywca wołowego do żywca wieprzowego wzrosła z 0,94 do 1,21, a do cen skupu drobiu z 1,30 do 1,46. Według informacji zawartych w Biuletynie Informacyjnym MRiRW w końcu stycznia 2007 r. cena zakupu buhajków przez rzeźnię wynosiła 4,80 zł/kg wagi żywej i była o ok. 2,6 % wyższa w porównaniu do analogicznego miesiąca 2006 r. Ceny skupu krów płaczone przez rzeźnię ich dostawcom kształtowały się na poziomie 3,32 zł/kg i były o ok. 4 % wyższe.

Od września do grudnia 2006 r. ceny zbytu mięsa wołowego z kością wzrosły o 0,2%, a jego ceny detaliczne wykazywały lekki spadek i dopiero w grudniu miał miejsce ich wzrost do 17,22 zł/kg z 17,17-17,18 zł/kg w poprzednich miesiącach. W styczniu 2007 r. zakłady mięsne podwyższyły ceny zbytu ćwierci z krów i ćwierci z buhajów do 2 lat o ok. 9 % w porównaniu do grudnia 2006 r.

W 2006 r. skup żywca wołowego wyniósł 246,5 tys. ton i był o 20,7 tys. ton mniejszy w porównaniu do 2005 r. Przemysłowa produkcja wołowiny (w zakładach zatrudniających powyżej 50 osób) obniżyła się z 175 tys. ton w 2005 r. do 143 tys. ton w 2006 r. Są to zjawiska niekorzystne na rynku wołowiny zwłaszcza, że według informacji ZSIR, w 2006 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 1177,5 tys. sztuk i były o 135,6 tys. sztuk większe niż 2005 r., w tym uboje krów wzrosły odpowiednio z 410,0 do 498,6 tys. sztuk (o 21,6 %), a uboje byków z 466,6 do 503,9 tys. sztuk (o 8 %). W strukturze ubojów bydła udział krów zwiększył się z 39 % w 2005 r. do 42 % w 2006 r. Pogor-

zyła się struktura ubojów bydła. Udział klas E, U, R w ubojach młodych byków obniżył się o 0,8 % w porównaniu do 2005 r.

W listopadzie 2006 r. eksport mięsa wołowego wyniósł 10,9 tys. ton wobec 9,3 tys. ton w październiku ubr. Ceny uzyskiwane w eksporcie kształtowały się na poziomie:

- 2,28 EUR/kg mięsa wołowego chłodzonego i były o ok. 7,0 % wyższe w porównaniu do poprzedniego miesiąca 2006 r.,
- 2,85 EUR/kg mięsa wołowego mrożonego i pozostały na poziomie poprzedniego miesiąca,
- 4,00 EUR/kg żywca wołowego i cielęcego wobec 3,66 EUR/kg w październiku 2006 r.

Od stycznia do listopada 2006 r. eksport bydła i cieląt wyniósł 844,6 tys. sztuk i był o 162 tys. sztuk większy w porównaniu do eksportu z analogicznych miesięcy 2005 r. Eksport do UE-15 wzrósł odpowiednio, z 588,4 do 780,4 tys. sztuk, natomiast na rynki państw trzecich obniżył się z 89,3 do 58,7 tys. sztuk, gdyż zlikwidowane zostały subsydia do eksportu sztuk rzeźnych sprzedawanych do tych państw. W miesiącach stycznia-listopad 2006 r. eksport mięsa wołowego wyniósł ok. 118 tys. ton i był o ok. 12 tys. ton większy niż w analogicznych miesiącach 2005 r.

W styczniu 2007 r. na rynku włoskim ceny młodego bydła rasy Czarno-Białej wynosiły 1,19-1,22 EUR/kg i rasy Limousin 2,29-2,32 EUR/kg wagi żywej i były zbliżone do ostatnich dwóch miesięcy ub. roku. Cena referencyjna wołowiny w UE - 25 od połowy 2006 r. nie uległa istotnym zmianom i wynosiła 314,2 EUR/100 kg tuszy schłodzonej.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2004	XII	11,4	10,2	3,0	6,6	0,1
2005	VI	12,4	14,8	4,3	9,9	1,4
	VII	12,6	13,8	3,5	9,7	2,0
	VIII	11,6	11,5	3,3	7,8	1,3
	IX	11,2	12,0	3,3	7,7	0,9
	X	12,0	13,0	3,5	8,8	1,0
	XI	13,1	13,1	3,2	9,4	0,9
	XII	12,3	13,2	3,1	9,7	0,4
2006	I	10,0	11,7	2,5	9,0	0,6
	II	12,2	11,5	2,4	9,0	0,3
	III	14,9	18,5	4,5	13,8	0,7
	IV	13,0	14,6	3,2	10,5	1,7
	V	15,0	18,1	3,3	14,0	1,2
	VI	12,9	15,1	2,7	9,8	0,5
	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
	XII	13,1	-	-	-	-

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób

^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób

^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2004	XII	3,78	9,40	13,95	15,84	3,69	4,19
2005	VI	4,28	9,79	14,35	16,24	3,35	3,79
	VII	4,23	9,53	14,43	16,41	3,41	3,88
	VIII	4,18	9,56	14,64	16,50	3,45	3,94
	IX	4,10	9,33	14,67	16,67	3,58	4,06
	X	3,93	10,13	14,62	16,74	3,73	4,25
	XI	3,89	10,90	14,60	16,65	3,75	4,28
	XII	3,86	11,32	14,60	16,75	3,78	4,34
2006	I	3,93	10,60	14,67	16,95	3,73	4,31
	II	4,12	11,35	14,83	16,96	3,59	4,12
	III	4,18	11,53	14,95	17,05	3,57	4,08
	IV	4,19	11,18	15,01	17,05	3,58	4,07
	V	4,17	10,82	15,05	17,13	3,61	4,11
	VI	4,23	10,66	15,13	17,13	3,57	4,05
	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,0	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
w % ceny	sprzed roku	103,5	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	101,8	-	-	-	-	-

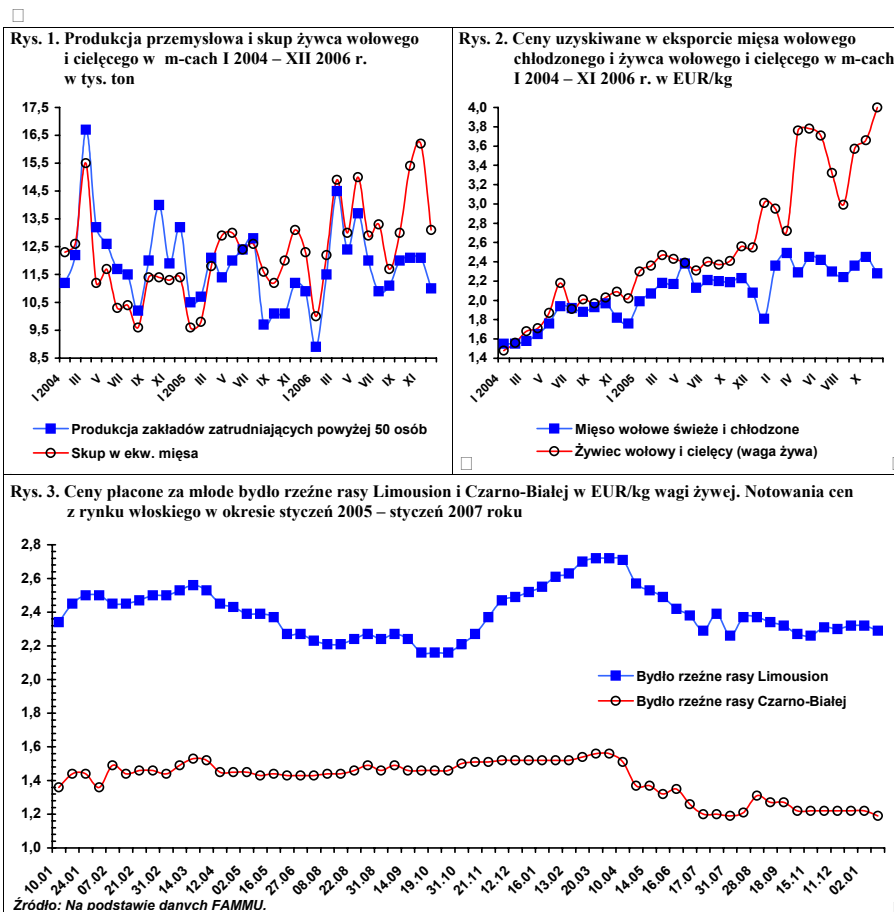
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	V 2006	VI 2006	VII 2006	VIII 2006	IX 2006	X 2006	XI 2006	XII 2006	I 2007
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,30	4,35	4,45	4,29	4,33	4,13	4,11	4,04	4,27
Buhaje kl. R	4,77	5,13	4,93	4,81	4,83	4,72	4,66	4,40	4,80
Krowy R+O+P	3,43	3,46	3,56	3,40	3,40	3,37	3,23	3,17	3,32
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	10,19	10,33	10,27	9,75	9,52	9,33	9,44	9,60	9,53
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	10 106	10 395	10 330	10 074	10 010	9 778	9 653	9 815	9 914
Ćwierci z krów rzeźnych	7 813	8 049	8 296	7 658	7 620	7 267	6 996	6 598	7 244
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	327,27	328,27	313,92	311,98	314,65	313,65	313,85	311,9	314,2
Polska	239,60	246,44	244,45	236,32	239,31	239,06	240,88	246,6	244,3

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustalona przez Komisję w wysokości 2224 euro/tonę kl.R3. Jeśli średnia cena referencyjna w UE-25 stanowi mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Jak wiadomo produkcja trzody się waha. W mediach waha- nia te określa się jako „górkę” i „dołki”. Mają one spe- cyficzny przebieg i w literaturze fachowej znane są jako „cykl świński”. Pozostawiając na uboczu mechanizm tego cyklu nale- ży podkreślić, że maksimum podaży odpowiada minimum cen, czyli „górkę” podaży odpowiadają „dołki” cen. W tym wypad- ku konsumenci odnoszą korzyści, a producenci ponoszą straty. Z reguły sytuacja ta wywołuje protesty rolników i problemy bu- dżetowe państwa. Z taką sytuacją mamy właśnie do czynienia. Ceny trzody są od jesieni niskie, a podaż wciąż rośnie.

Ocenia się, że w obu półroczach 2006 r. produkcja trzody była wyższa o 10% niż w 2005 r. Dlatego też średnia cena sku- pu w ubiegłym roku wynosiła 3,50 zł/kg wobec 3,82 w 2005 r. i 4,18 zł/kg żywca w 2004 r., kiedy produkcja trzody była w „doł- ku”. W grudniu 2006 r. cena trzody kształtowała się na pozi- omie 3,29 zł/kg, a w styczniu 2007 r. na poziomie 3,15 zł/kg. Tak niski poziom cen występował w zimie 2003/04. Wówczas też było apogeum podaży.

W jesieni ub. roku przewidywano, że w I półroczu 2007 r. produkcja trzody będzie o około 5% większa aniżeli w I półro- czu 2006 r., bo zakładano, że w listopadzie pogłowie trzody będzie mniej więcej takie samo jak w listopadzie 2005 r., ale warchlaków i tuczników będzie więcej. Spis potwierdził nasze przewidywania dotyczące pogłowia co uprawdopodobnia szacunek produkcji żywca w I półroczu br. W najbliższych miesiącach ceny skupu nie mogłyby wzrosnąć bez wzrostu popytu na miarę wzrostu podaży. Popyt krajowy rośnie wolniej niż podaż, gdyż mimo spadku cen trzody, ceny detaliczne wieprzowiny w grudniu 2006 r. były niższe aniżeli w grudniu 2005 r. zaledwie o 0,3%.

Tymczasem producenci trzody znajdują się w dramatycznej sytuacji. W wyniku drastycznego wzrostu cen zbóż chów trzody stał się wyjątkowo kosztowny i nieopłacalny. W związku z tym maleje krycie loch, bo od kilkunastu tygodni sprzedaż tuczników przynosi straty. Grozi to głębokim załamaniem produkcji, gdyż nie wszyscy producenci zdają sobie sprawę z tego, że już w le- cie wystąpi dołek podaży i rosnąć będzie górkę cenowa. Należy więc kryć maciory a nie likwidować je. Uruchomienie zakupów na rezerwy było więc konieczne, aby zahamować spadek cen, a następnie spowodować ich wzrost. Sam handel zagraniczny nie sprostałby temu zadaniu.

Wstępnie ocenia się, że w 2006 r. eksport mięsa i przetwo- rów wieprzowych wyniósł prawdopodobnie ok. 340 tys. ton i był większy niż w 2005 r. o ok. 100 tys. ton. Import osiągnął ok. 170 tys. ton, wobec ok. 200 tys. ton w 2005 r. Saldo handlu zagra- nicznego wzrosło więc z 46 tys. ton w 2005 r. do ok. 170 tys. ton w 2006 r., tj. o ok. 120 tys. ton, podczas gdy produkcja żywca wieprzowego wzrosła o ok. 200 tys. ton.

Przewiduje się, że w I półroczu 2007 r. produkcja wieprzo- winy wyniesie około 1150 tys. ton i będzie większa niż w I pół- roczu 2006 r. o około 60 tys. ton, tj. o 5%. W I półroczu 2006 r. saldo handlu zagranicznego wieprzowiną wyniosło około 75 tys. ton. Ocenia się, że w I półroczu tego roku tak wysokie saldo jak w ubiegłym roku nie będzie możliwe do osiągnięcia, ponieważ w styczniu 2007 r. ceny wieprzowiny w całej Unii Europejskiej istotnie spadły, osłabiając naszą przewagę konkurencyjną.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów		Import mięsa, podrobów i przetworów		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	
2005 I-XII	1945,0	103,1	243,0	125,9	197,0	159,5	46,0
I	85,4	80,3	15,3	63,8	9,8	.	5,5
II	95,5	92,3	15,8	55,4	12,4	.	3,4
III	116,0	96,6	19,1	69,5	14,5	322,2	4,6
IV	102,5	95,3	19,7	107,7	11,6	414,3	8,1
V	115,9	116,0	22,0	170,5	11,5	132,2	10,5
VI	113,1	116,9	25,3	225,9	12,1	78,6	13,2
I-VI	942,0	96,3	100,0	81,6	68,0	206,1	32,0
VII	104,1	111,7	25,4	186,8	16,0	103,2	9,54
VIII	111,7	128,8	26,1	274,7	21,4	145,6	4,7
IX	100,5	103,3	27,2	215,9	20,7	131,0	6,5
X	108,5	115,4	22,8	148,1	22,0	153,8	0,8
XI	109,9	117,3	23,8	147,8	21,3	125,3	3,5
XII	116,2	107,2	25,2	144,8	18,0	139,5	7,2
2006 I	109,6	128,3	20,3	132,7	13,5	137,8	6,8
II	105,3	110,3	22,6	143,0	12,4	100,0	10,2
III	122,0	105,2	26,3	137,7	18,7	129,0	7,6
IV	114,4	111,6	25,1	127,4	13,3	114,7	11,8
V	128,8	111,1	30,3	137,7	14,0	121,7	16,3
VI	114,2	101,0	34,6	136,8	13,9	114,9	20,7
I-VI	1017,9	108,1	159,2	159,2	85,7	126,0	73,5
VII	107,2	103,0	31,3	123,2	15,3	95,6	16,0
VIII	124,7	111,6	29,3	112,3	18,9	88,3	10,4
IX	112,0	111,4	32,0	117,6	13,6	65,7	18,4
X	132,8	122,4	34,7	152,2	12,9	58,6	21,8
XI	126,6	115,2	27,5	115,5	11,4	53,5	16,1
XII	128,7	110,7	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2005 V	3,58	35,13	10,2	82,8	4,3	163,0	2,2	133
VI	3,68	34,08	10,8	82,1	4,5	162,3	2,3	128
VII	3,98	31,82	12,5	81,4	4,9	162,1	2,5	128
VIII	4,19	32,49	12,9	81,2	5,2	162,4	2,6	129
IX	4,13	31,85	13,0	80,7	5,2	162,0	2,6	130
X	3,90	33,23	11,7	80,6	4,8	161,7	2,4	127
XI	3,60	33,00	10,9	80,3	4,3	161,7	2,5	126
XII	3,60	33,16	10,9	80,2	4,4	161,7	2,2	124
2006 I	3,41	31,28	10,2	79,50	4,3	160,92	2,1	123
II	3,24	33,90	9,6	79,44	4,1	160,64	2,0	115
III	3,39	36,20	9,3	78,12	4,3	161,06	2,1	120
IV	3,34	37,92	8,8	77,99	4,3	161,05	2,1	117
V	3,35	37,54	8,9	76,82	4,4	160,53	2,1	114
VI	3,56	37,32	9,5	76,68	4,6	159,28	2,2	106
VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	94

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy Toruńskie j	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej
2005 I	4,95	12,42	15,91	10,17	14,42	20,74	12,40	116,1	128,7	121,9
II	5,06	12,17	15,75	10,08	13,87	20,21	12,20	114,0	128,3	121,0
III	5,17	12,08	15,70	9,96	13,75	20,10	12,10	113,8	128,0	121,5
IV	5,17	11,84	15,61	9,85	13,65	20,00	12,03	115,3	128,8	122,1
V	4,72	11,55	15,59	9,84	13,31	19,84	11,92	115,2	127,3	121,1
VI	4,69	11,58	15,65	9,85	13,07	19,80	11,86	118,3	126,5	120,5
VII	4,82	11,71	15,67	9,83	13,16	19,74	11,84	112,4	126,0	120,4
VIII	5,21	12,01	15,76	9,93	13,49	19,88	11,90	112,3	126,1	119,8
IX	5,49	12,11	15,79	9,92	13,67	19,95	11,93	112,9	126,3	120,3
X	5,11	11,98	15,64	9,91	13,56	19,84	11,92	113,2	126,9	120,3
XI	4,72	11,73	15,55	9,85	13,44	19,80	11,84	114,6	127,3	120,2
XII	4,72	11,60	15,38	9,67	13,07	19,67	11,82	112,7	127,9	122,2
2006 I	4,47	11,38	15,42	9,37	12,93	19,79	11,81	113,6	128,3	126,0
II	4,25	11,07	15,57	9,14	12,61	19,64	11,80	113,9	126,1	129,0
III	4,45	11,02	15,48	9,08	12,29	19,47	11,70	111,5	125,8	128,9
IV	4,38	11,18	15,34	9,03	12,46	19,12	11,78	111,4	124,6	130,5
V	4,39	11,22	15,45	9,03	12,53	19,19	11,67	111,7	124,2	129,2
VI	4,66	11,47	15,53	9,08	12,45	19,22	11,62	108,5	123,8	128,0
VII	5,14	12,08	15,75	9,16	13,05	19,46	11,71	108,0	123,6	127,8
VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2

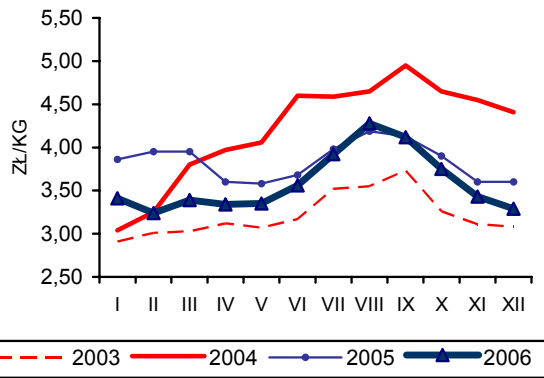
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

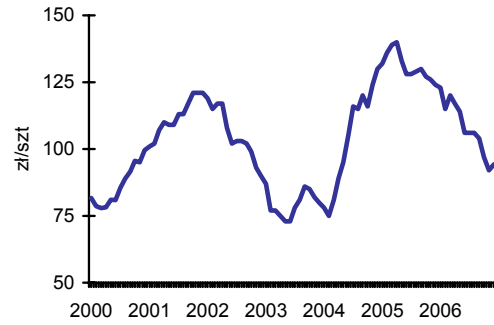
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2005 I	136,98	134,35	144,70	119,69	98,1	93,5	112,2
II	140,82	137,29	150,98	122,03	97,5	90,9	112,5
III	140,33	135,11	147,54	125,83	96,2	91,6	107,4
IV	131,36	124,00	136,21	121,87	94,6	92,5	101,0
V	132,56	118,30	143,40	116,20	89,2	82,5	101,9
VI	142,85	126,10	151,81	118,42	88,3	83,1	106,5
VII	143,15	135,13	147,54	123,49	94,4	91,6	109,4
VIII	145,53	142,78	152,35	124,10	98,1	93,7	115,1
IX	142,92	145,94	148,51	124,70	102,1	98,3	117,0
X	137,06	138,71	144,68	122,15	101,2	95,9	113,6
XI	136,22	129,17	146,40	123,73	92,8	88,2	104,4
XII	139,58	130,89	150,96	122,73	93,8	86,7	106,6
2006 I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	129,00	113,00	129,00	116,00	87,6	87,6	97,4

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

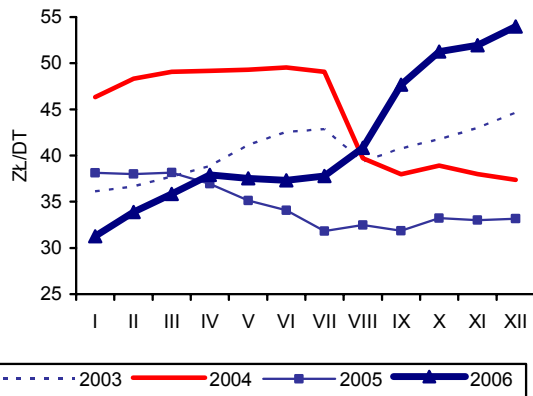
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

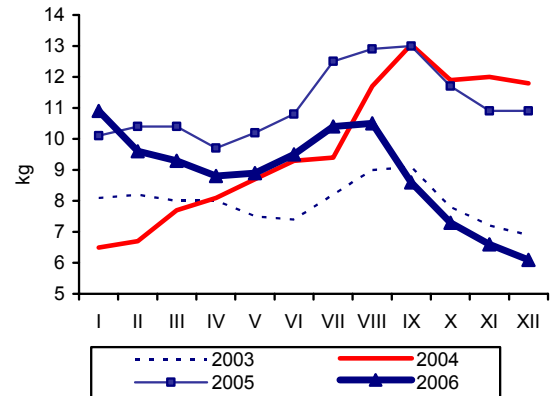
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

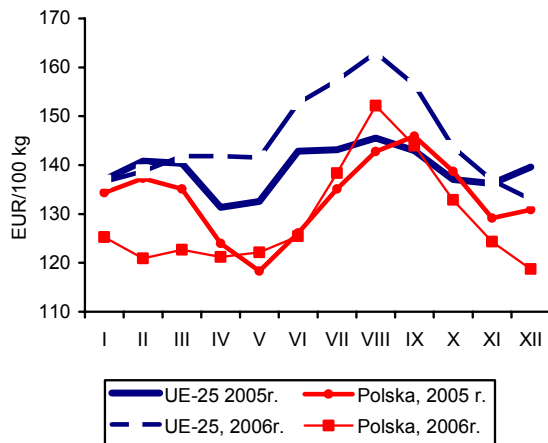
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

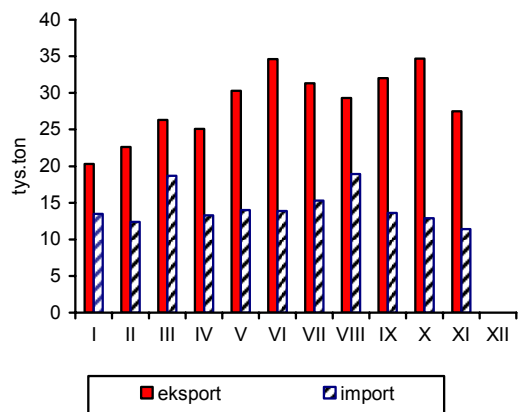
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W 2006 r. duże zakłady przemysłu drobiarskiego, zatrudniające powyżej 50 pracowników, wyprodukowały 1106 tys. ton mięsa drobiowego. Jest to ilość o ok. 10% większa od produkcji wytworzonej w tym samym okresie roku poprzedniego. Wielkość produkcji w poszczególnych miesiącach 2006 r. wykazuje jednak większą zmienność niż w latach poprzednich.

W 2006 r. utrzymywała się dobra koniunktura dla eksportu mięsa i przetworów drobiowych. Od stycznia do listopada łącznie, sprzedano za granicę 184 tys. ton mięsa drobiowego, w tym ok. 5% wolumenu sprzedaży stanowiły przetwory drobiowe. Sprzedaż mięsa drobiowego była o 16% większa niż w okresie od stycznia do listopada 2005 r. Dynamika sprzedaży eksportowej w jedenastu miesiącach 2006 r. była względnie stabilna w porównaniu z rokiem poprzednim. Głównymi odbiorcami są kraje Unii Europejskiej, do których trafiło ok. 78% wywozu, z czego ok. 50% do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Największym odbiorcą spoza Wspólnoty była Białoruś (ok. 7% wielkości oraz ok. 3% wartości eksportu). Tempo wzrostu wolumenu sprzedaży było wyższe niż jej wartości.

Import mięsa drobiowego wraz z przetworami, od stycznia do listopada 2006 r., był o ok. 17% mniejszy niż w tym samym czasie poprzedniego roku. Wyniósł on 60 tys. ton, w tym ok. 0,8% stanowiły przetwory. Dynamika importu była zmienna w poszczególnych miesiącach. Od stycznia do czerwca import wykazywał tendencję malejącą. W sierpniu wywóz zwiększył się do poziomu z początku roku, tj. 7 tys. ton. W minionych jedenastu miesiącach 2006 r. miesięczna wielkość importu mięsa i przetworów wahała się od 3 do 8 tys. ton.

Według danych GUS w pierwszym półroczu 2006 r. przeciętne miesięczne spożycie mięsa drobiowego w przeliczeniu na jednego mieszkańca było na tym samym poziomie co w tym samym okresie 2005 r. Dane GUS nie potwierdzają spadku konsumpcji drobiu. Jednak z obserwacji rynku wynika, że obawy przed ptasią grypą spowodowały spadek spożycia mięsa drobiowego w tym okresie. Świadczył o tym utrzymujący się od listopada 2005 r. niski poziom cen detalicznych na rynku drobiarskim. W sierpniu 2006 r. nastąpił ich silny, bo niemal 14-procentowy, wzrost

w relacji miesiąc do miesiąca. Jednak we wrześniu ceny kurcząt ponownie obniżyły się o prawie 10%. Począwszy od drugiego kwartału 2006 r. mamy więc do czynienia z silnymi koniunkturalnymi wahaniami cen na detalicznym rynku mięsa drobiowego, który nie może się ustabilizować po kryzysie wywołanym ptasią grypą.

Od początku roku do sierpnia 2006 r. ceny pasz przemysłowych dla kurcząt brojlerów obniżyły się. Od września obserwuje się powolny wzrost cen mieszanek, nadal jednak utrzymują się one na niskim poziomie. W grudniu mieszanki dla drobiu podrożały, podobnie jak w poprzednim miesiącu o 1%. Ceny żywca drobiowego wykazują silne wahania okresowe. Na rynku brojlerów kurzych, ceny obniżyły się w pierwszym kwartale bieżącego roku, po czym do sierpnia coraz intensywniej rosły. W drugim półroczu ceny skupu wykazywały duże wahania miesięczne, bez wyraźnych trendów. Rok 2007 rozpoczął się znaczącym – 9% wzrostem cen skupu. Nagły wzrost cen wystąpił również w zbyciu. Tuszki kurcząt brojlerów podrożały o ponad 18% w stosunku do miesiąca poprzedniego. Od września 2006 r. obniżają się natomiast ceny detaliczne kurcząt – o ok. 10% miesięcznie.

Na rynku indyków, podobnie jak na rynku kurcząt ceny płacone hodowcom obniżyły się w pierwszym kwartale 2006 r. Od maja wykazywały one wzrostowe tendencje. W styczniu 2007 r. żywiec indyczy podrożał o 2,7% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Od sierpnia do końca 2006 r. rosły także ceny zbytu mięsa indyczego. W styczniu 2007 r. cena zbytu tuszy indyczej spadła o ok. 3%.

Od września coraz silniej powiększa się różnica pomiędzy średnią ceną tuszki kurczęcia w Unii Europejskiej i w Polsce, wyrażoną w EUR. Ceny unijne były w listopadzie 2006 r. o 70% wyższe niż przeciętnie w Polsce, podczas gdy jeszcze w sierpniu różnice wynosiły 28%. Było to spowodowane przede wszystkim bardzo silnym spadkiem cen w Polsce. W okresie od stycznia do października bieżącego roku tempo wzrostu cen unijnych przewyższało dynamikę zmian cen w Polsce. W listopadzie 2006 r. ceny polskie pozostawały na poziomie znacząco niższym niż u głównych europejskich producentów drobiu, a w porównaniu z listopadem 2005 r. różnica cen niemal się podwoiła.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
I	55,2	62,0	74,4	89,1
II	57,2	58,1	71,0	84,0
III	59,2	68,2	84,9	94,3
IV	62,1	68,3	82,7	83,7
V	57,8	69,0	77,8	91,6
VI	56,8	66,2	79,6	94,1
VII	63,6	68,4	82,9	91,3
VIII	61,0	70,8	86,3	94,4
IX	65,1	73,5	87,3	94,9
X	67,1	76,4	91,4	101
XI	58,9	71,4	91,6	97,2
XII	62,1	75,3	90,9	90,4

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2005	2006 ^a	2005	2006 ^a
I	3 205	7 049	10 392	15 054
II	4 718	8 154	11 750	13 706
III	3 885	6 262	13 460	14 041
IV	5 093	4 982	13 863	12 071
V	9 744	6 362	12 971	16 576
VI	7 805	2 649	13 310	16 250
VII	8 202	3 974	14 862	16 403
VIII	5 096	7 298	14 156	16 402
IX	6 090	5 098	15 893	19 326
X	11 737	3 918	21 889	24 870
XI	5 954	2 984	16 802	17 810
XII	2 444		11 703	
RAZEM	73 973		171 051	

^a dane nieostateczne (na dzień 6 lutego 2009 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/osobę miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
I	1,41	1,46	1,46	0,20	0,20	0,21
II	1,46	1,47	1,48	0,21	0,21	0,20
III	1,54	1,55	-	0,22	0,22	-
IV	1,62	1,67	-	0,22	0,22	-

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	1082		1,04		2,40	2,61	3,61	4,26	4,53	
II	1081		1,05		2,43		3,66		4,71	
III	1073		1,01		2,34		3,54		4,27	
IV	1065		1,02		2,40		3,76		4,51	
V	1062		1,05		2,40		3,89		5,25	
VI	1060		1,06		2,48		4,07		5,17	
VII	1057		1,03		2,54		4,50		5,19	
VIII	1057		1,04		2,72		4,75		5,91	
IX	1069		1,06		2,55		3,89		5,34	
X	1070		0,96		2,45		3,72		4,80	
XI	1078		1,00		2,38		3,46		4,62	
XII	1087				2,39		3,59		4,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indy (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	5,80		3,55	4,21	6,13	6,54
II	5,90		3,51		6,13	
III	5,90		3,25		5,85	
IV	5,90		3,29		5,59	
V	5,60		3,43		6,04	
VI	5,60		3,60		6,02	
VII	5,60		3,59		5,78	
VIII	5,60		3,65		5,86	
IX	5,60		4,12		6,15	
X	5,60		4,22		6,36	
XI	5,50		4,17		6,45	
XII			4,10		6,76	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

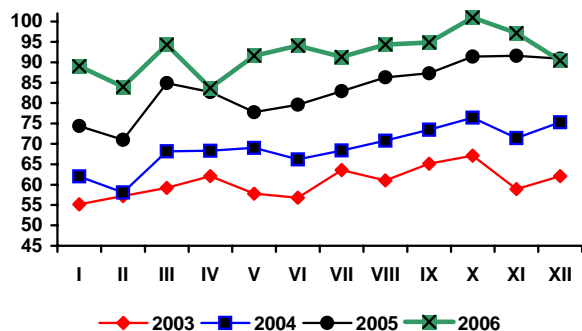
Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE-25 (EUR/100 kg)

Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE--5
2006 I	95,51	175,00	141,38	146,65	143,39	144,50	150,55	141,18
II	102,38	170,89	137,85	142,03	137,00	144,50	156,14	140,52
III	91,50	170,00	126,96	138,78	141,81	139,92	140,04	134,03
IV	95,87	170,00	124,23	136,80	150,70	135,00	142,73	135,76
V	108,11	170,00	118,82	139,63	173,55	135,00	160,30	151,37
VI	104,04	173,17	127,96	140,86	198,27	135,00	176,17	164,55
VII	110,52	175,00	128,82	139,28	197,19	136,29	178,84	166,37
VIII	123,70	175,00	130,57	142,99	191,94	140,00	179,34	167,71
IX	101,29	177,25	128,51	147,53	188,53	141,00	169,91	161,17
X	96,38	181,37	127,83	154,08	185,00	145,00	173,30	159,37
XI	94,53	183,33	129,78	156,01	185,00	145,00	175,52	162,09
XII ^a	95,66	186,50	132,68	159,84	185,00	145,00	176,37	160,74

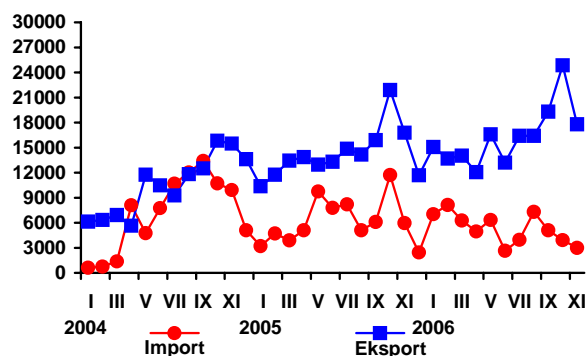
^a trzeci tydzień miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

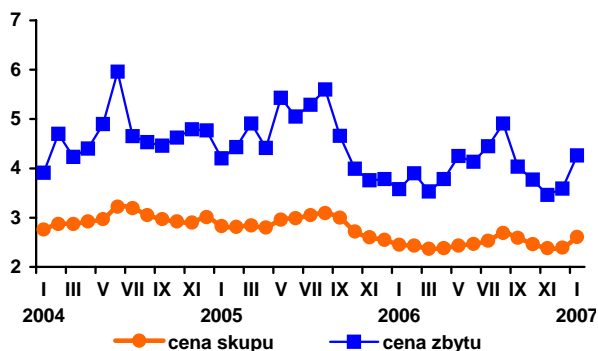
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

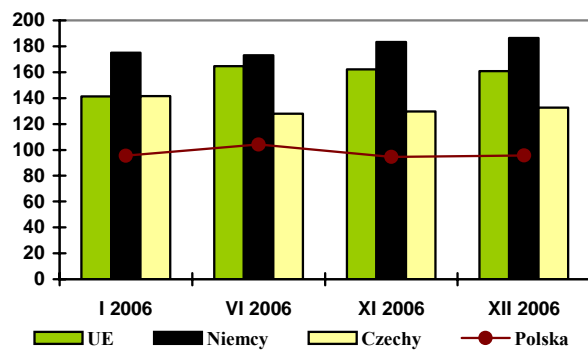
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE-25, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W 2006 r. krajowy rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny pod względem cenowym. Od lutego do lipca 2006 r. jaja bardzo silnie taniały. Spadek cen wyniósł w tym okresie -17,6%. Od sierpnia b. r. jaja ponownie zaczęły drożeć. Dopiero w grudniu 2006 r. tempo wzrostu cen osłabło, wynosząc ok. 1% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Cen jaj sprzedawanych przez zakłady pakujące podwyższyły się w 2006 r. o ok. 8% w stosunku do średniego poziomu cen w 2005 r. Najsilniej podniósł się poziom cen jaj najmniejszych, klasy S (o 15%) oraz jaj dużych, klasy L (o 13%). Znacznie mniejsze przeciętne zmiany cen w omawianym okresie wystąpiły w grupie jaj średniej wielkości, klasy M (o 4%) oraz największych, klasy XL (o 2%). W styczniu 2007 r. jaja konsumpcyjne potaniały w stosunku do poprzedniego miesiąca, co wskazuje na kontynuację okresu dużych wahań cenowych na tym rynku.

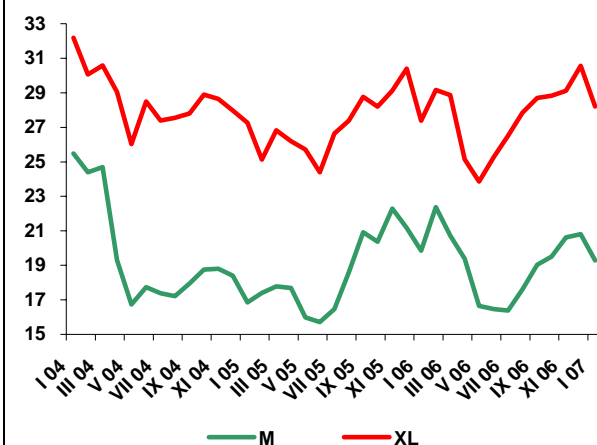
Jeszcze silniejsze wahania cen, występowały w skupie jaj do przetwórstwa. Od lutego do lipca 2006 r. utrzymywała się silna tendencja spadkowa cen. W lipcu jaja w skupie były przeciętnie o 28% tańsze niż w lutym bieżącego roku. Od sierpnia trwa intensywny wzrost cen jaj przetwórczych. W listopadzie podrożały one o dalsze 8% w stosunku do miesiąca poprzedniego, sięgając bardzo wysokiego poziomu cen z okresu poprzedzającego akcesję do Unii Europejskiej. Od listopada 2006 r. ceny jaj do przetwórstwa osiągają poziom znacząco wyższy niż średnio w całym 2006 r., a miesięczne zmiany mają charakter skokowy.

Według wstępnych danych Centrum Analitycznego Administracji Celnej (CAAC) eksport jaj świeżych w okresie od stycznia do listopada 2006 r. był o 5% niższy niż w analogicznym okresie

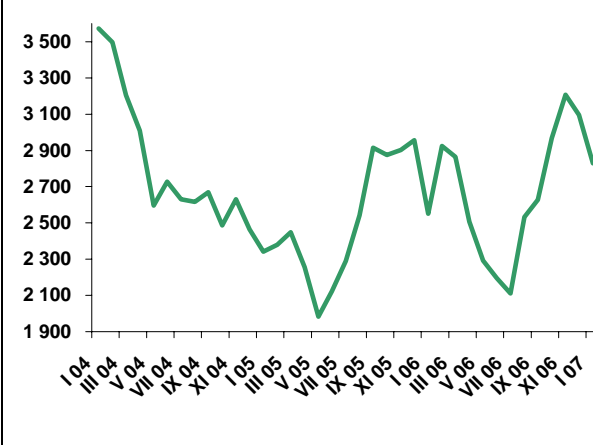
poprzedniego roku. Wyniósł on ponad 44 tys. ton jaj świeżych. Do największych odbiorców należały Niemcy i Czechy (ok. 45% eksportu świeżych jaj ogółem). Obniżył się również import – o 19% w stosunku do okresu styczeń-listopad 2005 r. Import jaj świeżych od stycznia do listopada 2006 r. wyniósł 8 tys. ton i wahał się od ponad 1600 ton w lutym do ok. 300 ton w maju. Bardziej stabilne były obroty przetworami z jaj. Znacząco zwiększył się ich import w relacji do jedenastu miesięcy poprzedniego roku. Od stycznia do listopada Polska zaimportowała 2,5 tys. ton przetworów, tj. trzy razy tyle, co w tym samym czasie roku poprzedniego. Eksport przetworów wagowo zwiększył się o połowę. Od stycznia do listopada 2006 r. Polska wyeksportowała 3,7 tys. ton przetworów z jaj. Odbiorcami były głównie kraje Unii Europejskiej.

Przeciętne ceny jaj w Unii Europejskiej od stycznia do lipca 2006 r. wykazywały tendencję malejącą. W tym okresie obniżyły się one o ok. 4%. Od sierpnia przeciętne ceny jaj w UE rosną. W ostatnim kwartale 2006 r. były one o 11% wyższe niż w kwartale poprzednim. W Polsce, jaja konsumpcyjne wyrażone w EUR drożały znacznie wolniej niż przeciętnie na rynku unijnym. W grudniu 2006 r. przeciętna cena sprzedaży 100 kg jaj wynosiła 103,04 EUR; była więc o ok. 5% niższa niż średnio w Unii Europejskiej. Pierwsze tygodniowe notowania cen w 2007 r. wskazują, że w styczniu średnie ceny unijne obniżyły się znacząco. Miała na to wpływ akcesja nowych krajów członkowskich, w tym jednego z największych eksporterów jaj – Rumunii. Ceny jaj u głównych producentów europejskich są znacząco niższe niż średnio w UE. Najtańszym producentem w pierwszym tygodniu stycznia była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 87,00 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/100 szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2005	2006 ^a	2005	2006 ^a	2005	2006 ^a	2005	2006 ^a
I	855	456	3 770	5 580	65	225	345	253
II	1 452	1 660	3 698	4 751	92	229	343	287
III	1 165	1 058	3 270	4 894	66	318	207	194
IV	1 320	383	3 721	3 544	44	247	236	167
V	584	313	3 739	5 532	68	142	222	415
VI	290	443	5 318	4 377	114	120	238	483
VII	514	592	3 932	4 697	116	123	185	468
VIII	979	1 055	4 420	4 484	118	178	199	536
IX	1 033	658	4 574	3 881	218	462	207	310
X	388	459	6 107	1 607	174	210	323	617
XI	1 226	912	3 920	1 029	246	233	213	413
XII	976		2 907		130		163	
RAZEM	10 782		49 376		1 451		2 881	

^a dane nieostateczne (na dzień 6 lutego 2007 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	27,37	28,21	22,08	23,83	19,86	19,28	19,51	18,27
II	29,17		24,98		22,38		19,98	
III	28,87		25,89		20,73		19,61	
IV	25,15		24,28		19,39		20,92	
V	23,86		19,59		16,65		15,76	
VI	25,28		18,95		16,47		17,53	
VII	26,51		20,41		16,39		16,21	
VIII	27,84		23,50		17,61		17,25	
IX	28,70		24,67		19,03		16,43	
X	28,83		23,16		19,50		17,14	
XI	29,12		25,57		20,62		19,25	
XII	30,57		25,70		20,80		18,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE-25
2006 I	95,53	83,64	83,56	77,96	86,32	93,11
II	103,62	85,92	89,18	84,68	94,32	96,25
III	104,17	88,25	92,28	86,67	96,71	98,08
IV	95,59	86,69	86,70	81,43	87,74	94,17
V	79,44	76,01	73,89	71,90	70,50	85,48
VI	79,40	72,92	70,13	71,92	68,39	85,31
VII	87,32	71,88	79,77	73,72	81,13	89,68
VIII	93,22	82,12	89,15	92,08	90,17	98,75
IX	93,22	82,12	89,15	92,08	90,33	98,81
X	95,10	89,65	91,88	90,25	94,97	101,92
XI	100,41	96,56	99,35	102,30	102,42	108,44
XII	103,14	98,77	97,96	98,87	99,54	108,28

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

W grudniu 2006 r. przeciętna cena skupu owiec w Polsce wyniosła 6,72 zł/kg i była o prawie 20% niższa niż przed rokiem o tej porze. Spadek cen miał miejsce w całej Unii Europejskiej. W grudniu przeciętna cena jagniąt w UE-25 wyniosła 594 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o ponad 20% niższa niż w grudniu 2005 r. Taka sytuacja trwa nadal. W styczniu 2007 r. przeciętna cena jagniąt wyniosła 544 EUR/100 kg i była o ok. 20% niższa niż przed rokiem o tej porze.

Nieco mniejszy spadek dotyczył cen owiec ciężkich. W grudniu 2006 r. przeciętna w UE-25 cena tych owiec wyniosła 396 EUR/100 kg i była o 4,5% niższa niż w grudniu 2005 r. W styczniu 2007 r. poziom tej ceny nie uległ zmianie, ale stopa spadku nieco się zmniejszyła, gdyż wyniosła 3%.

W 2006 r. znacznie obniżył się polski eksport owiec i mięsa baraniego. W ciągu jedenastu miesięcy, a więc od stycznia do listopada, wyniósł on tylko 834 tony, wobec 1074 ton w tym samym okresie 2005 r. Przeciętna w tym okresie ce-

na owiec w eksporcie osiągnęła 2,45 EUR/kg i była o ok. 25% wyższa niż w analogicznym okresie 2005 r. Wyższe, niż w 2005 r., były też ceny mięsa w eksporcie. Przeciętna cena ukształtowała się bowiem w okresie I-XI na poziomie 6,22 EUR/kg, a więc o ok. 6% wyższym niż w okresie I-XI 2005 r.

W 2006 r., z uwagi na spadek cen jagniąt w Nowej Zelandii, a także w Australii wzrósł import. Jak podaje Ofival import baraniny i jagnięciny z Nowej Zelandii do UE-25 wyniósł w 2006 r. około 226 tys. ton, w tym mięsa jagnięcego 164 tys. ton. Import ten był większy niż w 2005 r. odpowiednio o 3 i 6%.

W okresie I-XI 2006 r. polski import żywca i mięsa owczego wyniósł 134 tony, wobec zaledwie 69 ton w takim samym okresie 2005 r.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006 S	Zmiana w % 2006/2005
I półrocze	1 477	1 305	1 434	110
II półrocze	1 146	1 023	1100	108
Rok	2 623	2 328	2 534	109

S - szacunek

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencji mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2005	40,6	41,1	387,8	150,1	77,3	72,5	81,4	114,0	35,0	42,5	15,9	181,7	1239,9
2006	39,9	72,9	146,7	269,4	83,4	42,9	78,2	58,2	41,6	0,3	0,6	x	950,0 S
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,3	177,4	37,8	179,0	107,9	59,2	96,1	51,1	118,9	0,7	3,8	x	76,6
Import 2005	9,9	2,8	3,8	4,3	7,8	2,3	4,9	8,6	8,0	3,7	13,4	3,2	72,7
2006	3,2	9,8	5,0	6,9	15,8	44,1	5,1	3,3	9,2	18,8	12,7	x	135,0 S
miesiąc roku poprzedniego = 100	32,3	346,4	131,6	160,5	202,6	1917,4	104,1	38,4	115,0	508,1	94,8	x	185,6

S - szacunek

Źródło: Dane CIHZ, CAAC oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005	7,36	5,85	7,63	6,67	6,53	6,43	5,91	6,17	5,52	5,71	5,14	8,18
2006	6,94	6,95	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,3	118,8	82,2	96,7	93,3	93,9	96,4	86,2	96,9	85,6	108,2	82,2

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
23.04.2006	9,14	2,35	19,45	5,01	5,98	1,54	12,7	3,27
21.05.2006	-	-	-	-	5,75	1,45	12,2	3,08
18.06.2006	-	-	-	-	5,53	1,36	11,8	2,91
16.07.2006	-	-	-	-	5,76	1,43	12,3	3,05
13.08.2006	-	-	-	-	5,39	1,39	11,5	2,97
10.09.2006	-	-	-	-	5,73	1,44	12,2	3,06
08.10.2006	-	-	-	-	5,54	1,42	11,8	3,02
05.11.2006	-	-	-	-	5,54	1,45	11,8	3,08
03.12.2006	-	-	-	-	5,60	1,47	11,9	3,12
31.12.2006	8,99	2,35	19,13	4,99	5,54	1,45	11,8	3,08
01.2007	-	-	-	-	5,64	1,43	12,0	3,05

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005	24,12	23,52	24,16	24,16	24,28	23,37	23,46	23,87	23,86	23,71	23,81	23,82
2006	23,27	26,06	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,5	110,8	113,5	125,7	126,2	130,7	129,9	127,7	129,9	123,7	119,6	133,3

Źródło: Dane GUS

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
UE-25												
2005	558,2	498,2	539,8	561,7	512,0	536,5	566,4	603,0	624,7	719,5	788,2	772,3
2006	654,4	559,3	521,8	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8
miesiąc roku poprzedniego = 100	117,2	112,3	96,7	93,9	100,1	100,8	106,3	105,6	107,8	89,6	75,9	76,9
Włochy												
2005	564,4	535,3	664,5	559,9	553,2	626,0	619,1	628,2	712,9	718,1	702,5	723,4
2006	623,9	573,8	567,1	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	110,5	107,2	85,3	121,5	116,2	106,4	105,2	106,4	97,5	102,3	102,4	101,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
UE-25												
2005	397,3	385,9	397,9	410,2	423,7	407,9	382,7	378,9	376,8	382,7	411,4	414,7
2006	405,9	394,0	408,7	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,2	102,1	102,7	107,6	107,6	112,0	112,0	110,0	113,6	106,5	97,3	94,2
Wielka Brytania												
2005	357,1	358,8	365,8	395,8	431,2	403,8	353,4	342,7	331,7	324,6	347,6	347,6
2006	333,6	332,2	375,8	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	93,4	92,6	102,7	91,8	104,0	112,6	108,8	105,7	107,9	108,0	99,8	93,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt i owiec w Nowej Zelandii oraz mięsa jagnięcego w eksporcie do UE, w 2005 roku

Miesiące	Jagnięta o wadze 15 kg		Owce o wadze 21 kg		Ceny w eksporcie do UE				NZD EUR
	NZD/ sztukę	Zmiana ceny w stosunku do analogicznego. miesiąca sprzed roku (%)	NZD/ sztukę	Zmiana ceny w stosunku do analogicznego. miesiąca sprzed roku (%)	Udźca jagnięcego		Połędwicy jagnięcej		
					NZD/100 kg cwe	w % ceny sprzed roku	NZD/100 kg cwe	w % ceny sprzed roku	
2006 IV	46,16	77,2	x	x	x	x	x	x	0,630
V	50,18	81,2	x	x	x	x	x	x	0,630
VI	55,95	88,2	x	x	x	x	x	x	0,620
VII	57,35	87,3	x	x	x	x	x	x	0,620
VIII	61,35	92,0	x	x	x	x	x	x	0,630
IX	64,74	96,5	x	x	x	x	x	x	0,655
X	65,55	98,4	x	x	x	x	x	x	0,664
XI	67,52	105,8	x	x	x	x	x	x	0,666
XII	58,34	105,9	x	x	x	x	x	x	0,692
2007 I	46,20	98,4	x	x	x	x	x	x	0,696

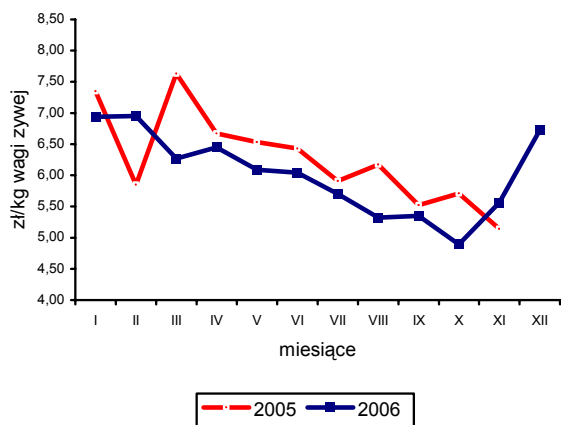
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Agri-Fax i Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

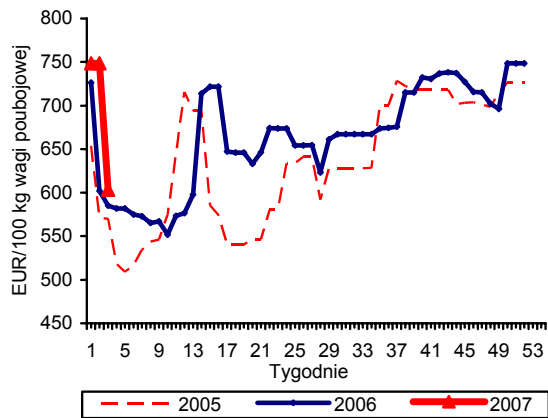
Wyszczególnienie	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
2005/2006 AUD/100 kg cwe	348	343	335	341	390	407	407	384	366	356	346	351
2006/2007 AUD/100 kg cwe	369	346	342	346	350	364	367	315	308	289	290	306
miesiąc roku poprzedniego = 100	106	101	102	101	90	89	90	82	84	81	84	87

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

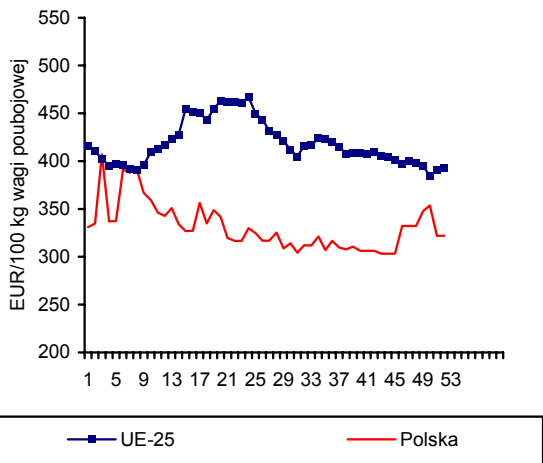
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

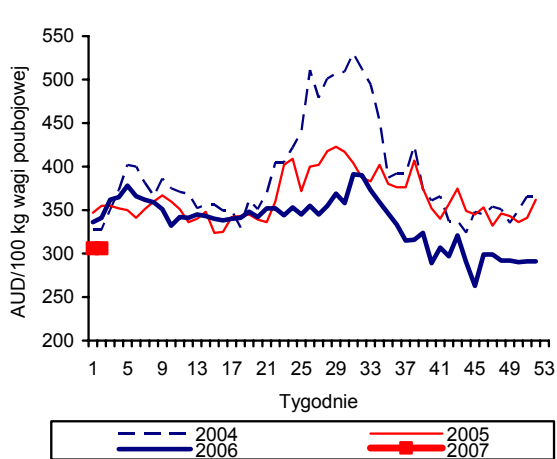
Rys. 4. Ceny jagniąt we Włoszech

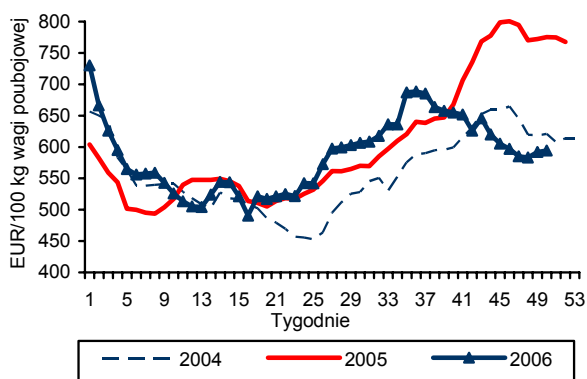
Rys. 2. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

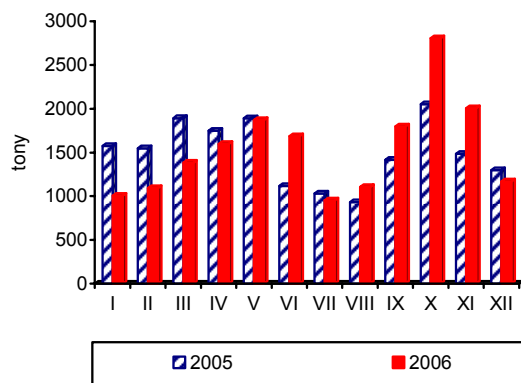
Rys. 5. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 3. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

W grudniu 2006 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 4,3 tys. ton, tj. o 10,7% mniej niż przed rokiem. Mniejsze były wyładunki szprotów i dorszy (o 15%), a połowy śledzi były zbliżone do ubiegłorocznych. W całym 2006 r. rybacy bałtyccy złowili 96,9 tys. ton ryb tj. o 21,6% mniej niż rok wcześniej i 36,6% mniej niż w 2004 r. Dodatkowo połowy objęły 20,5 tys. sztuk łososi oraz 120,8 tys. sztuk troci – odpowiednio o 6,2 i 14,6% mniej niż w 2005 r. Przyznany Polsce limit połowowy (TAC) został wykorzystany w 50%. Spadek połowów bałtyckich to przede wszystkim skutek załamania się połowów szprotów (50,9 tys. ton – spadek o 31,5%), które mają największy udział w strukturze gatunkowej rybołówstwa (52%). Mniejsze były przede wszystkim wyładunki szprotów paszowych w portach zagranicznych (Dania), mimo ok. 20% wzrostu cen. Połowy śledzi zmalały w porównaniu z 2005 r. o 8% i wyniosły 20 tys. ton. Stanowi to zaledwie ok. 30% zużycia ze strony przemysłu rybnego, ale zainteresowanie przetwórców śledziami bałtyckimi jest niewielki, a ceny niskie. Mimo wielu głosów sprzeciwu co do wysokości dostępnej naszym rybakom kwoty połowowej na dorsze, nie udało jej się w 2006 r. wykorzystać. Zadecydowały o tym prawdopodobnie bardzo trudne warunki pogodowe w ostatniej części roku i wg wstępnych danych połowy tego gatunku ryb wyniosły 14,4 tys. ton.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w listopadzie 2006 r. 34,2 tys. ton i była o 19,3% wyższa niż przed rokiem. Zadecydował o tym głównie wzrost produkcji mrożonych fileatów (o 73,1%), która osiągnęła nie notowane dotąd rozmiary i wyniosła 11,6 tys. ton. Produkcja przetworów i konserw wzrosła o kolejne 20% – w tym śledzi o 18%. Zmniejszyło się natomiast przetwórstwo ryb solonych, suszonych i wędzonych (o 14,6%), mimo prawie 50% wzrostu produkcji wędzonych łososi. W okresie styczeń–listopad produkcja ryb i przetworów rybnych wyniosła 254,2 tys. ton i była o 17,9% wyższa niż przed rokiem.

W listopadzie 2006 r. kontynuowana była tendencja spadkowa w eksporcie ryb i przetworów rybnych. W stosunku do analogicznego miesiąca 2005 r. wolumen wywozu obniżył

się aż o 27,8% do 13,3 tys. ton. Wyższe ceny uzyskiwane ze sprzedaży spowodowały jednak, że wartość eksportu była niższa tylko o 8,7% i wyniosła 218,9 mln zł. Spadł przede wszystkim wywóz przetworów i konserw z ryb (o 31,6% – głównie śledzi) oraz fileatów i mięsa z ryb (o 20,7%). Rośnie import, choć w znacznie mniejszym stopniu niż w pierwszych miesiącach roku. Wraz z rosnącą produkcją i malejącym eksportem można oczekiwać zwiększonego popytu krajowego (w I półroczu 2006 r. spożycie wzrosło o 5%). W listopadzie sprowadziliśmy 39,6 tys. ton ryb i przetworów rybnych, tj. o 4,6% więcej niż przed rokiem. Większym zakupom sprzyjały niższe ceny. Średnia cena importowanych produktów wyniosła w analizowanym miesiącu 6,78 zł/kg i była o 8,3% niższa niż w listopadzie 2005 r. W całym 2006 r. wyniki handlu zagranicznego rybami i przetworami rybnymi będą po raz kolejny rekordowo wysokie. Wartość eksportu osiągnie ok. 2,4 mld zł, przy wydatkach na import rządu 2,6 mld zł, co poprawi niekorzystny bilans handlowy.

W listopadzie 2006 r., czwarty miesiąc z rzędu, spadła wartość wskaźnika zmian cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego i wyniosła 99,0%. Skumulowana wartość wskaźnika liczona od początku roku wyniosła 99,6%, jednak spadki cen u producentów nie znalazły odzwierciedlenia na poziomie detalu. Ryby i przetwory rybne podrożały średnio w 2006 r. o 1,9%, co przy taniejącej wieprzowinie i drobiu pogorszyło ich relacje cenowe. W największym stopniu wzrost cen odczuli konsumenci morskich ryb suszonych i wędzonych (o 5,4%) oraz konserw rybnych (o 3,6%). Kolejny rok z rzędu spadły natomiast ceny owoców morza (o 1,2%). Według danych GUS, który bada poziomce detalicznych 31 produktów rybnych najbardziej podrożała wędzona makrela (o 10,5%) oraz szproty: w oleju (o 6,9%) wędzone (o 6,5%) oraz w sosie pomidorowym (o 6,2%).

Tab. 1. Polowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki		
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki	Pstrąg tęczowy
2004 I-XII	96 658	28 410	15 120	8 798	4 819	153 804	158 459	14 941	1 425
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905	1 295
2005 XII	1 706	550	2 176	346	78	4 856	4 007	8 023	7
2006 I	4 922	996	1 556	1 168	101	8 743	13 376	985	16
II	6 717	683	1 500	1 509	52	10 461	17 162	1 812	12
III	13 167	868	1 514	890	10	16 449	20 142	2 272	0
IV	12 576	2 195	1 409	530	276	16 986	27 822	2 892	0
V	8 266	1 180	1 610	690	220	11 966	11 108	2 042	0
VI	1 318	1 933	1 257	805	344	5 657	366	0	0
VII	179	1 504	79	730	365	2 857	384	0	0
VIII	394	2 284	34	590	381	3 683	1 505	0	0
IX	282	3 860	961	512	241	5 856	6 268	342	1
X	394	2 886	1 063	720	250	5 313	10 387	1 304	8
XI	1 244	1 108	1 588	515	99	4 554	8 990	4 099	0
XII	1 450	551	1 838	427	69	4 335	3 267	4 789	5
Wskaźnik zmian (%)									
XII 2006 XII 2005	85,0	100,2	84,5	123,4	88,5	89,3	81,5	59,7	71,4
I-XII 2006 I-XII 2005	68,5	92,0	112,8	80,3	70,5	78,4	85,4	93,8	3,2

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2005 XI	686	8 186	7 906	11 886	8 871	900	486	28 664
XII	590	8 466	6 967	12 476	9 606	664	403	28 499
2006 I	434	4 895	5 310	9 897	6 678	873	563	20 536
II	543	4 958	5 500	12 139	8 373	1 101	631	23 140
III	839	9 088	5 849	13 161	9 291	926	716	28 937
IV	847	7 657	4 706	10 195	6 883	782	487	23 405
V	765	6 151	3 947	8 788	5 490	808	607	19 651
VI	577	4 953	3 591	8 674	5 856	605	450	17 795
VII	432	4 002	2 871	7 441	5 340	568	415	14 746
VIII	464	4 171	4 094	10 879	7 975	724	596	19 608
IX	691	7 019	4 678	12 517	8 592	848	895	24 905
X	644	7 211	6 034	13 420	9 394	851	915	27 309
XI	566	12 584	6 754	14 300	10 477	831	764	34 204
Wskaźnik zmian (%)								
XI 2006 XI 2005	82,5	153,7	85,4	120,3	118,1	92,3	157,2	119,3
I-XI 2006 I-XI 2005	163,2	109,0	121,5	120,3	121,8	81,9	110,5	117,9

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej

^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	159,45	60,26	32,76	21,95	13,25	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2005 XI	18,49	8,51	3,28	2,78	1,04	37,92	18,89	6,67	4,34	5,20
XII	15,99	7,00	2,32	3,15	0,74	37,69	18,81	6,19	3,11	6,31
2006 ^b I	14,59	4,87	4,07	1,79	0,83	28,34	11,88	7,53	2,44	4,38
II	16,07	6,33	3,22	1,84	1,35	33,83	15,32	8,23	2,94	5,59
III	21,66	6,69	4,06	2,43	1,97	35,81	16,64	8,86	2,67	5,24
IV	27,32	5,12	3,29	2,16	1,26	22,91	10,40	3,27	1,91	5,01
V	18,35	5,04	3,14	1,99	1,23	23,01	9,65	3,78	2,58	4,70
VI	14,13	5,22	2,57	1,94	1,06	21,37	8,27	5,17	2,07	3,49
VII	11,53	4,69	2,27	1,74	0,71	19,71	7,95	3,21	2,94	3,48
VIII	11,62	5,61	1,51	1,69	0,73	21,91	9,11	4,98	2,53	3,38
IX	13,43	5,87	2,64	1,99	0,51	27,19	10,22	7,71	2,68	4,30
X	13,84	6,27	2,32	2,45	0,59	32,62	14,45	7,71	2,84	5,33
XI	13,35	5,82	2,60	2,63	0,43	39,64	22,68	7,83	2,75	4,91
Wskaźnik zmian (%)										
XI 2006 XI 2005	72,2	68,4	79,3	94,6	41,3	104,5	120,1	117,4	63,4	94,4
I-XI 2006 I-XI 2005	122,6	115,6	104,1	120,4	85,3	111,2	117,5	101,0	99,5	144,7

^a bez eksportu z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia		Mrożona makrela			Filety z mintaja		Filety z morszczuka	Łosoś świeży	Konserwy z tuńczyka
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 XI	4,70	4,55	4,77	5,04	4,67	5,84	8,34	7,28	13,94	7,92
XII	4,55	4,29	4,99	3,01	5,30	6,04	8,00	7,77	14,62	8,39
2006 ^a I	4,10	3,85	4,56	5,09	4,73	6,10	6,96	7,41	13,26	7,26
II	4,03	3,89	4,85	5,40	4,63	5,77	6,40	7,27	12,71	7,73
III	4,10	3,49	4,80	5,50	4,53	6,10	6,92	7,23	14,74	7,72
IV	3,87	3,03	4,73	5,45	5,92	6,08	7,95	7,39	15,50	7,04
V	4,10	2,84	5,22	4,82	2,59	5,77	7,79	7,41	19,26	6,73
VI	3,87	3,02	4,51	5,35	2,78	5,61	7,94	7,23	21,64	7,12
VII	4,37	2,71	5,07	5,19	-	5,94	9,48	7,61	18,20	7,68
VIII	4,11	2,93	4,95	5,93	4,75	5,43	8,26	7,38	17,50	7,19
IX	3,91	3,05	4,87	4,37	4,39	5,61	7,51	7,30	15,59	7,43
X	3,85	2,35	4,48	3,89	4,05	5,41	8,15	7,72	13,99	7,22
XI	3,47	2,22	3,95	3,93	3,90	5,31	7,56	7,89	13,43	8,24
Wskaźnik zmian (%)										
XI 2006 XI 2005	73,8	48,8	82,8	78,0	83,5	90,9	90,6	108,4	96,3	104,0

^a dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi	Filety z dorsza			Łosoś wędzony	Pstrąg wędzony	Krewetki przetworzone	Filety z flądry
	Niemcy	W. Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania
2005 XI	7,77	18,21	16,81	18,42	35,50	32,59	40,33	10,25
XII	7,27	16,61	23,92	18,83	34,46	31,71	35,42	9,55
2006 ^a I	7,41	17,85	16,36	17,74	35,78	32,11	36,03	10,36
II	7,09	16,97	15,38	17,12	34,43	31,77	36,90	10,31
III	7,50	17,28	15,11	17,03	35,27	32,67	34,49	10,55
IV	7,86	17,82	15,67	17,96	35,69	33,58	40,02	10,57
V	7,62	17,78	16,85	18,99	38,43	33,94	34,23	11,01
VI	8,15	18,08	15,75	19,82	42,15	34,34	34,25	11,34
VII	7,38	19,74	17,82	18,14	45,45	33,68	39,55	11,88
VIII	7,16	19,21	15,32	21,00	61,11	34,45	39,04	11,12
IX	7,30	21,61	15,14	21,65	52,27	34,41	38,93	12,22
X	7,06	20,54	18,36	18,91	41,10	34,77	40,00	12,67
XI	7,17	21,63	19,26	20,65	39,54	35,12	42,62	12,02
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XI 2006</u> <u>XI 2005</u>	92,3	118,8	114,6	112,1	111,4	107,8	105,7	117,3

^a dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2005 XII	7,55	-	8,34	54%	9,12	70%	7,64	60%	5,83	68%	7,54	70%
2006 I	7,95	-	8,69	57%	9,24	70%	7,88	60%	5,87	68%	7,40	69%
II	8,10	-	8,70	56%	9,27	70%	7,83	59%	5,92	69%	7,32	68%
III	8,17	-	8,73	56%	9,22	69%	7,77	59%	5,88	69%	7,19	67%
IV	8,26	-	8,93	58%	9,32	70%	7,80	59%	5,89	69%	7,07	66%
V	8,46	-	9,09	58%	9,38	71%	7,67	58%	5,95	69%	7,14	67%
VI	8,75	-	9,17	58%	9,72	73%	7,79	59%	5,96	70%	7,20	67%
VII	8,77	-	9,17	58%	9,81	74%	7,79	59%	5,93	69%	7,21	67%
VIII	8,83	-	9,23	58%	9,82	74%	7,88	60%	5,94	70%	7,22	67%
IX	8,86	-	9,21	58%	9,82	74%	7,67	59%	5,93	69%	7,19	67%
X	8,86	-	9,21	57%	9,76	73%	7,77	60%	5,93	69%	7,21	67%
XI	8,73	-	9,27	58%	9,87	73%	7,80	60%	5,80	68%	6,96	65%
XII	8,40	-	9,35	58%	9,91	74%	8,06	63%	5,82	67%	6,88	65%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>XII 2006</u> <u>XII 2005</u>	111,3	x	112,1	x	108,7	x	105,5	x	99,8	x	91,2	x
<u>I-XII 2006</u> <u>I-XII 2005</u>	101,0	x	113,1	x	107,9	x	99,7	x	100,5	x	97,0	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny pierwszej sprzedaży ryb na Aukcji Rybnej w Ustce (zł/kg)

Miesiące	Dorsz (4) ^a	Dorsz (5) ^a	Flądra (25-27 cm)	Flądra (>27 cm)	Wątroba dorszowa	Łosoś bałtycki
2005 I	6,76	6,37	1,53	1,88	6,80	-
II	6,23	6,09	1,30	1,33	7,36	12,00
III	6,43	6,25	1,03	1,11	8,05	10,50
IV	6,18	6,12	-	1,20	8,20	9,87
XI	6,34	6,13	1,53	1,78	9,73	-
XII	6,43	6,26	1,70	1,91	10,28	-
2006 I	6,01	5,79	1,56	1,78	10,35	13,28
II	5,84	5,55	1,57	1,73	10,08	13,35
III	6,05	5,70	1,40	1,60	6,65	15,17
IV	6,06	5,90	-	1,69	5,63	16,38
V	6,04	5,77	-	1,63	4,58	19,71
VI	5,63	5,20	-	1,66	3,48	22,60
IX	5,93	5,53	-	-	4,63	23,88
X	6,28	6,03	1,74	-	6,32	22,12
XI	6,34	6,13	1,40	1,85	9,80	-
XII	6,48	6,32	-	1,91	10,27	-
2007 I	8,08	7,15	2,29	2,29	-	-

^a wielkość dorszy: 1 – największy, 5 - najmniejszy

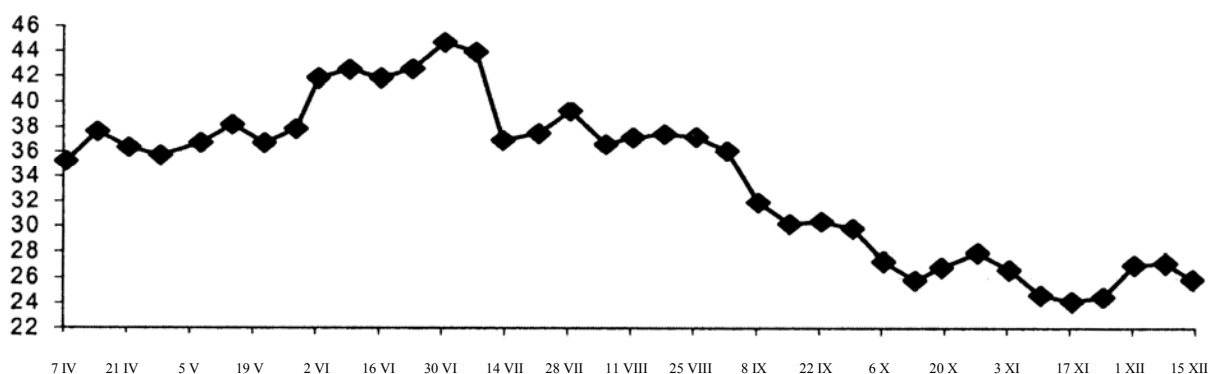
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Aukcji.

Tab. 8. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

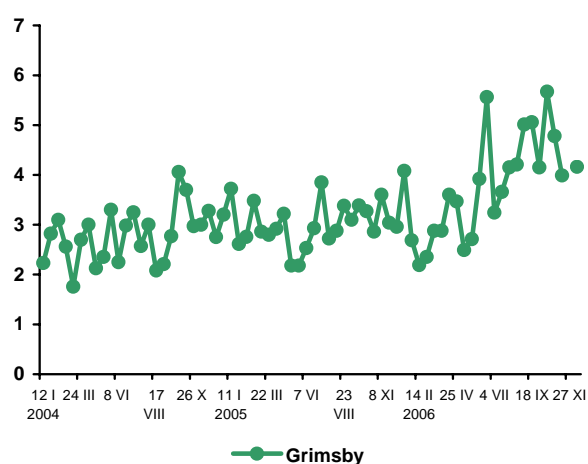
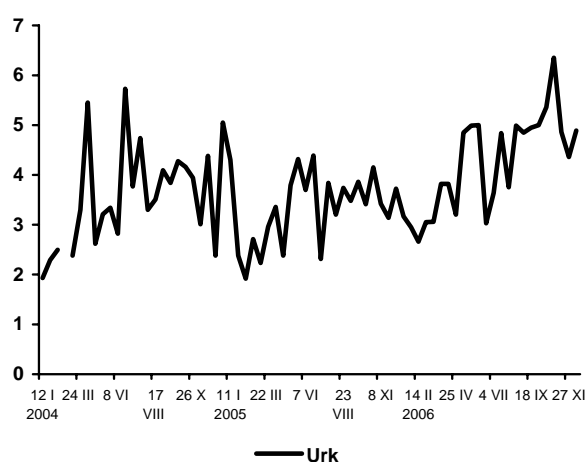
Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	łosoś	szprot	makreła	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2004I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2005I-XII	13,06	13,19	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,47	11,54
2005XII	13,14	13,12	57,20	6,92	13,08	13,35	12,55	20,06	10,72	11,65	11,15
2006I	13,19	13,22	56,40	7,01	13,32	13,42	12,60	19,82	10,69	11,68	11,22
II	13,23	13,25	56,60	7,01	13,45	13,48	12,65	19,88	10,69	11,56	11,21
III	13,28	13,19	56,20	7,07	13,49	13,45	12,65	19,94	10,66	11,69	11,27
IV	13,29	13,20	56,60	7,10	13,55	13,52	12,70	19,76	10,64	11,64	11,28
V	13,25	13,14	57,20	7,13	13,57	13,52	12,70	19,82	10,68	11,63	-
VI	13,30	13,12	57,70	7,14	13,60	13,48	12,70	19,88	10,66	11,66	-
VII	13,25	13,09	58,60	7,16	13,64	13,52	12,80	19,94	10,68	11,77	-
VIII	13,28	13,10	60,20	7,20	13,66	13,55	12,85	20,00	10,69	11,89	-
IX	13,32	13,05	61,50	7,28	13,78	13,61	12,95	20,12	10,72	11,92	-
X	13,37	12,94	61,90	7,31	13,74	13,61	13,00	20,18	10,72	11,89	11,67
XI	13,43	12,91	61,40	7,36	13,66	13,68	13,10	20,23	10,70	12,08	11,65
XII	13,45	12,83	61,70	7,41	13,56	13,84	13,15	20,06	10,53	12,24	11,24
Wskaźnik zmian (%)											
XII 2006 XII 2005	102,4	97,8	107,9	107,1	103,7	103,7	104,8	100,0	98,23	105,1	100,8
I-XII 2006 I-XII 2005	101,9	99,2	103,3	106,6	110,5	104,4	106,1	100,6	101,2	102,9	98,5

Źródło: Dane GUS.

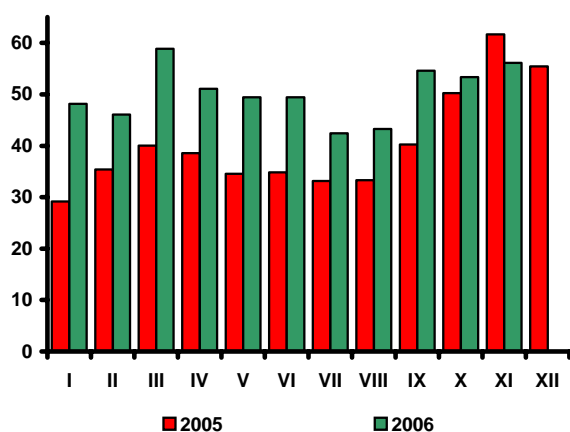
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych łososi w Norwegii w 2006 r. (NOK/kg)

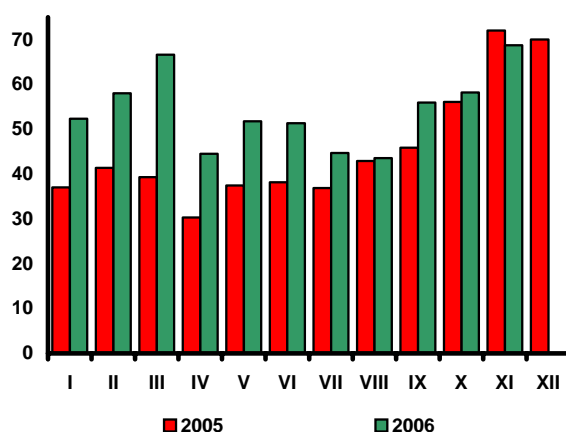
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W grudniu 2006 r. łączne ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych obniżyły się o 0,3%, przy spadku cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,2%. Zmiany cen poszczególnych grup żywności były różnokierunkowe. Istotnie potaniały owoce cytrusowe (o 3,9%), cukier (o 2,8%) oraz mięso drobiowe (o 2,4%) i wieprzowina (o 2%). Mniej niż w listopadzie należało zapłacić za tłuszcze zwierzęce surowe i topione (o 1,2%), wędliny i inne przetwory mięsne oraz margaryny (po 0,7%). Nieznacznie, bo o 0,1-0,2% zmalały ceny makaronów, ryb, olejów, serów twarogowych i napojów bezalkoholowych. Wzrosły natomiast ceny warzyw (o 11,1%) i ziemniaków (o 2,9%), bananów (o 4,1%), jabłek i jaj (po 0,6%) oraz ryżu i mięsa wołowego (po 0,2%). Ceny pieczywa, serów dojrzewających, masła i mleka spożywczego pitnego utrzymały się na niezmiennym poziomie.

W okresie grudzień 2005 r. – grudzień 2006 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły średnio o 1,8%, wobec spadku o 1,3% w analogicznym okresie przed rokiem. Dynamika cen żywności przewyższyła stopę inflacji (1,4%). Najbardziej zwiększyły się ceny warzyw (o 10,9%), cukru (o 6,0%) oraz produktów zbożowych (o 4,9%). W grupie warzyw najsilniej podrożały ziemniaki (o 44,3%), cebula (o 30,2%) i sałata (o 23,1%), a w grupie produktów zbożowych – mąka (o 13,6%), pieczywo (o 6,4%), ryż i kasze (po 5,8%). W grudniu 2006 r. więcej niż rok wcześniej płacono za mięso wołowe (o 4,0%), ryby i napoje bezalkoholowe (po 1,6%), a także mleko spożywcze (o 1,1%), tłuszcze roślinne (o 0,5%) i jaja (o 0,4%). Tańsze niż przed rokiem były owoce (średnio o 2,2%), mięso drobiowe (o 7,6%) i wieprzowe (o 0,3%), tłuszcze zwierzęce surowe i topione (o 7,0%) oraz masło (o 1,5%).

Wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych w 2006 r. w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 0,6% (wobec 2,1% w 2005 r.), przy silnie zróżnicowanej skali zmian w I i II półroczu. W pierwszej połowie 2006 r. ceny żywności były przeciętnie o 1,5% niższe niż w analogicznym okresie przed rokiem, a w drugiej – przewyższyły po-

ziom sprzed roku o 1,8%. W konsekwencji obniżenia się zbiorów większości podstawowych upraw wzrosły głównie ceny produktów pochodzenia roślinnego, a zmalały większości produktów zwierzęcych. W 2006 r. droższe niż w roku poprzednim były m.in. warzywa (o 14,3%), owoce (o 3,4%), pieczywo i produkty zbożowe (o 1,2%) oraz cukier i wyroby cukiernicze (o 0,7%), tańsze natomiast – mięso i przetwory mięsne (o 3,9%), tłuszcze jadalne (o 2,4%) oraz artykuły mleczarskie (o 0,2%). Spośród warzyw najbardziej podrożały ziemniaki (o 51,9%), cebula (o 21,6%) i buraki (o 19,8%). O wzroście cen owoców zdecydował wysoki, ok. 17,0% wzrost cen jabłek, przy obniżeniu się cen bananów (o 11,2%) i cytrusów (o 2,7%). W 2006 r. przeciętne ceny mięsa, podrobów i przetworów mięsnych były o 3,9% niższe niż w 2005 r., w tym mięsa drobiowego i wieprzowego niższe odpowiednio o 14,0 i 3,2%. Spadek cen tłuszczów w porównywanych okresach o 2,4% był efektem istotnej redukcji cen tłuszczów zwierzęcych (o 4,4%), w tym wieprzowych o 10,9% i masła o 2,8%.

Średnioroczny wzrost cen towarów żywnościowych w 2006 r. był dużo niższy niż wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (o 5,1%) oraz przeciętnej emerytury i renty pracowniczej (o 7,7%) i rolniczej (o 5,8%). Wzrostowi dochodów nominalnych towarzyszyło zwiększenie zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (o 3,0%) i spadek stopy bezrobocia (z 17,6% w grudniu 2005 r. do 14,9% w grudniu 2006 r.). Wydatna poprawa sytuacji dochodowej ludności i pozytywne zmiany na rynku pracy sprzyjały wzrostowi popytu. Według GUS w 2006 r. w porównaniu z 2005 r. produkcja sprzedana przemysłu w dziale wytwarzającym artykuły spożywcze i napoje zwiększyła się o 7,3% (wobec wzrostu o 5,0% przed rokiem), a sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wzrosła o 11,0% (wobec wzrostu o 5,8% odpowiednio rok wcześniej).

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2006 r.

Wyszczególnienie	XII 2006		I-XII 2006
	XI 2006=100	XII 2005=100	I-XII 2005=100
OGÓŁEM	99,8	101,4	101,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	99,7	101,8	100,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,1	101,6	101,7
Odzież i obuwie	99,8	92,8	93,0
Mieszkanie	100,1	103,8	103,8
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,1	104,7	104,7
W tym nośniki energii	100,1	106,3	106,7
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,2	100,2
Zdrowie	100,0	101,0	101,3
Transport	98,0	97,2	100,6
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	96,0	93,7	101,5
Łączność	100,1	101,6	99,4
Rekreacja i kultura	100,1	101,8	99,3
Edukacja	100,0	101,0	101,5
Restauracje i hotele	100,1	102,4	101,8
Inne towary i usługi	100,0	100,8	100,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w grudniu 2006 r.

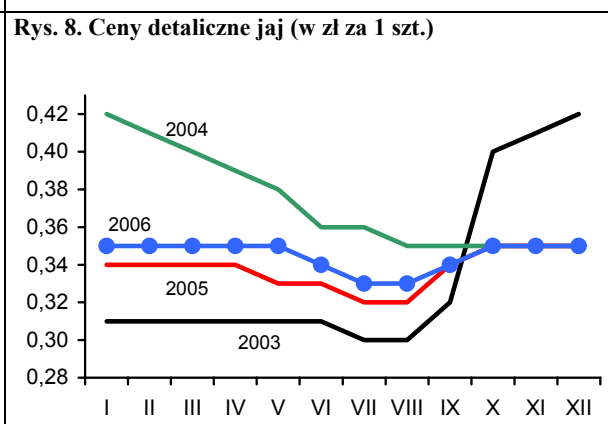
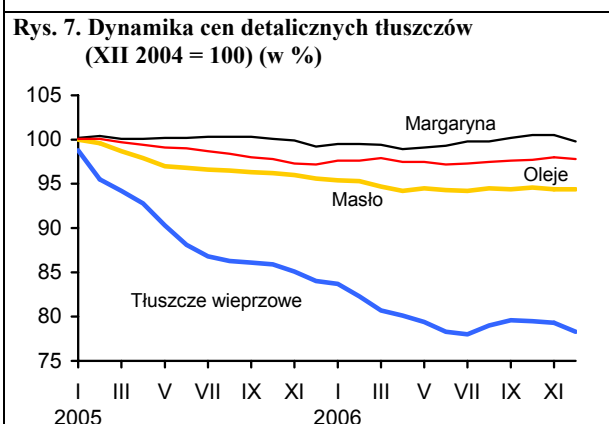
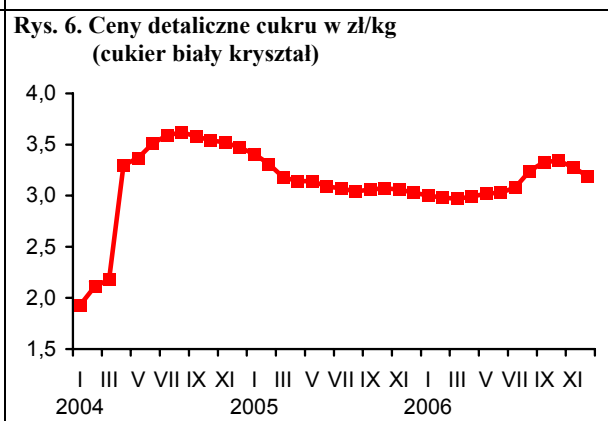
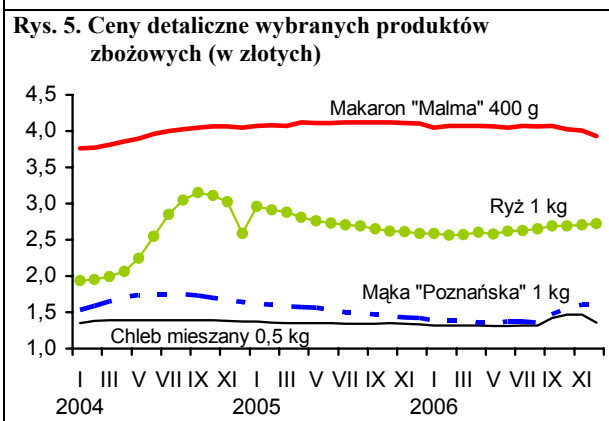
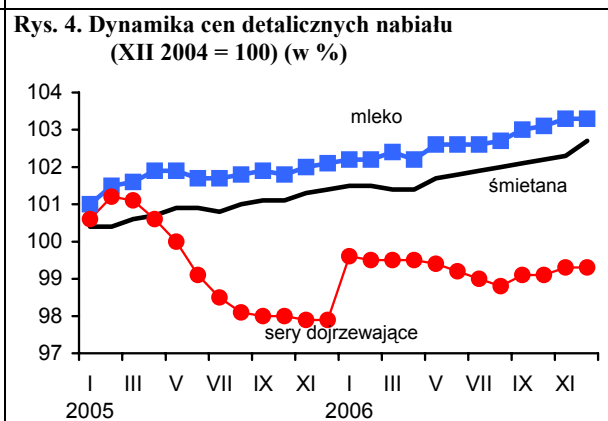
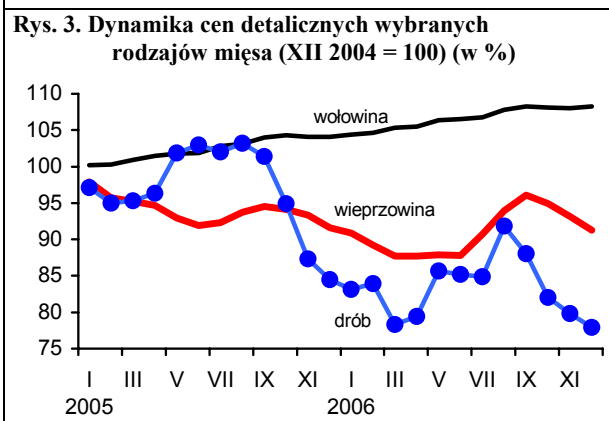
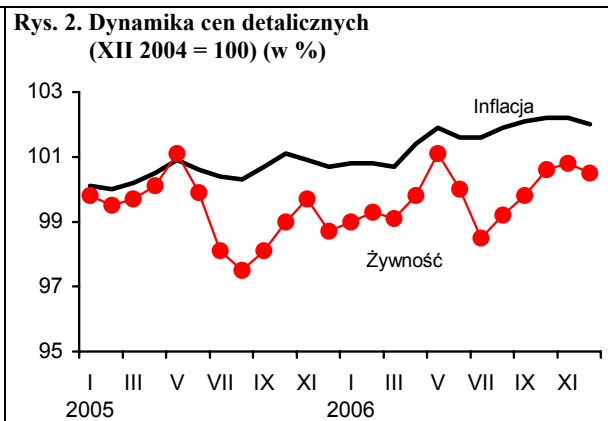
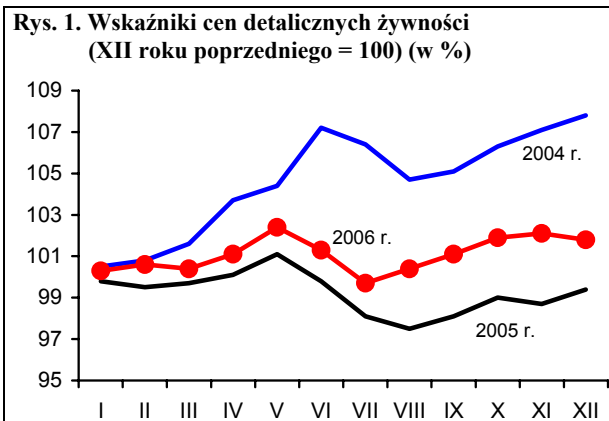
Wyszczególnienie	XII 2006		I-XII 2006
	XI 2006=100	XII 2005=100	I-XII 2005 =100
Żywność i napoje bezalkoholowe	99,7	101,8	100,6
Żywność	99,7	101,9	100,6
Pieczywo i produkty zbożowe	100,0	104,9	101,2
Pieczywo	100,0	106,4	101,9
Ryż	100,2	105,8	102,3
Makarony	99,9	100,9	100,3
Mięso i przetwory	98,8	98,7	96,1
Mięso wieprzowe	98,0	99,7	96,8
Mięso wołowe	100,2	104,0	104,2
Drób	97,6	92,4	86,0
Przetwory mięsne i wędliny	99,3	99,9	98,4
Ryby	99,9	101,6	101,9
Mleko, sery i jaja	100,1	100,7	100,1
Artykuły mleczarskie	100,0	100,7	99,8
Mleko	100,0	101,1	100,8
Sery twarogowe	99,8	99,6	98,7
Sery dojrzewające i topione	100,0	100,0	98,6
Jaja	100,6	100,4	102,3
Oleje i pozostałe tłuszcze	99,7	99,2	97,6
Masło	100,0	98,5	97,1
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	98,8	93,0	89,1
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,3	100,5	99,5
Oleje roślinne	99,8	100,6	98,9
Owoce	100,5	97,8	103,4
Jabłka	100,6	98,6	116,9
Owoce cytrusowe	96,1	97,6	97,3
Banany	104,1	87,1	88,8
Warzywa	101,2	110,9	114,3
Ziemniaki	102,9	144,3	151,9
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	98,8	102,5	100,7
Cukier	97,2	106,0	100,6
Napoje bezalkoholowe	99,8	101,6	101,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2005 r. b – 2006 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,96	2,91	2,88	2,81	2,76	2,73	2,71	2,69	2,65	2,62	2,61	2,60
	b	2,59	2,56	2,57	2,60	2,58	2,62	2,63	2,65	2,69	2,69	2,71	2,72
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,37	1,36	1,35	1,35	1,35	1,35	1,34	1,34	1,34	1,34	1,34	1,33
	b	1,32	1,32	1,32	1,32	1,31	1,31	1,32	1,32	1,42	1,47	1,47	1,36
Makaron jajeczny „Malma” – 400 g	a	4,07	4,08	4,07	4,12	4,11	4,11	4,12	4,12	4,12	4,12	4,11	4,10
	b	4,05	4,07	4,07	4,07	4,06	4,05	4,07	4,06	4,07	4,02	4,01	3,93
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,62	1,60	1,59	1,57	1,56	1,54	1,50	1,49	1,47	1,45	1,43	1,42
	b	1,39	1,38	1,38	1,36	1,36	1,37	1,37	1,36	1,47	1,55	1,60	1,61
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	15,86	15,86	15,98	16,08	16,18	16,24	16,41	16,50	16,67	16,74	16,65	16,72
	b	16,95	16,96	17,05	17,05	17,13	17,13	17,15	17,27	17,25	17,17	17,18	17,22
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	20,50	20,56	20,64	20,79	20,79	20,80	20,99	21,06	21,25	21,25	21,23	21,17
	b	21,30	21,38	21,49	21,55	21,83	21,87	22,10	22,24	22,33	22,30	22,29	21,92
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,42	13,87	13,75	13,65	13,31	13,07	13,16	13,49	13,67	13,56	13,44	13,07
	b	12,93	12,61	12,29	12,46	12,53	12,45	13,05	13,74	14,28	13,98	13,61	13,21
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,45	5,32	5,42	5,58	6,18	6,30	6,19	6,33	6,07	5,34	4,76	4,63
	b	4,53	4,71	4,27	4,51	5,25	5,17	5,19	5,91	5,34	4,80	4,62	4,50
Szyńka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	20,47	20,21	20,10	20,00	19,84	19,80	19,74	19,88	19,95	19,84	19,80	19,67
	b	19,79	19,64	19,47	19,12	19,19	19,22	19,46	19,86	20,07	20,08	20,10	19,72
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	9,43	9,25	9,21	9,15	9,02	8,98	8,95	9,03	9,08	9,11	9,08	9,00
	b	8,89	8,70	8,52	8,57	8,52	8,63	8,72	8,93	9,06	8,95	8,88	8,81
Dorsz odgłowiony – 1 kg	a	11,21	11,32	11,32	11,38	11,37	11,48	11,53	11,53	11,55	11,61	11,63	11,65
	b	11,68	11,56	11,69	11,64	11,63	11,66	11,77	11,89	11,92	11,89	12,08	12,24
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,45	2,46	2,46	2,47	2,47	2,46	2,46	2,46	2,46	2,44	2,45	2,45
	b	2,44	2,43	2,43	2,41	2,42	2,41	2,41	2,41	2,42	2,42	2,42	2,40
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,02	1,01	1,00	1,00	0,99	0,99	0,98	0,97	0,95	0,95	0,95	0,94
	b	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,33	9,39	9,41	9,41	9,42	9,41	9,41	9,42	9,42	9,42	9,42	9,41
	b	9,42	9,43	9,43	9,42	9,46	9,49	9,49	9,51	9,52	9,58	9,59	9,59
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	17,15	17,22	17,10	16,83	16,49	16,24	16,04	15,91	15,88	15,89	15,90	15,88
	b	15,95	15,90	15,89	15,96	15,74	15,84	15,74	15,68	15,78	15,83	15,86	15,81
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,26	4,17	4,19	4,22	4,21	4,23	4,26	4,35	4,38	4,40	4,39	4,40
	b	4,36	4,36	4,37	4,35	4,38	4,41	4,41	4,39	4,41	4,43	4,43	4,42
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,34	0,34	0,34	0,34	0,33	0,33	0,32	0,32	0,34	0,35	0,35	0,35
	b	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,34	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35	0,35
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,27	3,23	3,19	3,16	3,14	3,14	3,12	3,12	3,12	3,12	3,11	3,10
	b	3,06	3,06	3,03	3,01	3,02	3,03	3,04	3,04	3,03	3,04	3,03	3,01
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,26	1,26	1,25	1,25	1,24	1,24	1,24	1,23	1,23	1,22	1,22	1,22
	b	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,23	1,22	1,23	1,23	1,23	1,21
Olej rzepakowy – 1l	a	4,76	4,78	4,76	4,74	4,74	4,74	4,73	4,72	4,70	4,67	4,63	4,64
	b	4,65	4,67	4,69	4,68	4,69	4,67	4,69	4,69	4,73	4,74	4,75	4,74
Śłonina – 1 kg	a	5,06	4,74	4,63	4,53	4,39	4,24	4,09	4,06	4,06	4,03	4,00	3,92
	b	3,94	3,81	3,73	3,67	3,61	3,53	3,48	3,56	3,53	3,50	3,48	3,39
Smalec – 250 g	a	1,54	1,52	1,50	1,47	1,43	1,40	1,37	1,32	1,30	1,28	1,26	1,23
	b	1,22	1,20	1,18	1,17	1,16	1,14	1,14	1,13	1,12	1,11	1,11	1,10
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,41	3,31	3,18	3,14	3,14	3,09	3,07	3,04	3,06	3,07	3,06	3,03
	b	3,00	2,98	2,97	2,99	3,02	3,03	3,08	3,24	3,33	3,34	3,28	3,19
Jabłka – 1 kg	a	1,79	1,79	1,82	1,97	2,13	2,26	2,35	2,36	2,15	2,09	2,08	2,10
	b	2,13	2,19	2,29	2,39	2,75	3,25	3,83	3,31	2,48	2,13	2,07	2,08

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski

W 2006 r. ceny środków produkcji wzrosły średnio o 2,3% przy dużym zróżnicowaniu dynamiki na poszczególnych rynkach. W trzecim roku po wejściu do UE utrzymały się wzrostowe tendencje popytu na środki dla rolnictwa. Między grudniem 2006 r., a grudniem 2005 r. średni wzrost cen nawozów mineralnych wyniósł 1,6%, środków ochrony roślin 0,8%, materiałów budowlanych o 6,4% i maszyn rolniczych o 3,8%, natomiast nośniki energii wyjątkowo staniały o 1,2%. Wzrosły wydatki na zakup środków produkcji, do czego przyczyniły się dopłaty bezpośrednie oraz subwencje wypłacane w ramach SAPARDU i SPO na inwestycje w rolnictwie.

W 2006 r. zużycie nawozów mineralnych wzrosło do 123,3 kg NPK na 1 ha użytków rolnych. Na ten wzrost wpłynęła również zmiana metody liczenia zużycia nawozów na jednostkę powierzchni (wyłączono odłogi i ugory). Zużycie nawozów wapniowych zmalało do 54,8 kg CaO/ha użytków rolnych, a więc o 40% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Osiągnięty poziom wapnowania jest niższy od dziesiątków lat, na co wpłynęło zniesienie dotacji do produkcji i pozyskiwania nawozów wapniowych oraz podwyżka cen w ostatnich dwóch latach o ok. 20%. Tylko w woj. dolnośląskim zużycie nawozów wapniowych przewyższa nawożenie mineralne. Średnio w całej Polsce w 2006 r. nawożenie mineralne przewyższało zużycie nawozów wapniowych o 125%, mimo wysokiego zakwaszenia gleb i wysokiego udziału gleb wymagających wapnowania. Średnio ceny nawozów mineralnych wzrosły o 1,6%. Największe podwyżki w 2006 r. dotyczyły saletry amonowej (o 6,1%), wapna tlenkowego (o 6,3%), superfosfatu prostego granulowanego (o 4,4%) i polifoski (o 4,2%). Obniżono natomiast ceny nawozów wieloskładnikowych (o 6,7%), soli potasowej (o 1,8%) i superfosfatu potrójnego. Wzrost cen zbóż wpłynął pozytywnie na poprawę relacji cen do nawozów mineralnych. W grudniu 2006 r. na 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 3,7 kg pszenicy, podczas gdy w grudniu 2005 r. było to 5,7 kg pszenicy. Do najtańszych nawozów należała sól potasowa (2,6 kg pszenicy), fosforan amonu (3,1 kg) i polifoska (3,4 kg). Do najdroższych należały: superfosfat prosty (5 kg pszenicy), saletrzak (4,4 kg) i saletra amonowa (4,1 kg).

Wzrosły obroty środkami ochrony roślin. W 2006 r. zużyto globalnie 16,5 tys. ton środków ochrony roślin, co w przeliczeniu na 1 ha gruntów ornych i sadów wyniosło 1,32 kg substancji aktywnej. Średni wzrost cen środków ochrony roślin w okresie grudzień 2005 r. – grudzień 2006 r. wyniósł 0,8%. Do grupy środków droższych należały następujące preparaty: ziarno zatrute (wzrost o 4,7%), Decis 2,5 EC (o 3,3%), Nimrid 250 EC (o 2,6%), Karate 050 CS (o 2,4%) i chwastox extra (o 2,1%). Równocześnie nastą-

piły obniżki cen następujących preparatów: Dithane M-45 (o 5%), Zolone 350 (o 2,4%), Reglone 200 SL (o 1,1%) i zaprawa nasienne (o 0,5%).

W 2006 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zużycie paliw stałych zmniejszyło się, natomiast zużycie paliw ciekłych i gazowych nieznacznie wzrosło. W strukturze paliw stałych dominował węgiel kamienny, którego ceny wzrosły o 7,6%. Ceny koksu opałowego obniżyły się o 10,2%, benzyny „Euro Super” o 7,1%, a oleju napędowego do ciągników o 3,9%. Jedynie olej opałowy podrożał o 0,8%. Ceny gazu propan-butan „LPG” zostały obniżone o 5,0%. Ceny energii elektrycznej od dłuższego czasu utrzymują się na tym samym poziomie. W perspektywie 2007 r. korzystanie z nośników energii będzie się kształtowało podobnie jak w minionym roku gospodarczym. Poprawiły się relacje cen produktów rolnych do cen nośników energii.

W 2006 r. wzrastał nieustannie popyt na materiały budowlane, mimo systematycznego wzrostu cen. Wejście do UE oraz dopłaty bezpośrednie w rolnictwie i systematyczny spadek inflacji doprowadziły do znacznego obniżenia ceny kredytów inwestycyjnych. Czynnikiem sprzyjającym stawała się również poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw oraz wyjątkowo łagodna zima, co umożliwiło prowadzenie prac budowlanych do końca roku. Średni wzrost cen materiałów budowlanych wyniósł 6,4%. Staniały jedynie wyroby z tworzyw sztucznych oraz okna i drzwi z PCV. Natomiast znacznie wzrosły ceny wyrobów i wytworów metalowych, które w latach poprzednich znacznie staniały. W 2006 r. najbardziej podrożały dwuteowniki (o 15,7%), rury stalowe (o 12,2%), blacha dachowa (o 8,1%) i stal płaska (o 7,2%). Istotnie podrożały również podstawowe materiały budowlane: cegły (o 8,3%), cement (o 7,2%) i wapno (o 3,1%). Wyroby z drewna w postaci gotowych elementów budowlanych podrożały od 7,6% (okna) do 11% (drzwi drewniane wejściowe i parkiety).

Wzrasta popyt zarówno na maszyny podstawowe, jak i o wysokim poziomie techniki rolniczej. W 2006 r. dominowały podwyżki przy znacznej ich rozpiętości, przy coraz większej liczbie maszyn taniejących. Ceny ciągników wzrosły o 36,7%, przy znacznej ich modernizacji. Pługi ciągnikowe zdrożały o 8,2%, kultywatory i dojarzki z rurociągiem o 7,6%, kopaczki elewatorowe o 7,5%, a inne maszyn od 3-5%. W grupie maszyn, na które obniżono ceny znajduje się kombajn zbożowy TC54 Hydro obniżka (o 8,4%), rozsiewacz nawozów (o 5,6%), schładzarka do mleka 500 litrów (o 5%), agregat uprawowy do siewnika (o 4,6%) i opryskiwacz (o 1,3%). Maszyny staniały w relacji do cen zbóż, natomiast w relacji do żywca wieprzowego zdrożały.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miar.	Ceny w zł			Dynamika cen %		Relacje 1 kg NPK do:	
		XII 2005	XI 2006	XII 2006	XII 2006 XI 2006	XII 2006 XII 2005	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	67,48	69,68	69,88	100,3	103,6	4,36	7,59
Saletra amonowa 34%N	„	74,36	80,71	78,88	97,7	106,1	4,05	7,05
Mocznik 46%N	„	93,92	96,24	96,32	100,1	102,6	3,66	6,36
Superfosfat prosty 20%N	„	54,96	57,36	57,40	100,1	104,4	5,01	8,72
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	84,96	84,64	84,88	100,3	99,9	3,71	6,45
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	109,64	111,60	111,70	100,1	101,9	3,05	5,31
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	89,08	87,56	87,52	100,0	98,2	2,55	4,43
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	105,44	109,80	109,90	100,0	104,2	3,43	5,96
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	109,80	102,00	102,40	100,5	93,3	3,58	6,23
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	45,19	48,11	48,04	99,9	106,3	1,40	2,43

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %		Relacje środka do:	
		XII 2005	XI 2006	XII 2006	XII 2006 XI 2006	XII 2006 XII 2005	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Zolone 350	1 l	60,41	58,71	58,96	100,4	97,6	10,30	17,92
Nurelle D 550 FC	100 ml	42,79	43,50	43,46	99,9	101,6	7,59	13,21
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,86	20,28	20,33	100,2	102,4	3,55	6,18
Decis 2,5 EC	250 ml	24,23	25,09	25,03	99,8	103,3	4,37	7,61
Dithane M-45	1 kg	23,16	22,07	22,00	99,7	95,0	3,84	6,69
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,26	28,10	28,12	100,1	99,5	4,91	8,55
Bravo	1 l	42,70	42,76	42,70	99,9	100,0	7,46	12,98
Nimrod 250 EC	1 l	97,10	99,66	99,63	100,0	102,6	17,40	30,28
Roundup	1 l	22,99	23,45	23,48	100,1	102,1	4,10	7,14
Granstar	8 g	17,90	17,90	17,88	99,9	99,9	3,12	5,43
Fusilade Forte	1 l	112,20	113,79	113,70	99,9	101,3	19,86	34,56
Chwastox extra	1 l	14,20	14,48	14,50	100,1	102,1	2,53	4,41
Reglane 200 SL	1 l	77,49	76,67	76,67	100,0	98,9	13,39	23,30
Ziarno zatrute fosforkiem cynku, 1AB	1 kg	19,03	19,86	19,92	100,3	104,7	3,48	6,05

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %		Relacje nośników do:	
		XII 2005	XI 2006	XII 2006	XII 2006 XI 2006	XII 2006 XII 2005	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	t	497,46	534,06	535,50	100,3	107,6	93,54	162,77
Koks opałowy	t	828,01	740,63	743,56	100,4	89,8	129,88	226,01
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	3,93	3,80	3,65	96,1	92,9	0,64	1,11
Olej napędowy	1 l	3,82	3,82	3,67	96,1	96,1	0,64	1,12
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,46	2,54	2,48	97,6	100,8	0,43	0,75
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,20	2,19	2,09	95,4	95,0	0,37	0,64
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,29	11,36	11,36	100,0	100,6	1,98	3,45
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,86	20,81	20,83	100,1	99,9	3,64	6,33
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,68	10,98	11,00	100,2	103,0	1,92	3,34
Płyn do chłodziac „Petrygo”	1 l	10,13	10,24	10,25	100,1	101,2	1,79	3,12
Energia elektryczna	10 kWh	4,24	4,24	4,24	100,0	100,0	0,74	1,29

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %		Relacje materiałów budowlanych do:	
		XII 2005	XI 2006	XII 2006	XII 2006 XI 2006	XII 2006 XII 2005	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	17,58	18,88	18,84	99,8	107,2	3,29	5,73
Wapno	1 t	412,55	425,13	425,48	100,1	103,1	74,32	129,33
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	137,05	164,92	165,21	100,2	120,5	28,86	50,22
Stal płaska (płaskownik)	1 t	2902,24	3129,84	3111,52	99,4	107,2	543,50	945,75
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	10,05	11,21	11,28	100,6	112,2	1,97	3,43
Dwuteownik gruby	1 t	3154,16	3636,43	3648,26	100,3	115,7	637,25	1108,89
Blacha dachowa	1 m ²	28,30	30,63	30,59	99,9	108,1	5,34	9,30
Tynk „Atlas”	25 kg	42,25	45,07	45,07	100,0	106,7	7,87	13,70
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	0,72	0,78	0,78	100,0	108,3	0,14	0,24
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	730,82	701,14	697,57	99,5	95,5	121,85	212,03
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	541,42	537,40	546,04	101,6	100,9	95,38	165,97
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	26,05	25,95	26,06	100,4	100,0	4,55	7,92
Okno drewniane szklane	1 szt.	1172,61	1257,56	1261,97	100,4	107,6	220,43	383,58
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	978,56	1068,87	1086,30	101,6	111,0	189,75	330,18

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %		Relacje środków mech. do:	
	XII 2005	XI 2006	XII 2006	XI 2006 X 2006	XII 2006 XII 2005	pszenicy dt	żyw. wiepr. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	376733,75	344606,31	345169,38	100,2	91,6	602,92	1049,15
Kombajn do ziemniaków	48812,04	50396,61	50619,39	100,4	103,7	88,42	153,86
Samochód Lublin	61363,24	63436,55	63348,21	99,9	103,2	110,65	192,55
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	16998,16	17690,48	17690,48	100,0	104,1	30,90	53,77
Siewnik zbożowy 25 redlic	12914,89	13377,16	13424,38	100,4	103,9	23,45	40,80
Ciągnik „Ursus” 3512	71711,89	98032,19	98032,19	100,0	136,7	171,24	297,97
Ciągnik 90 kW	148998,92	155509,11	157462,37	101,3	105,7	275,04	478,61
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	22683,99	23366,00	23366,00	100,0	103,0	40,81	71,02
Kopaczka elewatorowa	9951,72	10674,68	10700,60	100,2	107,5	18,69	32,52
Agregat uprawowy do siewnika	13037,23	12433,83	12433,83	100,0	95,4	21,72	37,79
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5696,86	6025,80	6025,80	100,0	105,8	10,53	18,32
Glebogryzarka	4785,55	4833,07	4844,17	100,2	101,2	8,46	14,72
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	32880,85	33852,51	33844,82	100,0	102,9	59,12	102,87
Opryskiwacz 300 l	2674,11	2639,31	2639,74	100,0	98,7	4,61	8,02
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4525,67	4663,52	4677,96	100,3	103,4	8,17	14,22
Rozsiewacz nawozów	1473,26	1384,09	1391,45	100,5	94,4	2,43	4,23
Sadzarka 2 rzędowa	2581,36	2660,93	2637,25	99,1	102,2	4,61	8,02
Pług 3 skibowy	3331,36	3599,65	3603,16	100,1	108,2	6,29	10,95
Kultywator 14-18 zębowy	1379,47	1482,56	1484,31	100,1	107,6	2,59	4,51
Dojarka 2 konwie ^a	7943,79	8033,79	8083,65	100,6	101,8	14,12	82,19
Dojarka z rurociągiem ^a	42988,91	46262,43	46262,43	100,0	107,6	80,81	470,03
Schładzarka do mleka 500 l ^a	17665,12	16855,62	16785,81	99,6	95,0	29,32	170,67

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Albin Klementowski
Magdalena Talarek

Szacuje się, iż w 2006 r. spadkowi produkcji rolnej towarzyszyło okresowe obniżenie się popytu na niektóre usługi rolnicze, przy stabilizacji popytu na inne. Wskazują na to dostępne dane dotyczące sfery usług związanych z produkcją zwierzęcą. Liczba krów objętych oceną użytkowości mlecznej w grudniu 2006 r. wyniosła 509 tys. sztuk i obniżyła się o 0,2% w porównaniu z miesiącem poprzednim, a w stosunku do grudnia 2005 r. była niższa o 1,7% (tab. 1, rys. 1). Średnioroczna liczba krów ocenianych w 2006 r. wyniosła 519 tys., tj. o 2% więcej niż w 2005 r. Usługi oceniania krów upowszechnione są najbardziej w zachodnich i północno-wschodnich regionach Polski (rys. 5). W trzech kwartałach 2006 r. liczba zabiegów unasienniania krów wyniosła 1 324 tys. sztuk, a inseminacji loch 882 tys. sztuk i wobec analogicznego okresu 2005 r. odpowiednio obniżyła się o 1% i wzrosła o 2,9%.

Rozwija się sieć usług dla rolnictwa (rys. 2). W grudniu 2006 r. zarejestrowanych było 23,9 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,7% więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą ich grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (10,8 tys.) i weterynaryjnych (8,1 tys.), a mniej liczne były zakłady usług zootechnicznych (3 tys.) i naprawcze maszyn (2 tys.). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 7%, placówek zootechnicznych o 2,1% i zakładów naprawczych o 3,5%, zaś liczba zakładów weterynaryjnych zmniejszyła się o 2,5%.

Ceny usług dla rolnictwa w grudniu 2006 r. w stosunku do miesiąca poprzedniego nieznacznie wzrosły (o 0,1%), natomiast zwiększyły się o 2,9% w porównaniu z grudniem 2005 r. (przy inflacji 1,4%). Między grudniem 2005 r., a grudniem 2006 r. ceny usług rolniczych wzrosły o 5,2%, a pośrednich usług dla

rolnictwa o 2,6% (tab. 3). Średnio w 2006 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, ceny usług zwiększyły się przeciętnie o 3,7% (przy 1% wskaźniku inflacji). W tym czasie ceny usług rolniczych wzrosły o 6,5%, a usług pośrednio rolniczych o 1,8%. W grupie usług rolniczych o 7,1% wzrosły ceny usług mechanizacyjnych (siewnych o 8,1%, zbioru płodów o 7,5%, uprawowych o 6,9% i chemizacyjnych o 6,2%) i o 4% usługi w zakresie produkcji zwierzęcej (o 5,9% weterynaryjne i inseminacyjne o 2,2%) oraz o 1,6% usługi robocizny przy pracach polowych. W grupie usług pośrednich o 6,5% zwiększyły się ceny usług ubezpieczeniowych, o 3,6% handlowych, o 3,4% budowlano-remontowych i o 2,8% naprawczych, a młynarskich o 1,3%. Obniżyły się natomiast ceny usług bankowych (o 10,9%) i transportowych (o 3,2%). W województwach południowo-wschodnich i północno-wschodnich ceny usług weterynaryjno-zootechnicznych są najwyższe, najniższe zaś w województwach północno-zachodnich i środkowych (rys. 6).

Bardzo poprawiły się relacje cenowe produktów rolnych i usług (tab. 2). Cena względna pakietu usług (tab. 5), wyrażona w ekwiwalentnej cenowo masie produktów, w grudniu 2006 r. obniżyła się o 21,4% w porównaniu z grudniem 2005 r. Natomiast w 2006 r. w porównaniu z poprzednim – cena pakietu usług obniżyła się o 6,3%; przy tym zwiększyła się o 8,9% przy wyrażeniu cen usług w odpowiednikach produkcji zwierzęcej, natomiast obniżyła się o 13,8% w równoważnikach produkcji roślinnej.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy	Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia L. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2003	I-XII	471	25,2	1 630	922	9 746	1 890	8 457	3 261
2004	I-XII	480	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII	509	29,5	1 697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
	XII	518	30,2	360	325	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I	519	30,4	x	x	x	x	x	x
	II	521	30,6	x	x	x	x	x	x
	III	523	30,6	397	301	10 156	1 949	8 254	2 980
	IV	525	30,7	x	x	x	x	x	x
	V	539	31,6	x	x	x	x	x	x
	VI	520	30,9	467	332	10 506	1 978	8 173	3 045
	VII	520	30,9	x	x	x	x	x	x
	VIII	517	30,8	x	x	x	x	x	x
	IX	515	30,7	460	249	10 755	1 981	8 152	3 033
	X	512	30,6	x	x	x	x	x	x
	XI	510	30,5	x	x	x	x	x	x
	XII	509	30,4	x	x	10 761	2 004	8 146	3 001
Wskaźnik zmian (%)									
<u>IX 2006</u> IX 2005		99,8	100,7	96,8	91,9	107,8	102,6	97,6	105,2
<u>XII 2006</u> XII 2005		98,3	100,7	x	x	107,0	103,5	97,5	102,1

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy	Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2003	I-XII	98,2	95,9	104,1	92,5	98,4
2004	I-XII	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII	90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
	XII	105,0	105,0	.	99,3	105,0
2006	I	100,0	99,8	.	95,9	100,1
	II	102,3	102,7	.	100,3	102,3
	III	100,1	99,1	.	99,4	100,2
	IV	100,2	99,9	102,5	99,3	100,3
	V	100,4	100,1	100,5	100,0	100,5
	VI	101,8	102,3	101,5	102,9	101,6
	VII	98,8	99,1	95,8	103,0	98,7
	VIII	100,7	103,7	98,8	99,1	101,9
	IX	100,2	99,8	100,5	95,3	98,6
	X	96,3	96,3	96,1	96,5	96,4
	XI	102,6	102,7	107,7	96,2	102,6
	XII	112,7	112,7	123,0	99,9	112,7
<u>XII 2006</u> XII 2005		126,2	123,5	145,5	95,1	126,6
<u>I-XII 2006</u> I-XII 2005		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2003		2004		2005		2006												XII 2006		I-XII 2006	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2005	I-XII 2005		
	% wobec poprzedniego okresu																					
Wskaźnik zmian cen usług	101,3	104,0	104,2	100,1	101,2	99,9	100,1	100,3	100,2	99,9	100,2	99,9	99,8	100,2	100,3	100,1	100,0	100,1	100,1	102,9	103,7	
I. Usługi rolnicze^a	103,4	105,1	105,3	100,1	101,4	99,5	101,1	100,6	100,5	99,4	100,3	99,4	99,5	100,3	100,7	100,1	99,9	100,1	100,1	105,2	106,5	
1. mechanizacyjne	103,1	106,2	105,2	.	.	.	101,8	98,9	100,5	99,2	100,4	99,3	99,3	100,7	100,1	99,9	100,1	100,1	100,1	106,3	107,1	
a. uprawowe	103,9	107,9	107,0	98,2	100,5	.	100,7	100,3	100,0	100,3	100,0	99,7	106,9	
b. siewu-sadzenia	102,4	104,7	106,9	99,1	100,0	.	100,2	100,0	100,2	100,0	100,1	108,1	
c. chemizacyjne	103,6	109,3	103,9	100,0	100,8	98,2	101,8	100,0	101,0	99,8	100,3	100,0	100,3	100,0	100,3	100,2	100,0	100,1	100,1	106,3	106,2	
d. zbioru plodów	102,2	106,0	104,2	98,8	101,4	100,1	98,7	100,5	101,4	100,1	107,5	
2. usługi robocizny przy pracach polowych	.	.	104,5	107,7	101,0	99,0	100,7	100,0	100,0	98,9	100,7	98,8	99,5	.	.	.	101,6	
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	105,3	103,3	106,2	100,1	101,7	100,2	100,7	100,4	100,2	100,0	100,2	100,0	100,0	100,3	100,1	100,1	100,1	100,0	100,0	104,0	104,2	
a. weterynaryjne	104,5	101,4	105,2	100,0	103,6	100,2	100,9	100,5	100,4	100,0	100,5	100,4	100,0	100,5	99,8	100,0	100,0	100,0	100,0	105,9	106,1	
b. inseminacyjne	106,1	105,2	107,3	100,3	99,8	100,2	100,5	100,3	100,0	100,0	100,3	100,0	100,0	100,1	100,5	100,2	100,3	100,0	100,0	102,2	102,3	
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa^a	100,8	103,2	103,5	100,0	101,1	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	100,2	100,1	99,9	100,1	100,1	100,0	100,0	100,1	100,1	102,6	101,8	
1. transportowe	102,4	103,1	102,2	100,0	97,5	98,4	99,9	100,2	100,0	100,4	100,0	100,4	100,1	100,4	100,3	100,5	100,3	100,0	100,0	98,0	96,8	
2. naprawcze	102,7	104,4	104,9	100,1	101,0	99,5	99,7	100,5	100,1	100,3	100,5	100,3	100,5	100,0	100,0	99,9	100,3	100,1	100,1	102,4	102,8	
3. budowlano-remontowe	101,6	101,7	105,4	100,2	101,1	100,2	100,6	100,3	100,5	100,0	100,3	100,5	99,6	100,2	100,1	100,1	100,0	100,0	100,3	103,2	103,4	
4. młynarskie ^b	102,1	104,0	103,1	99,8	99,5	100,6	100,2	100,8	100,1	100,9	100,6	100,6	100,6	100,6	100,2	100,0	99,3	100,0	100,0	102,2	101,3	
5. handlowe	98,4	103,1	100,7	99,7	102,6	100,1	99,9	100,3	99,9	99,7	99,8	99,7	99,8	99,9	100,1	100,2	100,0	100,1	100,1	104,5	103,6	
6. finansowe	95,3	102,6	102,8	100,1	102,4	100,2	99,7	99,7	99,7	99,9	99,8	99,9	99,8	100,1	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	103,1	100,7	
- ubezpieczeniowe	91,3	97,8	106,4	100,0	104,7	100,6	100,4	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	109,2	106,5	
- bankowe	100,1	107,9	95,6	100,2	97,7	99,4	98,2	98,7	99,1	99,6	99,4	99,6	99,4	99,5	99,8	99,6	99,7	99,7	99,7	90,8	89,1	
Wskaźnik inflacji	100,8	103,5	102,1	99,8	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	100,0	99,8	101,4	101,0	

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne

^b przemiał zbóż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2006												2005		2004		2003		2006		XII 2006		I-XII 2006	
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	XII	I-XII	I-XII	XII 2005	I-XII 2005	XII 2006	I-XII 2006				
														%		%		%		%					
Orka plugiem	za 1 godz.	81,1	86,2	92,0	98,4	97,4	97,9	99,4	99,4	99,5	99,5	99,2											107,4		
Stew stewn. rzędowym	za 1 godz.	67,7	71,2	76,5	83,1	82,3	82,7	81,5	81,6	81,7	81,8												107,3		
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	53,6	59,7	61,8		62,4	63,6	63,3	64,1	64,1	64,4												103,1		
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	56,8	61,0	63,7	68,6	68,6	68,6	68,7	69,2	69,2	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	69,6	107,7	
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	147,1	168,7	195,0			219,9	217,0	218,5	228,9	228,9												113,8		
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	209,9	221,6	228,0				232,3	229,8	230,5													101,2		
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	111,9	114,9	118,0				126,4	122,2	127,7	127,9												107,1		
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień		41,8	43,7	41,7	44,9	45,3	44,8	44,3	44,7	44,6	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	44,4	101,6	
Unasięnienie sztuczne krowy	1 szt.	39,5	42,4	45,5	46,2	46,4	46,4	46,4	46,4	46,8	46,9	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	47,0	102,3		
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	18,6	19,8	20,9	21,8	22,1	22,2	22,2	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3	106,1		
Przewóz 10 ton cegły samochoodem	na odległ. 20 km	119,0	123,5	124,0	117,7	117,9	118,1	117,1	118,3	118,7	119,2	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	95,6		
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	10,3	11,0	11,8	12,4	12,4	12,4	12,4	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	106,5		
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	26,3	27,6	28,4	28,2	28,8	28,9	28,9	28,9	29,0	29,0	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	29,4	101,7		
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	61,6	61,9	65,1	65,6	66,4	66,7	66,6	66,9	67,2	67,3	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	68,1	102,7	
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.			1033,7	999,7	1046,0	1047,5	1049,4	1022,5	1023,6	1026,6	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	1024,3	98,7	
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	28,7	30,3	31,6	31,7	31,4	31,5	31,5	31,1	31,2	31,3	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1	98,9	
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	8,0	8,3	8,6	8,4	8,5	8,5	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	8,7	99,8	
Oplata powierzchni lokalów handlowego	za 1 m ²	25,4	25,6	26,0	27,8	27,8	27,8	27,6	27,5	27,5	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	106,3	
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,0	104,2	107,3	116,4	116,2	116,2	116,2	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	115,9	108,7	
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	525,5	573,4	658,0	679,3	692,7	694,3	694,5	696,0	710,8	710,8	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	711,6	106,1	
Odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	736,1	690,2	662,0	614,8	594,2	591,1	588,9	584,3	581,6	578,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	576,4	89,2	
Odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	6202	5932	5699	5426	5127	5061	5046	5023	4980	4967	4950	4950	4950	4950	4950	4950	4950	4950	4950	4950	4950	4950	89,0	

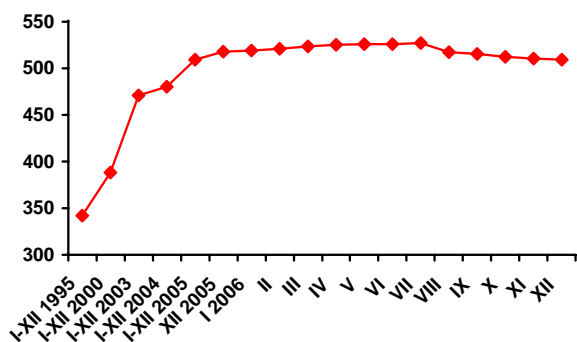
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

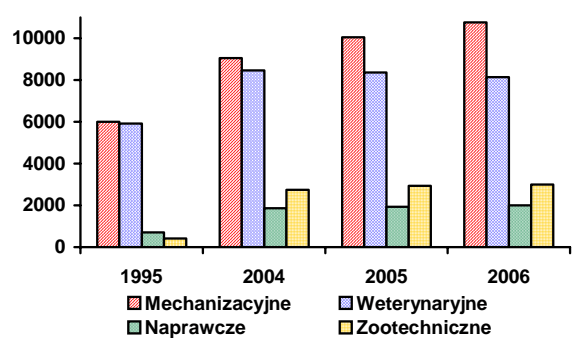
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2003		2004		2005		2006												XII 2006		I-XII 2006	
			I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XII 2006	I-XII 2005				
																						%		
Orka plugiem	za 1 godz.	dt pszenicy	1,8	1,8	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4	2,3	2,4	2,3	2,0	2,0	1,9					88,0			
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,5	1,5	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9	2,0	2,0	1,9	1,7	1,6							91,1		
Opryskiwanie roślin na obsz. 1 ha	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,2	1,2	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5	1,3	1,3							89,0		
Rozsiew nawozów szt. na obsz. 1 ha	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,2	1,3	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,7	1,6	1,4	1,4	1,3	1,2					66,7		
Zbiór zielonek siewk. za 1 godz.	za 1 godz.	l mleka	205	195	210		240	239	242	242	251	246										112,9		
Sprzet zboż kombajnem za 1 godz.	za 1 godz.	dt pszenicy	4,5	4,6	6,2					5,7	5,2	4,7										81,7		
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn. za 1 godz.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,8	4,7	4,7					2,4	2,6	2,9	5,2	7,0								95,2		
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	kg żyweca drobiu		12,7	13,9		16,0	18,0	17,2	16,0	15,4	14,6	15,0	15,2	16,0								117,1	
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	55	49	49	47	48	49	51	51	52	51	51	50	50	48							102,0	
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	kg żyweca bydła	7,2	6,0	5,1	5,5	5,3	5,3	5,3	5,3	5,4	5,5	5,4	5,5	5,7	5,6							105,0	
Przewóz samoch. 10 ton ceży na odległ. 20 km		kg żyweca trzody	37,3	30,0	32,5	34,0	35,0	35,0	35,2	33,0	30,0	27,7	29,0	31,8	34,9	36,4							102,4	
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	kg żyta	29	30	42	42	36	34	34	36	40	35	30	27	25,8	24,7							79,4	
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,6	0,6	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5							92,3	
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	dt pszenicy	1,3	1,3	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,2							86,5	
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	dt kukurydzy	19,4	21,5	27,9	30,0	27,0	26,0	24,5	24,0	22,7	22,0	20,0	22,3	20,3	18,6							83,3	
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	kg żyta	23	23	31	30	27	25	23	25	27	24	20	18	18	17							74,2	
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żyweca trzody	7,9	6,2	6,8	7,2	8,3	8,3	8,3	7,8	7,0	6,4	6,7	7,3	8,1	8,4							114,6	
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	l mleka	147	120	115	111	122	123	124	127	129	128	127	125	122	118							108,6	
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	11,5	11,9	17,9	18,0	18,0	18,0	16,9	17,0	17,1	16,2	14,0	14,1	13,3	12,4							90,9	
Odsetki kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt jęczmienia	16,7	14,2	17,5	17,0	16,0	16,0	15,4	15,0	15,9	14,9	14,0	13,3	12,9	11,4							84,8	
Odsetki kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	136	123	155	150	141	137	123	120	123	114	101	99	92	86							76,5	

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB

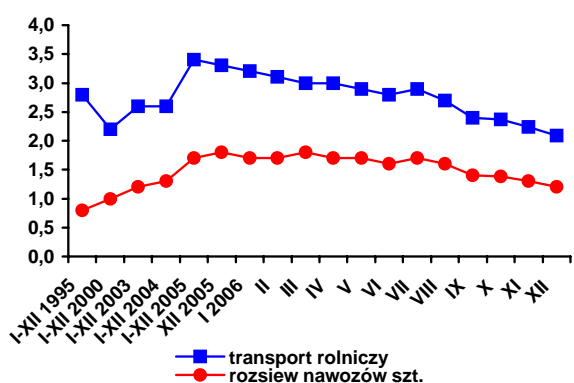
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

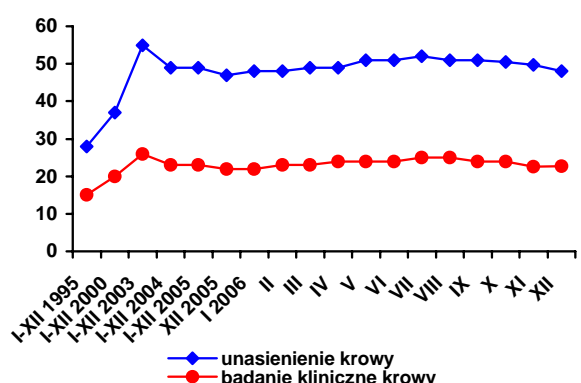
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

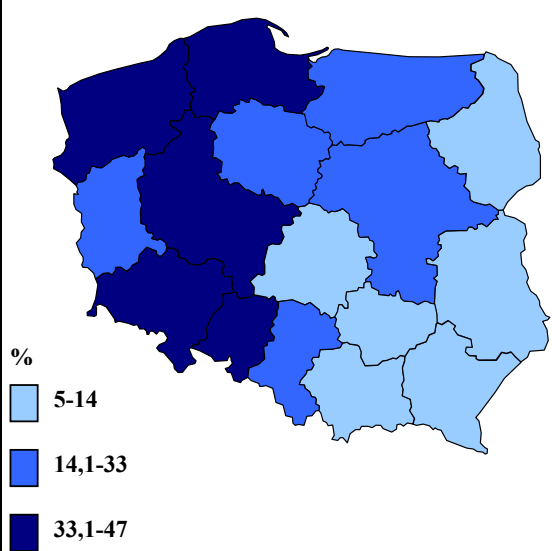
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

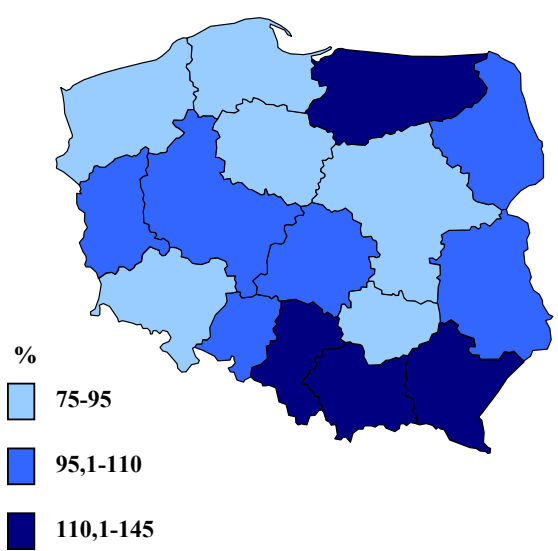
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zooteczniczych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowiu ogółem w grudniu 2006 r. (w %)

Rys. 6. Zróżnicowanie cen usług weterynaryjno-zootechnicznych w IV kwartale 2006 r. (Polska=100)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.

Wpływ zmiany cen w latach 2005-2006 na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych

Stanisław Mańko

Makroekonomiczna ocena sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych w 2006 r. według metody stosowanej przez Eurostat wskazuje, że wartość produkcji ogółem w stosunku do roku poprzedniego nieznacznie spadła (o 0,4%), a dochód z gospodarstwa rolnego nieznacznie wzrósł (o 0,5%)¹. Na tle ogółu gospodarstw wyróżniają się gospodarstwa nastawione na chów bydła mlecznego, w których wzrosły zarówno przychody (o 2,7%) jak i dochód z gospodarstwa rolnego (o 8,0%). Na zmiany te miały wpływ zarówno ceny produktów i środków produkcji w tym okresie, jak i decyzje producentów rolnych w zakresie organizacji produkcji i stosowanych technologii.

Na tle wyników tych badań może powstać pytanie w jakim stopniu na sytuację ekonomiczną rolników wpłynęły tylko ceny produktów i środków do produkcji rolniczej. Zadaniu temu służy model symulacyjny opracowany w ramach zadania badawczego realizowanego w IERiGŻ-PIB „Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego”. W modelu tym jako elementy stałe symulacji przyjęto potencjał produkcyjny wybranych gospodarstw prowadzących rachunkowość, organizację produkcji oraz rozkład sprzedaży produktów i zakupu środków do produkcji, a elementami zmiennymi była wartość wpłat i wypłat zależna od relacji cen w poszczególnych miesiącach badanego okresu w stosunku do roku wyjściowego, nietowarowego rozdysonowania produktów potencjalnie towarowych oraz wartości zapasów produktów i środków do produkcji. Wyniki działalności gospodarstw obliczane były zgodnie z metodologią przyjętą w Polskim FADN. Przedmiotem oceny była sytuacja dochodowa gospodarstw mlecznych (typ rolniczy TF 41), pogrupowanych według liczby utrzymywanych krów: około 10, 20, 40, 60, 80, 100 oraz 125 szt. stanu średniego w roku. W modelowaniu wykorzystano indeksy miesięcznych zmian cen podstawowych produktów oraz środków do produkcji rolniczej opracowanych w IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Wyniki modelowania wskazują (tab. 1), że zmiana wartości produkcji spowodowana zmianami cen jest bezpośrednio związana za strukturą przychodów w poszczególnych grupach gospodarstw. W gospodarstwach o najmniejszej liczbie utrzymywanych krów, udział mleka w przychodach ogółem jest najniższy i wynosi około 50%, a przyrost przychodów jest najwyższy i przekracza 5%. Wraz ze wzrostem skali produkcji mierzonej liczbą utrzymywanych krów w stadzie, udział mleka w produkcji ogółem rośnie do ponad 80% w gospodarstwach utrzymujących około 100

krów, a przyrost przychodów maleje do nieco ponad 3%. Przyrost przychodów ogółem najwyższy jest w gospodarstwach o najniższej i najwyższej skali produkcji.

Wartość bezpośrednich kosztów produkcji w świetle wyników modelowania w badanym okresie utrzymała się na niezmiennym poziomie lub nieznacznie spadła, wzrosły natomiast o 5-6% koszty pośrednie obliczane bez amortyzacji i kosztów czynników zewnętrznych. W wyniku tego wartość dodana brutto wzrosła od 4,5 w gospodarstwach utrzymujących około 40 krów do ponad 6% w gospodarstwach utrzymujących powyżej 100 krów oraz do 9,5% w gospodarstwach o najniższej skali produkcji. Koszty ogółem wzrosły we wszystkich grupach gospodarstw w sposób dość zbliżony o około 2%.

Największe różnice w poszczególnych grupach gospodarstw wystąpiły w wartości dochodu z gospodarstwa rolnego. Podobnie jak w przypadku przychodów ogółem największy przyrost dochodu zaobserwowano w gospodarstwach o najmniejszej skali produkcji mleka (o ponad 11%). W gospodarstwach utrzymujących około 20 oraz 125 krów, przyrost dochodu wyniósł 7% a w pozostałych grupach około 5% (rys. 1). Średnia skala produkcji okazała się najmniej korzystna z punktu widzenia względnej poprawy sytuacji dochodowej gospodarstw mlecznych.

Porównując wyniki modelowania z analizą makroekonomiczną można zauważyć dużą zbieżność rezultatów. Wprawdzie w gospodarstwach o średniej skali produkcji mleka rezultaty są wyraźnie niższe od ocen makroekonomicznych, ale biorąc pod uwagę fakt, że liczebność gospodarstw utrzymujących niewielką liczbę krów jest w Polsce najwyższa, mają one największy wpływ na rezultaty uśrednione w skali makro. Można więc uznać, że przyjęta koncepcja modelowania wpływu cen na sytuację dochodową gospodarstw, oparta na mikroekonomicznej analizie miesięcznych przepływów pieniężnych w przypadku gospodarstw nastawionych na chów bydła mlecznego, poprawnie odwzorowuje zmiany ich sytuacji ekonomicznej.

¹ Goraj L., Szacunek dochodów gospodarstw rolnych w 2006 r. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2007.

Tab. 1. Zbiórce zestawienie wyników symulacji wpływu cen na sytuację ekonomiczną gospodarstw nastawionych na chów bydła mlecznego w zł/gospodarstwo

Wyszczególnienie	Rok	Gospodarstwa mleczne wg liczby utrzymywanych krów						
		10 szt.	20 szt.	40 szt.	60 szt.	80 szt.	100 szt.	125 szt.
Produkcja mleka	2005	36 177	88 665	229 121	344 840	494 565	724 505	805 494
	2006	36 280	88 920	229 736	345 846	495 518	726 075	807 286
	2005=100	100,3	100,3	100,3	100,3	100,2	100,2	100,2
Razem produkcja	2005	63 772	128 449	340 401	465 732	609 295	844 575	946 176
	2006	67 048	132 783	348 801	477 440	625 133	868 532	981 321
	2005=100	105,1	103,4	102,5	102,5	102,6	102,8	103,7
Razem przychody	2005	71 774	140 656	365 701	501 428	669 418	894 878	1 011 292
	2006	76 031	146 478	377 227	517 598	692 731	924 881	1 054 455
	2005=100	105,9	104,1	103,2	103,2	103,5	103,4	104,3
Koszty bezpośrednie	2005	21 757	44 175	105 965	164 601	181 448	300 034	319 094
	2006	21 706	44 125	105 675	164 215	181 009	300 240	318 308
	2005=100	99,8	99,9	99,7	99,8	99,8	100,1	99,8
Koszty pośrednie	2005	10 016	16 482	38 434	67 436	70 300	92 378	100 959
	2006	10 522	17 371	40 342	71 125	74 063	97 574	107 377
	2005=100	105,1	105,4	105,0	105,5	105,4	105,6	106,4
Wartość dodana brutto	2005	40 001	79 999	221 302	269 391	417 670	502 467	591 240
	2006	43 802	84 982	231 210	282 258	437 659	527 068	628 770
	2005=100	109,5	106,2	104,5	104,8	104,8	104,9	106,3
Amortyzacja	2005	10 229	19 058	38 322	41 458	59 361	65 843	97 356
	2006	10 695	19 926	40 068	43 347	62 064	68 842	101 790
	2005=100	104,6	104,6	104,6	104,6	104,6	104,6	104,6
Wartość dodana netto	2005	29 772	60 941	182 980	227 933	358 309	436 624	493 884
	2006	33 107	65 056	191 142	238 912	375 595	458 226	526 980
	2005=100	111,2	106,8	104,5	104,8	104,8	104,9	106,7
Ogółem koszty	2005	43 055	82 174	191 038	292 214	347 351	488 800	583 102
	2006	43 983	83 892	194 568	297 904	354 196	497 746	595 265
	2005=100	102,2	102,1	101,8	101,9	102,0	101,8	102,1
Dochód z gospodarstwa rolnego	2005	28 719	58 481	174 664	209 214	322 067	406 079	428 190
	2006	32 047	62 587	182 659	219 694	338 536	427 136	459 190
	2005=100	111,6	107,0	104,6	105,0	105,1	105,2	107,2

^a wraz z dopłatami bezpośrednimi

^b bez amortyzacji kosztów czynników zewnętrznych

Rys. 1. Przyrost dochodu w gospodarstwach nastawionych na chów bydła mlecznego w latach 2005-2006 w zależności od liczby utrzymywanych krów.

